

Stichting
Bedrijfstakpensioenfonds
voor de
Betonproductenindustrie

colofon

Dit jaarverslag is een uitgave van
Stichting Bedrijfstakpensioenfonds
voor de Betonproductenindustrie

Postadres
Postbus 1044, 2280 CA Rijswijk

administrateur
Appel Pensioenuitvoering
Postbus 1044, 2280 CA Rijswijk
telefoon: 088 119 80 40

Datum
20 juni 2025

Versie
Definitief

Inhoud

1	Voorwoord	3
2	Karakteristieken van Bpf Beton	4
	2.1 Kenmerken pensioenregeling	4
	2.2 Profiel van de organisatie	7
	2.3 Kerngegevens	10
3	Verslag van het bestuur	11
	3.1 Bestuursbesluiten en gevoerd beleid	11
	3.2 Governance	24
	3.3 Communicatie	27
	3.4 Risicoparagraaf	29
	3.5 Beleggingen	33
	3.6 Vooruitzichten/Gebeurtenissen na balansdatum	40
	3.7 Financiële paragraaf	41
4	Raad van Toezicht	48
	4.1 Inleiding en werkwijze	48
	4.2 Bevindingen, oordelen en aanbevelingen	49
	4.3 Verklaring inzake goedkeuring van het bestuursverslag en de jaarrekening	52
	4.4 Reactie bestuur	52
5	Verantwoordingsorgaan	53
	5.1 Verslag verantwoordingsorgaan	53
	5.2 Oordeel verantwoordingsorgaan	57
	5.3 Reactie bestuur	57
6	Slotwoord	58
7	Jaarrekening	59
	7.1 Balans per 31 december	60
	7.2 Kasstroomoverzicht	63
	7.3 Algemene toelichting	64
	7.4 Toelichting op de balans	72
	7.5 Toelichting op de staat van baten en lasten	89
8	Overige gegevens	95
	8.1 Bestemming van het saldo van baten en lasten	95
	8.2 Actuariële verklaring	96
	8.3 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	98
9	Bijlagen	108
	Bijlage 1 t/m 6 (nevenfuncties, begrippenlijst, benoemingen, externe adviseurs/uitbestedingspartijen, code pensioenfondsen en periodieke SFDR-rapportage)	

1 Voorwoord

Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag 2024 van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie (verder “Bpf Beton”). Het bestuur licht in dit jaarverslag het beleid en de financiële situatie van Bpf Beton toe. Op de website (www.betonpensioen.nl) staat een infographic met de hoofdlijnen voor onze (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden.

Korte terugblik

De beleidsdekkingsgraad van Bpf Beton nam in 2024 iets toe. De beleidsdekkingsgraad steeg van 111,5% per eind 2023 naar 112,7% per eind 2024. De actuele dekkingsgraad steeg van 110,0% per 31 december 2023 naar 112,0% per 31 december 2024. Het toekennen van de toeslag van 0,39% per 1 januari 2025 is verwerkt in de technische voorziening per 31 december 2024.

Er werd een positief beleggingsrendement behaald. Het rendement van de portefeuille wordt afgezet tegen een meetlat (de zogenaamde benchmark) om de resultaten te kunnen beoordelen. In 2024 bedroeg het rendement van de totale portefeuille 8,2% (in 2023: 9,0%). De benchmark bedroeg 7,7% (in 2023: 9,1%). Door dit positieve resultaat nam het vermogen toe. De rente daalde in 2024 en er werd een toeslag toegekend, wat leidde tot hogere verplichtingen. Dit alles resulteerde in een actuele dekkingsgraad van 112,0% per 31 december 2024.

Het verhogen van pensioenen is wettelijk geregeld; daarin staat wanneer een fonds mag verhogen. De versoepeling van de regels voor het (gedeeltelijk) verhogen van pensioenen in aanloop naar het nieuwe pensioenstelsel is niet meer van kracht. De grens voor het verhogen van pensioenen ligt op een beleidsdekkingsgraad van 110%. Per 1 januari 2025 werd een toeslag van 0,39% gegeven.

De Wet toekomst pensioenen (Wtp) is in werking getreden per 1 juli 2023. Het pensioenfonds heeft tot 1 januari 2028 tijd om de nieuwe pensioenregeling in te regelen. Het bestuur en cao-partijen streven naar implementatie per 1 januari 2026. Daartoe vormde het bestuur samen met cao-partijen een projectgroep om de hoofdlijnen nader uit te werken voor de regeling voor Bpf Beton. In 2024 kwam de projectgroep diverse keren bijeen. Gedurende het jaar vonden ook diverse gezamenlijke bijeenkomsten plaats met het voltallige bestuur, het verantwoordingsorgaan, de raad van toezicht en cao-partijen. In deze bijeenkomsten werd de voortgang van het project besproken. Cao-partijen dienden medio 2024 het transitieplan bij het fonds in. Vanaf dat moment stapten de cao-partijen uit de projectgroep en zetten de bestuursleden de implementatie voort. In mei 2025 legde Bpf Beton de plannen voor aan de externe toezichthouders.

Vaststelling jaarverslag

Het bestuur heeft het jaarverslag 2024 besproken in de bestuursvergadering van 13 juni 2025. Het jaarverslag en de daarbij behorende verslagstaten voor DNB zijn vastgesteld op 20 juni 2025. Het bestuur bedankt iedereen voor hun betrokken en deskundige inzet voor Bpf Beton.

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie
Amsterdam, 20 juni 2025

De heer G.W. van der Peijl (voorzitter)

De heer J.G. Seffinga (secretaris)

2 Karakteristieken van Bpf Beton

2.1 Kenmerken pensioenregeling

Soort pensioenregeling

De regeling van Bpf Beton is een uitkeringsovereenkomst in de vorm van een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling. Elk jaar bouwt de deelnemer een stukje van zijn pensioen op, gebaseerd op de pensioengrondslag in dat jaar. De pensioenuitkering beoogt een afspiegeling te zijn van het gemiddelde verdiende salaris tijdens de deelname aan de regeling. Via het toeslagenbeleid probeert het fonds de waarde van opgebouwd pensioen te behouden.

Bpf Beton kent nog twee regelingen. De “standaardregeling” die voor iedereen geldt aan wie niet vóór 1 januari 2006 premievrije deelneming was toegekend op basis van de (oude) WAO-uitkering. Voor de groep deelnemers aan wie voor 1 januari 2006 premievrije deelneming was toegekend geldt de oude pensioenregeling. Deze groep bestaat uit 109 personen per 31 december 2024 (2023: 125 personen).

Verplichtstelling

Deelnemers in Bpf Beton is verplicht voor werknemers in dienst van een werkgever in de Betonproductenindustrie, zoals is vastgelegd in de verplichtstelling. De verplichtstelling is terug te vinden op de website van Bpf Beton (betonpensioen.nl/werkgevers/documenten/).

Minimum toetredingsleeftijd

Sinds 1 januari 2024 is de toetredingsleeftijd verlaagd van 21 naar 18 jaar.

Pensioenrichtleeftijd

Het ouderdomspensioen gaat in op de leeftijd van 68 jaar. De ingangsdatum kan echter worden vervroegd of worden uitgesteld. In de praktijk laten veel deelnemers de ingangsdatum van het pensioen met het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd.

Partnerpensioen

Het partnerpensioen op opbouwbasis bedraagt maximaal 70% van het ouderdomspensioen.

Franchise

Over de franchise – het deel van het loon dat onder de AOW valt – wordt geen pensioen opgebouwd en geen premie betaald. Reden hiervoor is dat de deelnemer naast het pensioen ook een AOW-uitkering krijgt.

Pensioengevend loon

Pensioengevend loon is het vaste jaarsalaris, inclusief vakantietoeslag en eindejaarsuitkering.

Pensioengrondslag

De pensioengrondslag is het deel van het loon waarover pensioen wordt opgebouwd en premie wordt berekend. De pensioengrondslag wordt verkregen door het pensioengevend loon te verminderen met de franchise.

Kenmerken van de pensioenregeling

De standaardregeling betreft een middelloonregeling met een voorwaardelijke toeslagverlening. Voor 2024 is het opbouwpercentage vastgesteld op 1,875% van de pensioengrondslag. De maximumpensioengrondslag bedroeg in 2024 € 54.083,-, de franchise € 17.545,- en het maximumjaarsalaris € 71.628,-.

Voor deelnemers die vóór 1 januari 2006 in verband met een WAO-uitkering reeds premievrije deelneming was toegekend, geldt in 2024 een opbouwpercentage van 1,75%.

De pensioenen worden gefinancierd door het heffen van een premie waaraan zowel de werkgever als de werknemer een bijdrage levert. In 2024 bedroeg de premie 31,3% van de pensioengrondslag. Hiervan kon maximaal 1/3 (= 10,1%) ten laste van de werknemer worden gebracht.

De zuiver kostendekkende, gedempte kostendekkende en feitelijke premie (in bedragen x € 1.000)

De zuiver kostendekkende, gedempte kostendekkende en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2024	2023
Zuiver kostendekkende premie	54.808	48.096
Gedempte kostendekkende premie	50.334	54.618
Feitelijke premie	55.219	54.481

De zuiver kostendekkende premie 2024 is gebaseerd op de marktrente (nominale rentetermijnstructuur van 31 december 2023 gepubliceerd door DNB). De samenstelling van de zuiver kostendekkende premie is als volgt:

	2024	2023
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	45.055	39.489
Opslag voor uitvoeringskosten	2.679	2.249
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	7.074	6.358
	54.808	48.096

De samenstelling van de gedempte kostendekkende premie is als volgt:

	2024	2023
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	26.155	31.370
Opslag voor uitvoeringskosten	2.679	2.249
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	4.106	5.051
Actuarieel benodigde premie voor voorwaardelijke onderdelen	17.394	15.948
	50.334	54.618

De samenstelling van de feitelijke premie (exclusief premie oude jaren) is als volgt:

	2024	2023
Actuarieel benodigde koopsom	26.155	31.370
Opslag voor uitvoeringskosten	2.679	2.249
Solvabiliteitsopslag	4.106	5.051
Voorwaardelijke onderdelen *	17.394	15.948
Opslag feitelijke premie **	4.885	-137
	55.219	54.481

* Gezien het aanhouden van de methodiek van verwacht rendement (5 jaar) is er in de premie een indexatiecomponent verankerd. Dit is onderdeel van de methodiek bij een premie op basis van verwacht rendement.

** De feitelijke premie 2023 (54.481) was ex-post lager dan de gedempte kostendekkende premie 2023 (54.593). Er was ex-post (achteraf bepaald) sprake van een negatieve premiemarge van 112. Ex ante (vooraf bepaald) was de premie wel kostendekkend. Het ex-post niet meer kostendekkend zijn van de premie was een gevolg van (onvoorziene) realisaties gedurende het boekjaar. Zo zorgde onder andere de implementatie van Wtp voor een toename van de kosten. Het ging in boekjaar 2023 om een bedrag van circa € 260 duizend (zie paragraaf 3.7.2 - kosten uitvoering pensioenregeling op pagina 39 voor de toelichting op de kosten). De feitelijke premie 2023 was daarmee naar het oordeel van de certificerend actuaire kostendekkend.

Het fonds hanteert een financieringsbeleid dat uitgaat van een gedempte premie. De gedempte premie wordt geacht kostendekkend te zijn. De gedempte premie wordt analoog aan de kostendekkende premie berekend. De gedempte kostendekkende premie is berekend op basis van een verwacht rendement. De gehanteerde rendementscurve is gebaseerd op de maximaal toegestane parameters, waarbij de gehele curve met 0,1%-punt wordt verlaagd uit het oogpunt van evenwichtige belangenafweging.

Excedentregeling

Werkgevers kunnen werknemers de mogelijkheid bieden om over het salaris dat boven het maximumsalaris van € 71.628,- (2024) ligt ook pensioen op te bouwen. Hiervoor kan de werkgever een excedent-contract aangaan met Bpf Beton. Per 31 december 2024 zijn er 7 werkgevers (in 2023: 7) die een excedentregeling bij Bpf Beton hebben. Het aantal deelnemers is 18 (2023: 18). Het fonds heeft aangekondigd de excedentregeling te beëindigen bij de invoering van het nieuwe stelsel.

Uitvoeringsreglement

De afspraken over de uitvoering van de pensioenovereenkomst die van belang zijn voor de aangesloten werkgever(s) zijn vastgelegd in het uitvoeringsreglement zoals bedoeld in artikel 23 lid 2 sub b en artikel 25 van de Pensioenwet. Het uitvoeringsreglement staat in de bijlage van de ABTN en is te vinden op de website van Bpf Beton.

2.2 Profiel van de organisatie

Bpf Beton is op 28 juni 1957 opgericht en gevestigd in Amsterdam. De stichting staat ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41199582.

Bpf Beton wil (gewezen) deelnemers en hun nabestaanden beschermen tegen de financiële gevolgen van ouderdom en overlijden, zoals vastgelegd in de statuten en reglementen.

2.2.1. Bestuur

Het bestuur heeft een paritair plus model. In verband met het nieuwe pensioencontract en opvolgingsplanning is het bestuur tijdelijk uitgebreid van 8 naar 10 leden. Als werknemersvertegenwoordigers worden drie leden voorgedragen door vakorganisaties en één namens gepensioneerden. Werkgevers dragen vier leden voor. Er zijn twee onafhankelijke bestuursleden op het gebied van vermogensbeheer/balansmanagement en risicomanagement. Een voorzitter en een secretaris zijn gekozen uit de werknemers- en werkgeversleden; zij vormen het dagelijks bestuur.

Het bestuur bepaalt het beleid van Bpf Beton en draagt zorg voor de handhaving en uitvoering van de statuten en pensioenreglementen. Dit gebeurt door een evenwichtige en zorgvuldige afweging van alle belangen. Bij het vaststellen van beleid laat het bestuur zich adviseren door externe deskundigen. Het bestuur zorgt dat de uitvoering voldoet aan de gestelde eisen van de externe toezichthouders, te weten DNB en de Autoriteit Financiële Markten (AFM) inclusief de code pensioenfondsen.

De samenstelling van het bestuur per 31 december 2024 is als volgt:

Leden werkgevers	Functie	Organisatie	Geslacht	Leeftijd
Annemiek Houtman	Bestuurslid	BFBN	Vrouw	58
Govert van der Peijl	Voorzitter	BFBN	Man	61
Pieter Verhoog	Bestuurslid	BFBN	Man	59
Leden werknemers	Functie	Organisatie	Geslacht	Leeftijd
Gert-Jan Seffinga	Bestuurslid	CNV	Man	55
Morris de Jong	Bestuurslid	FNV	Man	31
Leden pensioengerechtigden	Functie	Organisatie	Geslacht	Leeftijd
Dick Slob	Bestuurslid	ANBO	Man	69
Onafhankelijk deskundigen	Functie	Organisatie	Geslacht	Leeftijd
Stef Borghouts	Bestuurslid	n.v.t.	Man	65
Hans Kempen	Bestuurslid	n.v.t.	Man	56

Gedurende 2024 waren er geen wijzigingen in de samenstelling van het bestuur.

De nevenfuncties van de bestuursleden zijn opgenomen in bijlage 1.

2.2.2. Bestuurlijke commissies en werkgroepen

De commissiestructuur van Bpf Beton is als volgt ingericht:

Naam	Korte omschrijving
Beleggingsadviescommissie (BAC)	Ondersteunt het bestuur op het gebied van vermogensbeheer en balansmanagement.
Commissie Integraal Risicomanagement (IRM Cie)	Ondersteunt het bestuur op het gebied van integraal risicomanagement.
Dagelijks bestuur	Afstemming tussen voorzitter, secretaris en bestuursadvies over de agenda van bestuursvergaderingen. Maar ook afstemming met voorzitters van het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht.
Jaarwerkcommissie	De commissie bereidt het jaarverslag voor ter vaststelling in de bestuursvergadering.
Pensioen- en communicatiecommissie (PCC)	Afstemmen van operationele zaken in de uitvoering van de administratie door de pensioenuitvoeringsorganisatie. En het afstemmen van communicatie-uitingen, zoals berichten op de website of de nieuwsbrief aan werkgevers en deelnemers.

De taken en verantwoordelijkheden zijn vastgelegd in het huishoudelijk reglement. Bestuursleden nemen ook deel aan werkgroepen. Het complete overzicht is opgenomen in bijlage 3.

2.2.3. Raad van toezicht

De raad van toezicht heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het fonds. De raad van toezicht ziet in elk geval toe op goede risicobeheersing en een evenwichtige belangenafweging. De taken en bevoegdheden van de raad van toezicht zijn vastgelegd in het reglement raad van toezicht.

De samenstelling van de raad van toezicht per 31 december 2024 is als volgt:

Leden	Functie	Geslacht	Leeftijd
Sako Zeverijn	Voorzitter	Man	67
Lucie Duijnstee	Lid	Vrouw	62
Jacco Kragt	Lid	Man	57

Gedurende 2024 waren er geen wijzigingen in de samenstelling van de raad van toezicht.

Het oordeel van de raad van toezicht over het verslagjaar 2024 en de reactie van het bestuur hierop is opgenomen onder hoofdstuk 4. De nevenfuncties van de leden van de raad van toezicht zijn opgenomen in bijlage 1.

2.2.4. Verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur, over het door het bestuur uitgevoerde beleid, alsmede over de beleidskeuzes voor de toekomst. Het oordeel van het verantwoordingsorgaan is gebaseerd op het bestuursverslag, de jaarrekening en de bevindingen van de raad van toezicht. De taken en bevoegdheden van het verantwoordingsorgaan zijn vastgelegd in het reglement verantwoordingsorgaan.

Het verantwoordingsorgaan bestaat uit drie leden die de werknemers vertegenwoordigen, drie leden die de pensioengerechtigden vertegenwoordigen en één lid dat de werkgevers vertegenwoordigt.

De samenstelling van het verantwoordingsorgaan per 31 december 2024 is als volgt:

Leden werknemers	Functie	Organisatie	Geslacht	Leeftijd
Arend van de Burg	Lid	CNV	Man	63
Jacques Beerens	Lid	FNV	Man	65
Job Basting	Lid	FNV	Man	28

Leden pensioengerechtigden	Functie	Organisatie	Geslacht	Leeftijd
Jan van Mulligen	Lid	PCOB	Man	81
Wim van der Linden	Voorzitter	ANBO	Man	72
Wout Pieterse	Lid	-	Man	73

Lid werkgevers	Functie	Organisatie	Geslacht	Leeftijd
Anton Rijkers	Plv. voorzitter	BFBN	Man	60

Vanaf begin 2024 heeft Job Basting niet actief deelgenomen aan het verantwoordingsorgaan. Door zijn nieuwe functie kon hij geen tijd meer vrijmaken. Hij zou bezien of hij dat op een later moment zijn werkzaamheden voor het verantwoordingsorgaan kon oppakken. Begin 2025 heeft hij laten weten zich terug te trekken.

In 2024 zijn 2 aspirant VO-leden toegetreden. Dat betreffen Luba Sangar en Walter Lamboo. Zij kunnen op termijn een werkgeverszetel en één zetel namens gepensioneerden vervullen. Per 1 juli 2026 loopt de zittingstermijn van nog 3 van de leden af. De vakbonden en de ouderenbonden zijn hierover benaderd om nieuwe gegadigden voor te dragen.

Het oordeel van het verantwoordingsorgaan over het verslagjaar 2024 en de reactie van het bestuur hierop is opgenomen onder hoofdstuk 5. De nevenfuncties van de leden van het verantwoordingsorgaan zijn opgenomen in bijlage 1.

2.2.5. Externe partijen

Het bestuur heeft verschillende werkzaamheden uitbesteed aan externe partijen. Het complete overzicht met de omschrijving en de deelnemers is opgenomen in bijlage 4.

2.3 Kerngegevens

	2024	2023	2022	2021	2020
Aangesloten ondernemingen	312	307	297	270	274
Actieve deelnemers	6.883	7.108	7.252	7.215	7.072
Waarvan arbeidsongeschikten	415	357	355	341	314
Pensioengerechtigden	8.263	8.288	8.116	8.009	8.111
Gewezen deelnemers	13.673	13.529	13.524	15.138	16.009
Premies en uitkeringen (x € 1.000)					
Periodieke premies	55.219	54.481	54.684	48.299	41.728
Pensioenuitkeringen excl. afkoop gering bedrag	21.620	20.018	18.237	17.144	15.931
Beleggingen (x € 1.000)					
Beleggingen	1.352.523	1.241.999	1.115.627	1.438.956	1.400.161
Beleggingsresultaten	88.568	92.196	- 456.890	15.755	172.781
Performance	8,2%	9,04%	-31,96%	1,27%	14,65%
Benchmark	7,7%	9,14%	-31,58%	0,75%	13,82%
Outperformance	0,5%	-0,09%	-0,55%	0,52%	0,73%
Z-score	0,26	-0,30	-0,38	0,36	0,59
Performancetoets (nieuwe stijl – minimaal 0)	0,24	0,18	0,21	1,74	1,57
Reserves en voorziening (x € 1.000)					
Vermogen (reserves en technische voorziening)	1.230.847	1.113.853	990.138	1.422.430	1.376.259
Voorziening pensioenverplichtingen	1.098.753	1.012.135	912.524	1.247.961	1.308.236
Solvabiliteitsreserve	177.081	158.959	146.964	200.224	201.238
Algemene reserve	-44.987	-57.241	-69.350	-25.755	-133.215
Aanwezige dekkingsgraad	112,0%	110,0%	108,5%	114,0%	105,2%
Beleidsdekkingsgraad	112,7%	111,5%	112,4%	110,0%	98,3%
Resultaat boekjaar (x € 1.000)	30.376	24.104	-96.855	106.446	32.130
Opbouw per jaar	1,875%	1,644%	1,644%	1,644%	1,875%
Franchise in €	17.545,-	16.322,-	14.802,-	14.544,-	14.300,-
Maximum pensioengrondslag in €	54.083,-	50.634,-	44.904,-	43.767,-	42.932,-
Premie per jaar	31,3%	30,3%	31,9%	30,5%	26,6%
-waarvan werknemersdeel maximaal	10,4%	10,1%	10,6%	10,17%	8,87%
Toeslagverlening	2%	2,5%	2,01%	0,00%	0,00%
Korten pensioenrechten	0	0	0	0	0
Pensioenuitvoeringskosten per deelnemer in € *	229,37	193,88	163,91	156,59	159,98
Transactiekosten in % van gemiddeld belegd vermogen	0,09%	0,08%	0,18%	0,06%	0,10%
Vermogensbeheerkosten in % van gemiddeld belegd vermogen	0,41%	0,42%	0,35%	0,33%	0,33%

* Dit zijn alle kosten incl. de projectkosten voor de implementatie van de nieuwe pensioenregeling (Wtp). In paragraaf 3.7 wordt dit nader toegelicht.

3 Verslag van het bestuur

3.1 Bestuursbesluiten en gevoerd beleid

3.1.1. Bestuursbesluiten

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste besluiten van het bestuur kort weergegeven. Verderop in paragraaf 3.1.2 zijn besluiten ten aanzien van wijziging statuten en reglementen, beleid, communicatie, governance, risicobeheersing en beleggingsbeleid opgenomen.

Aanpassing premie- en toeslagenbeleid 2024

Pensioen regeling

Cao-partijen hebben de pensioenregeling per 2024 vastgesteld. De franchise is naar het wettelijke minimum verhoogd à € 17.545,- (2023: € 16.322,-). De opbouw is verhoogd naar 1,875% (2023: 1,644%). De maximum pensioengrondslag is verhoogd naar 54.083,- (2023: € 50.634,-).

Premiebeleid

De pensioenpremie wordt vastgesteld met behulp van premiedemping op basis van verwacht rendement. Dit is afgesproken voor de periode 2021-2025. Eind 2022 heeft de commissie parameters nieuwe verwachte rendementen vastgesteld voor de diverse beleggingscategorieën. Deze verwachte rendementen dienen verwerkt te worden in de vaststelling van gedempte kostendekkende premie voor 2024 en zouden tot een forse premieverhoging in 2024 leiden. De overheid heeft de mogelijkheid geboden, om de vijfjaarsperiode éénmalig open te breken en te rekenen met de actuele rentestand. Dankzij deze tegemoetkoming bleef de premie van 19,2% kostendekkend en kon het opbouwpercentage worden verhoogd naar 1,875%, conform de ambitie van cao-partijen. Dit is op 30 oktober 2023 door het bestuur met cao-partijen besproken.

Cao-partijen hebben op 15 november 2023 het bestuur in kennis gesteld over de besluitvorming van cao-partijen ten aanzien van de premiestelling en regeling 2024. Cao-partijen steunden het voorstel om de 5-jaarsperiode eenmalig open te breken, zoals de overheid toestond. Voor het kalenderjaar 2024 zou de premie (ongewijzigd ten opzichte van 2023) vastgesteld worden op 19,2% van de loonsom en het opbouwpercentage worden verhoogd naar 1,875%.

Op 22 november 2023 vergaderde het verantwoordingsorgaan over onder andere de premiestelling. Het verantwoordingsorgaan heeft een positief advies uitgebracht.

Het bestuur heeft de premie per 1 januari 2024 in de vergadering van 24 november 2023 vastgesteld. De premie is vastgesteld op 19,2% op basis van de salarissom (2023: 19,2%). Dit komt neer op een premie van 31,3% op basis van de pensioengrondslag. Dit is een stijging ten opzichte van de premie in 2023 (30,3%). De bijdrage van de werknemer is vastgesteld op maximaal 10,4% (was in 2023: 10,1%), de werkgeverspremie is vastgesteld op 20,9% (was in 2023: 20,2%).

Toeslagenbeleid

Per 1 januari 2024 werden de pensioenen met 2% verhoogd.

In de bestuursvergadering van 24 november 2023 is de toeslagverlening per 1 januari 2024 behandeld. Het verantwoordingsorgaan berichtte het bestuur op 23 november 2023 dat zij voorstander waren van een kleine toeslagverlening. Het verantwoordingsorgaan benadrukte dat de dekkingsgraad minimaal 110% moet blijven met het oog op de overgang naar het nieuwe stelsel.

De versoepelde regels voor het toekennen van indexatie waren nog steeds van kracht bij besluitvorming in 2023. Het bestuur besloot op 24 november 2023 gebruik te maken van de versoepelde regels en een toeslag van 2% toe te kennen per 1 januari 2024. Dit is verwerkt in de technische voorziening per 31 december 2023.

Evenwichtigheid

Een pensioenverhoging is in principe goed nieuws voor alle deelnemers en gepensioneerden. Gepensioneerden merken dit zelfs direct aan een hogere uitkering. Maar door de pensioenen nu extra te verhogen, is er straks een minder hoge buffer om te verdelen bij de overgang naar de nieuwe pensioenregeling. Als beoogde transitiedatum naar de nieuwe pensioenregeling wordt hierbij 1 januari 2026 aangehouden.

Het bestuur heeft intern een gewenste dekkingsgraad vastgesteld, waarbij bij de overgang naar het nieuwe stelsel naar verwachting voldoende middelen beschikbaar zijn om het gewenste nieuwe beleid vorm te geven en indien nodig compensatie te verlenen aan bepaalde groepen deelnemers. Een extra toeslag verlaagt de dekkingsgraad en vergroot het risico dat deze op de transitiedatum onder het gewenste niveau zakt. Het bestuur heeft dit meegenomen in de overweging en heeft besloten dat de financiële positie zodanig is dat een toeslag van 2,0% kan worden gegeven. Na de toeslag blijven er – naar de stand op het moment van het besluit – naar verwachting voldoende buffers over om een overgang naar het nieuwe systeem mogelijk te maken.

Generatie-effecten

Bij het verlenen van aanvullende toeslag is sprake van een verschuiving tussen generaties. De toeslag van 2,0% zorgt ervoor dat huidige aanspraken worden verhoogd. Hierdoor is er een minder hoge buffer om te verdelen bij de overgang naar de nieuwe pensioenregeling. Om deze verschuiving te kwantificeren is er een vergelijkende berekening gemaakt tussen:

- Nu niet aanvullend indexeren en naar verwachting op 1 januari 2026 meer buffers invaren
- Nu wel aanvullend indexeren (totale toeslag 2,0%) en naar verwachting op 1 januari 2026 minder buffers invaren

Op basis van de analyse kan worden gekeken of pensioengelden nu (aanvullende toeslag) of in de toekomst (bij het invaren) anders worden (her)verdeeld over verschillende leeftijdsgroepen.

Uit de berekening volgt dat de aanvullende toeslag nadelig is voor actieven. Zij bouwen gedurende 2024 en 2025 nog pensioen op, waardoor een uitgestelde verhoging bij het invaren voor hen beter uitpakt dan aanvullende toeslagverlening nu. Voor de jongste actieven zonder opgebouwd pensioen is dit effect het sterkste. Gepensioneerden profiteren direct van hogere uitkeringen. Aanvullende toeslag heeft voor deze groep dus uiteraard een positief effect. Naar het oordeel van het bestuur is dit niet onevenwichtig.

De besluitvorming tot toeslagverlening is voorgelegd aan de sleutelfunctiehouder actuaariaat. Deze zag geen beletsel om de toeslagverlening toe te kennen.

Flexibiliseringsfactoren

Conform het geformuleerde beleid zijn de flexibiliserings- en afkoopfactoren voor 2024 aangepast en in de bestuursvergadering van 13 oktober 2023 vastgesteld. Dit heeft effect op het uitruilen of afkopen van pensioen. In het kader van evenwichtige belangenafweging voldoet het fonds aan de wettelijke eis van actuariële neutraliteit.

Haalbaarheidstoets

Het pensioenresultaat is een uitkomst van de haalbaarheidstoets. Deze haalbaarheidstoets is voorgeschreven door wet- en regelgeving (artikel 143 PW, art 22 besluit FTK en artikelen 30 a, b en c van de Regeling Pensioenwet). Het geeft inzicht in de samenhang tussen de financiële opzet, het verwachte pensioenresultaat en de risico's die daarbij gelden. Met de haalbaarheidstoets wordt vastgesteld of het gekozen beleid past bij de risicohouding en ambitie.

Uit oogpunt van transparantie vermelden wij hierna de voor het onderdeel pensioenresultaat geldende cijfers.

De kwantitatieve risicohouding wordt ingevuld door de vaststelling van twee risicogrenzen: (1) het Vereist Eigen Vermogen en (2) de grenzen van de haalbaarheidstoets. In de haalbaarheidstoets wordt gekeken of het mediane pensioenresultaat en de afwijking t.a.v. het pensioenresultaat in een slechtweerscenario aan de gestelde grenzen voldoen. Onderstaande tabel toont de grenzen die zijn vastgesteld. De grenzen worden overschreden als het mediaan pensioenresultaat lager dan 80% uitkomt en als de relatieve afwijking van het slechtweerscenario meer is dan 40%.

	Risicohouding (lange termijn)	2024		2023
Toetsing – Verwacht pensioenresultaat	Ondergrens / maximale afwijking	Resultaat	Voldaan?	Resultaat
<i>Vanuit de feitelijke financiële positie</i>				
Mediaan pensioenresultaat	80%	75%	Nee	81%
Slecht weer-scenario pensioenresultaat	n.v.t.	49%		63%
Relatieve afwijking van het slecht weer-scenario t.o.v. mediaan	40%	35%	Ja	23%

De situatie is ten opzichte van vorig jaar iets slechter. De uitkomsten voldoen niet aan de door het pensioenfonds vastgestelde ondergrens. Wel wordt voldaan aan de maximale relatieve afwijking.

Uit de haalbaarheidstoets 2024 komt een pensioenresultaat voor ons fonds van 75% (2023: mediaan 81%). Dit percentage geeft aan in hoeverre ons fonds naar verwachting in staat is om de pensioenen te verhogen met de algemene prijsstijgingen (over een periode van 60 jaar).

De uitkomst van de haalbaarheidstoets 2024 is dat aan de gestelde grenzen in de risicohouding (hierboven vermeld) niet wordt voldaan. Bestuur heeft cao-partijen hierover in kennis gesteld. Dit heeft niet geleid tot het aanpassen van de risicohouding. Cao-partijen zagen ook geen directe aanleiding om de risicohouding aan te passen, mede in het licht van de transitie naar het nieuwe pensioencontract.

Aanpassing premiebeleid 2025

Pensioenregeling

Cao-partijen hebben de pensioenregeling per 2025 vastgesteld. De franchise is naar het wettelijke minimum verhoogd à € 18.475,- (2024: € 17.545,-). De opbouw is gehandhaafd op 1,875%. De maximum pensioengrondslag is verhoogd naar € 57.389,- (2024: € 54.083,-).

Premiebeleid

Cao-partijen spraken af de premie in 2025 te handhaven op 19,2% van de salarissom en het opbouwpercentage te handhaven op 1,875%. De kosten die gemoeid zijn met de transitie naar het nieuwe pensioencontract worden niet via de premie gedekt. Het bestuur vindt het niet evenwichtig als deze kosten uitsluitend door de actieve deelnemers middels de premie worden gedragen. Cao-partijen steunen deze insteek.

Het bestuur heeft de premie per 1 januari 2025 vastgesteld in de bestuursvergadering van 29 november en 13 december 2024 op 19,2% op basis van de salarissom (2024: 19,2%). Dit leidde tot een premie op basis van de pensioengrondslag van 30,60%. Dit is een daling ten opzichte van de premie in 2024 (31,3%). De bijdrage van de werknemer is vastgesteld op maximaal 10,20% (was in 2024: 10,4%), de werkgeverspremie is vastgesteld op 20,40% (was in 2024: 20,9%).

Het verantwoordingsorgaan heeft positief geadviseerd.

Toeslagenbeleid

Per 1 januari 2025 werden de pensioenen met 0,39% verhoogd.

In de bestuursvergadering van 29 november 2024 is de toeslagverlening per 1 januari 2025 vastgesteld. De versoepelde regels voor het toekennen van indexatie zijn niet meer van kracht. Het bestuur besloot per 1 januari 2025 een reguliere toeslag toe te kennen van 0,39%. Dit is verwerkt in de technische voorziening per 30 november 2024. Het verantwoordingsorgaan gaf op 26 november 2024 aan dat zij geen voorstander waren van een kleine toeslagverlening, maar begreep dat het bestuur vasthield aan het toekennen van de maximaal toegestane toeslag en accepteerde dit.

Flexibiliseringsfactoren

Conform het geformuleerde beleid zijn de flexibiliserings- en afkoopfactoren voor 2025 aangepast en in de bestuursvergadering van 14 juni 2024 vastgesteld. Dit heeft effect op het uitruilen of afkopen van pensioen. In het kader van evenwichtige belangenafweging voldoet het fonds aan de wettelijke eis van actuariële neutraliteit.

Het bestuur besloot de flexibiliseringsfactoren standaard jaarlijks te actualiseren. Dit voorkomt mogelijk grotere schokken. Ook is het moment dat de flexibiliseringsfactoren worden vastgesteld naar voren gehaald. Deze worden nu in juni (in plaats van november) vastgesteld zodat deze niet meer aangepast hoeven te worden nadat de deelnemer al informatie heeft ontvangen over het pensioneren.

Overlevingsgrondslagen

In de bestuursvergadering van 18 oktober en 29 november 2024 zijn de overlevingsfondsgrondslagen herijkt. Dit naar aanleiding van de nieuwe prognosetafel AG2024 en het WTW Ervaringssterftemodel 2024. Deze herijking heeft per saldo geleid tot een kleine verhoging van de verplichtingen. De technische voorziening nam toe met 0,2%. De aanpassing van de prognosetafel AG2024 werd verwerkt in de dekkingsgraad per eind november 2024. Door een foutieve levering van CBS moest de ervaringssterfte opnieuw berekend worden. Deze gewijzigde ervaringssterfte is schriftelijk vastgesteld op 25 januari 2025 en per eind januari 2025 verwerkt in de dekkingsgraad. De aanpassing is vervolgens ook verwerkt in het jaarwerk per eind december 2024.

Actuariële en bedrijfstechnische nota

Het bestuur heeft haar beleid verwoord in de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN). De ABTN is gedurende het verslagjaar bijgewerkt. Op 14 juni 2024 stelde het bestuur de ABTN vast en deze is ingediend bij DNB.

Internal Audit Jaarplan 2024 en uitgevoerde audits

Bij het opstellen van het auditplan 2024 heeft de sleutelfunctie interne audit vooraf een risicoanalyse uitgevoerd. Op basis van de observatie van documenten en in overleg met de sleutelfunctiehouder risicobeheer is geïnventariseerd wat de attentiepunten zijn van het fonds en waar de interne audit functie haar werkzaamheden/audit op wil richten. Vervolgens is het auditplan 2024 door het bestuur besproken en vastgesteld op 23 februari 2024.

In 2024 zijn de audits 'voortgang Wtp-transitie' en 'datamanagement' uitgevoerd. De SFH IA concludeerde dat het fonds een adequaat, volledig en beheerst bestuurlijk transitie-proces doorloopt. Het datamanagementproces is goed beheerst. De aanbevelingen zijn overgenomen door het fonds. Ook bij de PUO Appel zijn audits uitgevoerd; de mate waarin Appel de DORA-readiness monitort, datakwaliteit/governance follow-up en pensioencommunicatie/keuzebegeleiding. M.b.t. datakwaliteit zijn er geen bevindingen. Voor de andere geldt dat de bevindingen worden opgepakt.

Aanbevelingen accountant en certificerend actuaris

BDO Audit & Assurance B.V. heeft het accountantsverslag opgesteld en WTW het actuariel rapport. De aanbevelingen uit het accountantsverslag en uit het actuariel rapport (over) boekjaar 2023 zijn toegelicht in de bestuursvergadering van 14 juni 2024. De hieruit voortvloeiende acties zijn opgepakt door het bestuur en grotendeels afgehandeld. In de bestuursvergadering van 7 maart 2025 zijn de aanbevelingen en de status besproken.

DNB onderzoeken 2024

In 2024 zijn door DNB de volgende uitvragen bij Bpf Beton gedaan.

Uitvraag niet-financiële risico's pensioenfondsen 2024

Op 27 maart 2024 ontving het fonds de uitvraag niet-financiële risico's (NFR) pensioenfondsen 2024. Dit betrof een sector brede uitvraag en bestond uit 4 vragenlijsten over governance, gedrag, cultuur en risicomanagement. Op 15 mei 2024 zijn de beantwoorde vragenlijsten ingediend bij DNB.

Uitvraag Wtp pensioenfondsen mijlpalen en risicovragen

In het boekjaar 2024 stelde DNB drie maal (Q2, Q3 en Q4) een uitvraag regievoering Wtp beschikbaar in Mijn DNB. Met deze uitvraag verkrijgt DNB inzicht in de voortgang van de voorbereiding op de transitie naar een nieuwe pensioenregeling. Deze uitvraag wordt periodiek herhaald tot aan het einde van de transitieperiode. Op 1 mei 2024 is de uitvraag Q2 ingediend, op 27 juli 2024 is de uitvraag Q3 ingediend en op 3 december 2024 is de uitvraag Q4 ingediend. In Q2 en in Q4 was er ook een aparte uitvraag risicovragen. Deze zijn op 1 mei en 12 november 2024 ingediend.

Bpf Beton werkt aan de datakwaliteit, het borgen van voldoende tijd, kennis en kunde om tot goede besluitvorming te komen, de benodigde aanpassing van IT-systemen en het borgen van een adequate aansluiting tussen het pensioenbeheer en het vermogensbeheer. En dat is in lijn met de verwachtingen van DNB.

Duurzaamheid

Met behulp van deze vragenlijst wil DNB een beeld vormen van de huidige stand van zaken met betrekking tot de implementatie van het thema 'duurzaamheid' in de dagelijkse gang van zaken, zoals de strategiebepaling, inrichting van de governance, het reguliere risicomanagementproces en de informatievoorziening. De uitvraag is op 1 juni 2024 ingediend.

Beloningsbeleid

De beloningsstructuur is gekoppeld aan een vervangingswaarde voor een professional zoals de Pensioenfederatie in 2011 publiceerde, gebaseerd op een vaste vergoeding en gebaseerd op de governancestructuur. Het beleid is om de jaarlijkse indexatie te koppelen aan de ontwikkeling (indexatie) van de bedragen uit de wet normering topinkomens (WNT-norm) met een maximale aanpassing van jaarlijks 3%. Dit is verwerkt in het document beloningsbeleid.

Uit publicatie over de ontwikkeling van de bedragen uit de WNT-norm bleek dat er sprake was van een indexatie per 1 januari 2025 met 5,56%. Op 13 december 2024 werd conform het beleid besloten de beloningsstructuur per 1 januari 2025 met 3% te indexeren.

De uitgekeerde beloning aan bestuurders vindt u op pagina 91 van dit verslag.

Geen bestuurlijke boete (PW)

DNB houdt, samen met de AFM, toezicht op de naleving van de Pensioenwet (PW) en alle uit de PW voortvloeiende regels. Om effectief toezicht te kunnen houden, heeft DNB de mogelijkheid om sancties op te leggen indien de PW wordt overtreden. Het gaat om de bestuurlijke boete, de last onder dwangsom en de openbare kennisgeving.

In het verslagjaar zijn aan Bpf Beton geen dwangsommen of boetes opgelegd. Eveneens zijn door DNB geen aanwijzingen gegeven, noch is een bewindvoerder aangesteld of is bevoegdheidsuitoefening van organen van Bpf Beton gebonden aan toestemming van de toezichthouder.

Klokkenluidersregeling

De klokkenluidersregeling is vastgesteld in de bestuursvergadering van 30 september 2022 en is gebaseerd op het meest recente servicedocument Klokkenluidersregeling van de Pensioenfederatie. Er is geen gebruik gemaakt van de klokkenluidersregeling in het verslagjaar.

Werkgroep datakwaliteit

Volgens de Wet Toekomst Pensioenen (Wtp) dient Bpf Beton te kunnen aantonen dat de datakwaliteit vóór, tijdens én na transitie geborgd is. Hiervoor wordt het Kader Datakwaliteit, zoals verstrekt door de Pensioenfederatie (document 'Kader Datakwaliteit – Wet Toekomst Pensioenen', versie 11-10-2022) nauwgezet gevolgd. Met het doorlopen van de geschetste fasen en onderliggende stappen, voldoet Bpf Beton aan de wettelijke eis. Het bestuur belegde het project in 2022 bij een aparte werkgroep, bestaande uit een afvaardiging van het bestuur. In 2023 werd de werkgroep aangevuld met een externe begeleider.

De werkgroep kwam periodiek bijeen en werkte nauw samen met de sleutelfunctiehouders risicobeheer, actuariaat en interne audit. Tussentijds werd documentatie met de sleutelfunctiehouders gedeeld voor een opinie. Gemaakte opmerkingen werden direct verwerkt. Per fase zijn schriftelijke opinies opgesteld door de sleutelfunctiehouders.

De werkgroep heeft in 2024 het document beoordeling datakwaliteit opgesteld. Hierin ligt de verantwoording vast van alle doorlopen fasen. Dit document werd continue bijgewerkt naar aanleiding van de doorlopen fasen.

Het datakwaliteitsbeleid en correctie- en herzieningen beleid zijn voorgelegd aan de sleutelfunctiehouders en de documenten zijn hierop aangescherpt. De onderbouwing van de maximaal toegestane afwijking (MTA) en de kritieke data-elementen (KDE's)-lijst zijn toegevoegd. In de bestuursvergadering van 12 juli 2024 is fase 1 (opzet datakwaliteit) vastgesteld.

Fase 2 betreft de risico-inventarisatie en -beoordeling. Op basis van de eerder bepaalde deelnemersrisico-indicatoren (DRI's), KDE's en MTA's zijn de risico's in kaart gebracht, geanalyseerd en zijn beheersingsmaatregelen, onderzoeken en aanvullende acties geformuleerd. In de bestuursvergadering van 30 juli 2024 is fase 2 vastgesteld.

Fase 3 betreft data-analyses en deelwaarnemingen. De deelprocessen dataprofilering, generieke analyses, specifieke analyses en deelwaarnemingen zijn doorlopen. Het bestuur stelt vast, dat de uitkomsten van de uitgevoerde deelwaarnemingen juist zijn en geen afwijkingen vertonen. Er is zodoende geen sprake van afwijkingen groter dan de vastgestelde MTA. In de bestuursvergadering van 1 november 2024 is fase 3 vastgesteld.

In de bestuursvergadering van 29 november 2024 heeft het bestuur fase 4 (rapportage en beoordeling) vastgesteld. Hiermee stelde het bestuur (nogmaals) o.a. de normen en risicobereidheid in het kader van datakwaliteit vast. Op basis van de beoordeling in Fase 4 komt het bestuur tot het voorlopig oordeel dat de kwaliteit van de data in de pensioenadministratie in het kader van invaren voldoende is en dat de geïnitieerde herstelacties zorgen voor verdere verbetering van de datakwaliteit ('get clean') en dat de set beheersmaatregelen zorgt dat dit ook zo blijft tot invaren en daarna ('stay clean').

Onderdeel van het kader datakwaliteit (Wtp) is fase 5: Verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden door de externe accountant/externe IT-auditor. Het bestuur benoemde in 2023 Forvis Mazars als de partij die deze toetsing gaat uitvoeren. Op basis van een AUP-lijst heeft Forvis Mazars het doorlopen proces beoordeeld. Na afronding van elke fase is de documentatie aangeboden aan de AUP-auditor. Tussentijdse bevindingen zijn door het bestuur opgevolgd en daar waar nodig verwerkt in de documentatie. Op 14 januari 2025 leverde Forvis Mazars een concept rapportage. De aanbevelingen heeft het bestuur opgevolgd en teruggekoppeld aan Forvis Mazars. Op 31 januari 2025 leverde Forvis Mazars de definitieve AUP-rapportage.

In de bestuursvergadering van 31 januari 2025 is fase 6 (besluit over datakwaliteit nodig voor invaren) vastgesteld. Aan de hand van het doorlopen proces, de deelbesluiten van elke doorgelopen fase en de rapportage beschreven overwegingen kwam het bestuur weloverwogen tot het oordeel dat de kwaliteit van de data in de pensioenadministratie in het kader van invaren voldoende is en dat de geïnitieerde en geplande herstelacties zorgen voor verdere verbetering van de datakwaliteit ('get clean').

Tevens kwam het bestuur tot het besluit dat de set bestaande beheersmaatregelen, samen met de set aanvullende maatregelen zorgt dat dit ook zo blijft tot invaren ('stay clean'). Het bestuur stelde tevens het ingevulde invaarsjabloon DNB voor het onderwerp datakwaliteit vast.

Op 31 januari 2025 is de partiële beoordeling bij DNB ingediend. DNB heeft een aantal vervolgvragen gesteld en deze zijn binnen de gestelde termijn beantwoord. Op 11 april 2025 heeft DNB het fonds voorzien van de eindbrief partiële beoordeling datakwaliteit. DNB oordeelde dat het fonds aannemelijk heeft gemaakt dat het, op 1 bevinding na, voldoet aan de relevante wettelijke eisen voor de borging en zekerstelling van de datakwaliteit die van belang zijn voor de transitie. Bij de beoordeling van de invaarmelding zal DNB opnieuw op deze bevinding toetsen. Het bestuur zal toezien op tijdige opvolging van deze bevinding, zodat dit geen belemmering voor invaren wordt.

Implementatie pensioenakkoord

De Wet toekomst pensioenen is op 22 december 2022 aangenomen door de Tweede Kamer. Op 30 mei 2023 heeft de Eerste Kamer de wet aangenomen. De inwerkingtreding is 1 juli 2023. Het bestuur en cao-partijen vormden gezamenlijk een projectgroep die onder begeleiding van een projectmanager de vraagstukken en beslispunten voorbereidt.

In 2024 kwam de projectgroep, bestaande uit een afvaardiging vanuit cao-partijen en het bestuur 4 keer bijeen en vond er 3 keer een gezamenlijke sessie plaats met het voltallige bestuur, cao-partijen, de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan. In deze gezamenlijke bijeenkomsten werd de voortgang van het project besproken, de status van de wetgeving en beleidsbesluiten inzichtelijk gemaakt.

Op 2 juli 2024 hebben cao-partijen het definitieve transitieplan aan het bestuur aangeboden. Cao-partijen kozen voor het solidaire contract. De bestaande rechten en aanspraken worden omgezet naar de nieuwe pensioenregeling (het zogenaamde invaren). Er wordt geopteerd voor een vervangingsratio van 70% van het gemiddelde (geïndexeerde) bruto inkomen, waarbij de kans dat dit kan worden gerealiseerd hoog is. Zeker tot en met de invoering blijft Bpf Beton de uitvoerder van de regeling. Er zijn 2 doelstellingen aan het solidariteitsreserve toegekend: 1) behoud nominale uitkering na pensionering met een zo klein mogelijke kans op verlagingen en 2) delen van het macro langlevensrisico. De compensatie voor afschaffing van de doorsneesystematiek zal bij voorkeur gefinancierd worden uit het pensioenvermogen en niet uit de premie. Het nabestaandenpensioen verandert. Dekking bij overlijden voor pensioneren wordt verzekerd op risicobasis. De huidige premievrije pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid zal zoveel als mogelijk worden benaderd. Het solidaire contract kenmerkt zich door een collectief beleggingsbeleid en zal aansluiten bij de risicohouding per leeftijdscohort. Verder werd ervoor gekozen om gepensioneerden te behandelen als een collectieve groep. Cao-partijen hebben 1 januari 2026 als beoogde invaardatum bepaald. Cao-partijen droegen Bpf Beton om het implementatieplan op te stellen en uit te voeren (opdracht tot uitvoering).

Medio van het verslagjaar werd de projectgroep voortgezet, maar de afvaardiging van cao-partijen maakte daar geen onderdeel meer van uit. Het bestuur besloot op 14 juni 2024 de externe begeleider van de werkgroep datakwaliteit te benoemen tot overall transitie manager Wtp. Om de voortgang van het proces te bewaken voerde de transitie manager samen met het bestuurslid dat benoemd is als programma manager Wtp wekelijks overleg met de projectmanager (actuariële ondersteuning). Daarnaast werd het wekelijkse overleg van de werkgroep datakwaliteit uitgebreid met Wtp zaken, zo werd de interne werkgroep Wtp gevormd. De projectgroep bestaande uit een afvaardiging van bestuursleden onder begeleiding van de projectmanager (actuarieel advies) kwam in het tweede half jaar van 2024 nog 4 keer bijeen.

In het verslagjaar werden de verschillende onderdelen van het invaarsjabloon doorlopen. Er werd documentatie opgesteld, voorzien van een risico-opinie van de sleutelfunctiehouders, ter vaststelling voorgelegd aan het bestuur en gedeeld of voorgelegd voor advies/goedkeuring aan het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht. Waarbij enkele onderdelen uiteindelijk in het eerste kwartaal van 2025 werden afgerond.

Het ging hierbij om het communicatieplan transitie, het evenwichtigheidskader, de omrekenmethode (keuze invaarmethode), risicohouding, invulling van het SPR-contract, de effectiviteit evenwichtigheid solidariteitsreserve, de risicohouding, de evenwichtigheidsbeoordeling door het bestuur, het voorgenomen invaarbesluit, het implementatieplan, invulling van het invaarsjabloon, het uitvoeringsreglement, beleggingsbeleid, Target Operating Model (TOM) en transitieplan vermogensbeheer.

Ontwikkelingen dekkingsgraad in 2024

De dekkingsgraad en beleidsdekkingsgraad worden maandelijks gerapporteerd aan DNB. Bpf Beton heeft per 31 december 2024 een reservetekort. Op de website van Bpf Beton wordt maandelijks een overzicht van de actuele dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad gepubliceerd. Dat overzicht wordt gebaseerd op een voorlopige berekening van de (beleids)dekkingsgraad, de technische voorziening en het vermogen. De standen per 31 december 2023 en 2024 in onderstaande tabel betreffen de definitief vastgestelde standen.

Datum	TV	Vermogen	Dekkingsgraad	Beleidsdekkingsgraad
31-dec-24	1.098.753	1.230.847	112,0%	112,7%
30-nov-24	1.139.306	1.270.441	111,5%	112,6%
31-okt-24	1.081.558	1.212.544	112,1%	112,7%
30-sep-24	1.061.064	1.208.782	113,9%	112,7%
31-aug-24	1.035.478	1.183.652	114,3%	112,7%
31-jul-24	1.029.394	1.166.251	113,3%	112,6%
30-jun-24	991.639	1.135.710	114,5%	112,6%
31-mei-24	978.556	1.115.171	114,0%	112,4%
30-apr-24	984.428	1.106.712	112,5%	112,1%
31-mrt-24	1.022.221	1.148.979	112,5%	111,9%
29-feb-24	996.961	1.115.628	112,0%	111,7%
31-jan-24	1.005.381	1.108.206	110,3%	111,5%
31-dec-23	1.012.135	1.113.853	110,0%	111,5%

Beleidsdekkingsgraad

Conform het FTK wordt de dekkingsgraad berekend als een gemiddelde van de cijfers van de afgelopen twaalf maanden (dit noemen we de beleidsdekkingsgraad). Hiermee is een stabielere dekkingsgraad beoogd ten behoeve van alle beleidsbeslissingen, zoals toeslagverlening en kortingsmaatregelen. Volgens deze berekening bedraagt de beleidsdekkingsgraad 112,7% ultimo december 2024 (2023: 111,5%).

Reële dekkingsgraad

In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat het fonds volledige toeslag kan verlenen op basis van de (verwachte) prijsinflatie. De reële dekkingsgraad ultimo 2024 bedraagt 83,4% (2023: 81,5%).

Herstelplansystematiek

De financiële positie per jaareinde 2024 bepaalt of er een herstelplan moet worden opgesteld. De beleidsdekkingsgraad per 31 december 2024 voor Bpf Beton lag onder de vereiste dekkingsgraad (op basis van het FTK). Op 27 maart 2025 is de update van het herstelplan aan DNB verstuurd. Concluderend: op basis van de maximale parameters zal het fonds (naar verwachting) eind 2027 uit het reservetekort zijn. Vanaf 2025 is er sprake van een (gedeeltelijke) toeslagverlening. Er is geen sprake van het toepassen van kortingen. Op 14 mei 2025 heeft DNB het ingediende herstelplan goedgekeurd.

3.1.2. Wijziging reglementen en statuten

Pensioenreglement

Het pensioenreglement is per 1 januari 2024 gewijzigd. De wijzigingen betreffen:

- De verlaging van de minimum toetredingsleeftijd van 21 naar 18 jaar;
- De parameters 2024 zoals maximum pensioengevend loon, opbouwpercentage en afkoopfactoren;
- Bij pensioenvervroeging is de fiscale eis vervallen om volledig te stoppen met werken. Die eis is in het pensioenreglement ook geschrapt;
- Premievrije pensioenopbouw mag samen met een dienstverband niet meer dan 100% bedragen. Indien het meer bedraagt, wordt de premievrije pensioenopbouw verminderd;
- De fiscale eis dat vrijwillige voortzetting niet mag aanvangen drie jaar voorafgaande aan de pensioenrichtleeftijd is vervallen. Die eis is geschrapt;
- In artikel 19.5 is toegevoegd dat vrijwillige voortzetting uiterlijk 15 maanden na einde van het dienstverband aanvangt.

De wijzigingen zijn bekrachtigd in de bestuursvergadering van 26 januari 2024. In de bestuursvergadering van 22 maart 2024 stelde het bestuur enkele tekstuele aanscherpingen vast.

Uitvoeringsreglement

Het uitvoeringsreglement is per 1 januari 2024 niet gewijzigd. Per 1 januari 2025 is het op de volgende punten gewijzigd:

- De premie 2025 is in december 2024 vastgesteld. Dit is in artikel 5 verwerkt;
- In artikel 13.55 is toegevoegd dat het verschaffen van personele gegevens door de werkgever ook bedoeld is om de communicatie met de deelnemers te verbeteren.

De wijzigingen zijn verwerkt in het uitvoeringsreglement en dat is bekrachtigd in de bestuursvergadering van 31 januari 2025. Het gewijzigde reglement kent een ingangsdatum van 1 januari 2025.

Op grond van artikel 32 van het uitvoeringsreglement kan het bestuur het uitvoeringsreglement aanpassen na overleg met cao-partijen. Met betrekking tot de wijziging van de premie heeft deze afstemming plaatsgevonden. De andere wijzigingen zijn in februari 2025 voorgelegd aan cao-partijen en zij stemden hiermee in.

Statuten

De statuten, zoals per 24 november 2023 formeel vastgelegd zijn in het verslagjaar niet gewijzigd.

3.1.3. Beleid

Missie, visie en strategie Bpf Beton

Missie

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie heeft als missie het, als goede huisvader, uitvoeren van de pensioenregeling, zoals deze tussen sociale partners is overeengekomen. Het bestuur voert hiertoe een solide financieel beleid, dat in overeenstemming is met wet- en regelgeving en voortdurend wordt geëvalueerd. Risico's worden adequaat gemanaged; de premie, de regeling, het risico en de kosten moeten met elkaar in balans zijn.

Kernwaarden

Het bestuur heeft de volgende kernwaarden gedefinieerd:

- transparantie
- openheid
- integriteit
- deskundigheid
- klantgerichtheid

Visie

De visie van Bpf Beton is als volgt verwoord: Wij streven naar een optimaal pensioenresultaat voor de deelnemers.

Het bestuur hanteert de volgende algemene beginselen:

- Het beleggingsbeleid is afgestemd op bescherming van nominale aanspraken met een redelijke kans op toeslagverlening. De uitvoering gebeurt efficiënt en tegen lage kosten.
- Pensioenopbouw kan beter in gezamenlijkheid (collectief) plaatsvinden en daarvoor is de betrokkenheid van deelnemers en draagvlak nodig.
- Het bestuur draagt zorg voor voortdurende ontwikkeling van de eigen kennis en vaardigheden.

Het pensioenfonds wordt geconfronteerd met risico's. Risicomanagement is van het grootste belang en het bestuur hanteert de volgende uitgangspunten:

- Risicobeheersing is een integraal onderdeel van de besturing en monitoring op uitvoering van de activiteiten van het pensioenfonds. Financiële en niet-financiële risico's worden daar waar mogelijk en wenselijk beheerst.
- Het pensioenfonds belegt en neemt beleggingsrisico in het belang van de deelnemers. Het bestuur is van mening dat beleggingsrisico op de lange termijn beloond wordt met een positief rendement ten opzichte van het risicovrije rendement. Beleggen en beleggingsrisico nemen zijn noodzakelijk om een optimaal pensioenresultaat te realiseren.
- Het pensioenfonds belegt prudent, dat wil zeggen:
 - neemt alleen risico's die het begrijpt en beheerst;
 - kiest beleggingen die kostenefficiënt zijn van opzet;
 - handelt inzichtelijk, begrijpelijk, uitlegbaar en transparant.
- In samenspraak met het verantwoordingsorgaan en cao-partners is in 2020 de risicohouding herijkt. De belangrijkste beginselen voor de risicohouding zijn intact gebleven. Daarbij is het herstel(plan) van het Bpf Beton meegewogen.

Als belangrijkste strategische risico's ziet Bpf Beton:

1. De aanhoudende lage rente en/of tegenvallende rendementen waardoor het fonds niet binnen de wettelijke termijn voldoende herstelt en de pensioenrechten en –aanspraken moet korten.
2. Risico van toenemende complexiteit pensioenregeling en het daarmee samenhangende kostenniveau, valt niet uit te leggen. Dit dreigt het draagvlak bij werkgevers en werknemers aan te tasten.
3. Ontwikkelingen in de bedrijfstak waardoor het aantal actieve deelnemers daalt en eventueel het draagvlak verdwijnt.

4. Politieke besluitvorming die van invloed is op de pensioenuitvoering, pensioenwaardering, de governance vereisten, het beleid of de regeling en die de missie van het fonds in gevaar brengt. Bijvoorbeeld de uitwerking van het Pensioenakkoord of zwaardere Co2 richtlijnen om uitstoot te beperken.

(Beleggings)Beleidsuitgangspunten

De missie en visie leiden tot een aantal beleidsuitgangspunten. Deze uitgangspunten worden vertaald in algemene beginselen van het fonds. Als afgeleide van de algemene beginselen wordt het specifieke fondsbeleid geformuleerd.

- De uitvoering gebeurt efficiënt en tegen lage kosten.
- Betrokkenheid van deelnemers is van groot belang voor het behoud van draagvlak. Goede communicatie en medezeggenschap staan hoog in het vaandel.
- Het bestuur draagt zorg voor voortdurende ontwikkeling van de eigen kennis en vaardigheden.
- Het bestuur sluit de mogelijkheden van samenwerking met andere pensioenfondsen op diverse gebieden niet uit, zolang dit de belangen van de deelnemers ten goede komt.
- Periodiek wordt een kwetsbaarheidsanalyse uitgevoerd. Daarin kijkt het fonds naar de ontwikkeling van het aantal deelnemers en werkgevers, haar sterktes en zwaktes en financiële vitaliteit.
- Over de uitvoering van de pensioenregeling vindt periodiek contact plaats met de Cao-partners.

Strategie

Het fonds streeft de missie en visie na door zorg te dragen voor een solide financieel beleid om een zo optimaal mogelijk pensioenresultaat te behalen. Het fonds wil dit bereiken door een efficiënte, kosteneffectieve en duurzame uitvoering, waarvoor draagvlak en omvang van het fonds belangrijk zijn.

Strategische doelstellingen:

1. Het zorgdragen voor een toekomstbestendige uitvoering en het genereren van een goed pensioen voor de deelnemers op basis van de pensioenregeling door sociale partners afgesproken.
2. Het nakomen van ten minste de nominale pensioentoezeggingen.
3. Het streven naar een zo optimaal mogelijk pensioenresultaat en daarbij de kans op korten zo klein mogelijk houden.
4. Het realiseren van tevredenheid van deelnemers.
5. Het kostenniveau van Bpf Beton bedraagt niet meer dan de mediaan van vergelijkbare fondsen.
6. De pensioenuitvoeringsorganisatie is innovatief en beschikt over een toekomst bestendig administratiesysteem.

Bereikte doelen missie, visie en strategie

De toekomstbestendigheid van de door sociale partners afgesproken pensioenregeling blijft onderwerp van gesprek. Zowel binnen het bestuur als met sociale partners. Voor 2025 is de opbouw gehandhaafd op de ambitie van 1,875%. Eveneens is de premie van 19,2% van de salarissom gehandhaafd. De premie draagt bij aan ontwikkeling van de dekkingsgraad. Het bestuur kon met deze aanpassingen tot de conclusie komen dat de opdracht tot uitvoering van de regeling aanvaard kon worden. De projectgroep die zicht buigt over de implementatie van het pensioenakkoord neemt ook de financierbaarheid van de nieuwe regeling mee.

De actuele dekkingsgraad is eind 2024 hoger dan 2023. In 2024 konden we op basis van de versoepeling van de wettelijke regels opnieuw een toeslag toekennen. Naast de belangrijke toezegging van ten minste het uitkeren van het nominale pensioen is hiermee ook een deel van de toeslagambitie gerealiseerd. Er is nog wel sprake van een reservetekort.

Kostenbeheersing is een andere belangrijke doelstelling. In 2024 zijn de kosten voor uitvoering gestegen. De stijging van de pensioenbeheerkosten heeft onder andere te maken met de voorbereidingen die het fonds treft voor de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. In paragraaf 3.7 worden de kosten uitvoering pensioenregeling en de vermogensbeheerskosten gespecificeerd en toegelicht.

Beleggingsbeleid

Het fonds belegt op basis van een lange termijnvisie, rekening houdende met de risicohouding zoals vastgesteld. De ALM studie geldt daarbij als uitgangspunt. Deze wordt periodiek uitgevoerd. De doelstelling van het beleggingsbeleid is het solide beheren van beleggingen, zodat met de beleggingsresultaten en de premiestortingen kan worden voldaan aan de lopende en toekomstige pensioenverplichtingen en de ambitie van een stabiel premie- en toeslagbeleid, uit te voeren binnen de kaders van de Pensioenwet en beleidsregels die DNB heeft opgesteld. Het bestuur bepaalt welke risico's zij daarbij neemt, met inachtneming van de opbouw van het deelnemersbestand, de vereiste solvabiliteit en de wenselijkheid van stabiele premies. In november van ieder jaar vindt een beleggingsvergadering plaats, waarbij het beleggingsplan van dat jaar wordt geëvalueerd en het beleggingsplan voor het komende jaar wordt doorgenomen. Vervolgens vindt vaststelling van het beleggingsplan plaats aan het einde van het jaar voor het komende jaar.

Investment Beliefs

Het bestuur heeft de Investment Beliefs vastgesteld. Dit zijn negen door het bestuur geformuleerde uitgangspunten op basis waarvan het beleggingsbeleid wordt bepaald. De Investment Beliefs zijn opgenomen in de verklaring inzake de beleggingsbeginselen. De verklaring is als bijlage opgenomen in de ABTN en op de website van Bpf Beton geplaatst.

3.1.4. Uitvoering reglement en administratie

Vrijwillige aansluiting (werkgevers)

In het verslagjaar is geen verzoek tot vrijwillige aansluiting toegekend.

Klachten en uitingen van ongenoegen

Zowel schriftelijk als telefonisch kunnen deelnemers en werkgevers terecht bij ons pensioenfonds wanneer zij ergens niet tevreden over zijn. Over ontvangen klachten wordt een rapportage door de pensioenuitvoeringsorganisatie opgesteld. In de pensioen- en communicatie commissie worden deze rapportages besproken en teruggekoppeld aan het bestuur.

In 2024 zijn er 8 klachten ontvangen, afgehandeld en geregistreerd in de klachtenrapportage. De klachten vallen in de volgende rubrieken conform de Gedragslijn: informatieverstrekking, deelnemersportaal, pensioenberekening- en betaling, uitvoering van het pensioenreglement en klachten van werkgevers. Er zijn geen openstaande klachten per 31 december 2024.

Klachten- en geschillencommissie

In het verslagjaar zijn geen klachten behandeld door de klachtencommissie noch geschillen door de geschillencommissie.

In 2024 is het Geschillen Instantie Pensioenfonds (GIP) aan de klachtenregeling toegevoegd. Aan het geschillenregeling is de vertrouwenspersoon toegevoegd. De regelingen zijn op de website van het fonds gepubliceerd.

Dispensatie (werkgevers)

In het verslagjaar is geen verzoek om vrijstelling van de verplichte deelneming gedaan.

Gelijkwaardigheidsstoets (werkgevers)

Het bestuur had ultimo 2024 aan 9 ondernemingen dispensatie van deelname aan de verplichte bedrijfstakpensioenregeling verleend ten behoeve van (een gedeelte van) de werknemers (2023: 9).

Aan de verleende vrijstelling is de voorwaarde verbonden dat de eigen pensioenregeling van de werkgever te allen tijde tenminste financieel en actuair gelijkwaardig is aan de bedrijfstakpensioenregeling. In 2024 zijn de gedispenseerde werkgevers aangeschreven om de gelijkwaardigheid aan te tonen. Deze beoordeling is nog niet afgerond.

Faillissementen (werkgevers)

Per 31 december 2023 stond er een saldo open van € 24.107,- aan faillissementen (2023: € 282.403,-). Hiervoor is een volledige voorziening getroffen. In het verslagjaar is 1 faillissement gemeld.

Tot aan het moment van faillissement is de werkgever premie aan het fonds verschuldigd. Het faillissement wordt afgewikkeld met een curator. Dit kan enkele maanden tot een paar jaar in beslag nemen. Tot die tijd blijft het openstaande saldo in de boeken staan. Op het moment dat het faillissement geheel is afgewikkeld, zal het eventuele openstaande saldo worden afgeboekt.

3.2 Governance

Goed pensioenfondsbestuur

Het fonds hanteert de principes voor goed pensioenfondsbestuur. Door deze principes ontstaat meer openheid en transparantie richting werkgevers, werknemers, pensioengerechtigden en slapers. Het gaat om zorgvuldig bestuur, intern toezicht, verantwoording, deskundigheid, openheid en communicatie. Het fonds legt verantwoording af aan werknemers, werkgevers en pensioengerechtigden.

Code Pensioenfondsen

De Code Pensioenfondsen (de Code) heeft als doel het stimuleren van goed pensioenfondsbestuur door duidelijke normen te bieden over verantwoord en transparant handelen. Pensioenfondsen beheren ingelegde gelden namens belanghebbenden en moeten daarbij hun vertrouwen verdienen door zorgvuldig en evenwichtig rekening te houden met alle betrokken belangen. De code bevordert openheid, reflectie en communicatie, zodat pensioenfondsen helder kunnen uitleggen hoe zij hun taken uitvoeren en de belangen van hun deelnemers waarborgen. De Monitoringcommissie Code Pensioenfondsen ziet toe op de naleving van de Code. Per 1 januari 2024 geldt er een gewijzigde Code pensioenfondsen.

Op 9 mei 2025 heeft het bestuur de naleving van de normen uit de gewijzigde Code geëvalueerd. De uit te voeren acties zijn opgenomen in de jaarplanning. Naast het 'pas-toe-of-leg-uit'-principe zijn er normen waarover altijd wordt gerapporteerd. Het betreft norm 1 over missie, visie en strategie, norm 4 over het verdiepen in de voorkeuren van belanghebbenden en norm 34-35 over diversiteit en inclusie. In bijlage 5 is een integraal overzicht opgenomen over de naleving van de Code.

Gedragscode / compliance

Het bestuur heeft een gedragscode waarin de regels en richtlijnen voor bestuursleden en andere betrokkenen zijn opgenomen. Deze gedragscode geldt eveneens voor de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan. De gedragscode is voor iedereen beschikbaar op de website.

De compliance officer ziet toe op de naleving van de gedragscode. Compliancebureau NCI controleert jaarlijks of verbonden personen zich aan de gedragscode houden. De conceptrapportage naleving over 2024 is besproken in de bestuursvergadering van 7 maart 2025. NCI zag geen aanleiding om belangenverstrengeling – of de schijn ervan – te veronderstellen.

Verantwoording externe compliance officer

Het Nederlands Compliance Instituut (NCI) heeft, in opdracht van het bestuur, gedurende 2024 de rol van externe compliance officer (ECO) voor Bpf. Beton vervuld. Het NCI monitort onder andere de integere bedrijfsvoering van Bpf. Beton waar het Integriteitbeleid en de Gedragscode een belangrijk onderdeel van uitmaken. Daarnaast treedt de ECO op als adviseur met betrekking tot compliance, integriteit, gedragsregels, belangenverstrengeling en incidentbehandeling.

In 2024 heeft Bpf. Beton de inrichting van haar integere bedrijfsvoering versterkt door het herijken van verschillende procedures, codes en regelingen. Wij hebben hierbij een begeleidende, adviserende danwel monitorende rol vervuld. Daarnaast hebben wij de naleving van de Gedragscode door verbonden personen gemonitord. In 2024 heeft Bpf. Beton tevens een nadere analyse op de integriteitrisico's en de beheersing hiervan uitgevoerd onder begeleiding van de compliance officer.

Tijdens onze monitoring zijn geen inhoudelijke onregelmatigheden geconstateerd ten aanzien van de naleving van de Gedragscode door verbonden personen. Er zijn geen signalen van (potentiële) belangenverstrengeling of de schijn hiervan. Als incidentmeldpunt hebben wij geen meldingen ontvangen van integriteitincidenten noch zijn wij gevraagd te adviseren inzake potentiële incidenten. Wij constateren dat binnen Bpf. Beton een integere bedrijfsvoering bestaat en dat haar Governance is gericht op adequate beheersing van integriteitrisico's.

AVG

Het bestuur heeft een externe onafhankelijke privacy officer aangesteld. Deze functie is ondergebracht bij Montae. Ieder kwartaal rapporteert de privacy officer aan de Pensioen- en communicatiecommissie (PCC). De PCC bereidt de bestuurlijke behandeling voor. Vanwege de strengere privacy-eisen houdt het bestuur ook de hele dataketen scherp in de gaten als onderdeel van het IT-risico. Het IT-risico is op dit vlak voor pensioenbeheer zwaarder dan voor vermogensbeheer.

In de bestuursvergadering van 22 september 2023 stelde het bestuur een bijgewerkte versie van de privacyverklaring vast. Deze is gepubliceerd op de website van het fonds.

Gedragslijn Verwerking Persoonsgegevens Pensioenfondsen

De Gedragslijn Verwerking Persoonsgegevens Pensioenfondsen (hierna: de Gedragslijn) is opgesteld door de Pensioenfederatie en heeft een bindend karakter voor de pensioenfondsen die lid zijn van de Pensioenfederatie. Met deze gedragslijn tonen pensioenfondsen aan hoe zij gegevens van (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden of andere aanspraakgerechtigden beheren. Volgens de gedragslijn dienen pensioenfondsen te rapporteren over de naleving ervan. Als lid van de Pensioenfederatie legt Bpf Beton middels dit jaarverslag verantwoording af over de toepassing van de normen uit de gedragslijn gedurende geheel 2024. Indien normen niet (volledig) zijn toegepast, wordt dit gemotiveerd toegelicht.

De toepassing van de Gedragslijn is vastgelegd in alle privacydocumenten. Naleving hiervan is geborgd in de (uitbestedings)processen. De Privacy Officer van het fonds ziet hier actief op toe.

Daarnaast heeft bij alle kritische uitbestedingspartijen van Bpf Beton die persoonsgegevens verwerken een uitvraag plaatsgevonden naar de naleving van de Gedragslijn. Hierbij is ook gekeken naar de beschikbare assurancerapportages en is gebruik gemaakt van uitvragen en overleggen met de uitbestedingspartijen van het fonds die tevens als verwerker zijn geclassificeerd. Alle uitbestedingspartijen hebben verklaard de normen van de Gedragslijn na te leven, aanvullend op de geldende AVG-normen. De uitkomsten bevestigen dat aan de Gedragslijn is voldaan.

Bpf Beton verklaart zich in 2024 aan de Gedragslijn Verwerking Persoonsgegevens door pensioenfondsen te hebben gehouden.

Deskundigheidsbevordering bestuur en verantwoordingsorgaan

Het bestuur zorgt ervoor dat het collectief voldoende kennis en ervaring heeft, en gebruikt hiervoor onder andere een geschiktheidsplan dat is gebaseerd op wet- en regelgeving, de Code Pensioenfondsen en de handreiking geschikt pensioenfondsbestuur van de Pensioenfederatie. Op 1 april 2022 stelde het bestuur een bijgewerkte versie van het geschiktheidsplan vast. Alle bestuurders beschikken minimaal over het geschiktheidsniveau A. Per deelgebied hebben minimaal twee, maar het liefst drie, bestuurders niveau B, B+ of E. In het geschiktheidsplan is het kennisniveau per deelonderwerp vastgelegd, naast de competenties en het professioneel gedrag.

Opleidingsplan bestuur

Het opleidingsplan is een onderdeel van het geschiktheidsplan. Dit is van belang tegen de achtergrond van de ontwikkeling van de kennis en competenties binnen het bestuur. Deze ontwikkeling is onder andere van belang in het licht van het rooster van aftreden, en in het bijzonder van de secretaris en de voorzitter. Het bestuur in zijn geheel is voldoende ervaren en deskundig. Bpf Beton organiseert jaarlijks voor zijn bestuurders studiedagen waar de recente ontwikkelingen en specifieke onderwerpen worden behandeld. In 2024 hebben de bestuursleden drie collectieve studiedagen gevolgd en drie informatiesessies met de projectgroep implementatie pensioenakkoord en het verantwoordingsorgaan. Daarnaast bevordert het fonds het vergaren van kennis door individuele bestuursleden via uiteenlopende kanalen.

Bijhouden kennisniveau verantwoordingsorgaan

Bpf Beton organiseert voor de leden van het verantwoordingsorgaan minimaal twee keer per jaar een studiemiddag en één keer per jaar een studiedag om de kennis op peil te houden. De leden van het verantwoordingsorgaan maken op individuele basis gebruik van andere kanalen om hun kennis verder op peil te houden.

Een afvaardiging van het verantwoordingsorgaan is aanwezig bij de themabijeenkomsten van de Pensioenfederatie.

Het verantwoordingsorgaan wordt door DNB niet gezien als medebeleidsbepaler en heeft daarom ook niet getoetst te worden bij DNB. Het verantwoordingsorgaan vervult een zeer waardevolle en gewaardeerde functie als gesprekspartner voor het bestuur en vertegenwoordiger van de deelnemers.

Zelfevaluatie

Jaarlijks voert het bestuur van Bpf Beton een zelfevaluatie uit. Het gaat om het functioneren van het bestuur als geheel en van de individuele bestuursleden afzonderlijk. Doel van de zelfevaluatie is de kwaliteit van het bestuur in stand te houden en/of te verbeteren. Op 4 oktober 2024 heeft de zelfevaluatie plaatsgevonden. In 2024 bleek opnieuw dat het bestuur een sterke mix van kennis en vaardigheden heeft. Er is veel ervaring met beleggen, IT, risico's en wet- en regelgeving. Ook is er veel aandacht voor communicatie en de belangen van (ex)deelnemers en gepensioneerden.

Wat gaat goed

- Bestuurders vullen elkaar goed aan met hun verschillende kennis, competenties en ervaring.
- Er is een sterke motivatie om het pensioenfonds goed en evenwichtig te besturen.
- (Ex)deelnemers en gepensioneerden staan centraal bij beslissingen over de toekomst.

Wat krijgt aandacht

- Besluiten en uitleg nog duidelijker formuleren, ook zodat iedereen deze begrijpt.
- Regelmatig blijven leren over nieuwe pensioenregels en ontwikkelingen.
- Nog meer samenwerking en kennisuitwisseling binnen en buiten het bestuur.

Het bestuur blijft werken aan deze verbeteringen.

3.3 Communicatie

Op 24 november 2023 stelde het bestuur het communicatiejaarplan 2024 vast. Dit is opgesteld aan de hand van het communicatiebeleidsplan.

Het communicatiebeleid is gericht op transparante informatieverstrekking aan (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden en werkgevers, met inachtneming van de wettelijke verplichtingen. Het bestuur wil het pensioenbewustzijn van de belanghebbenden verhogen en meer inzicht geven in hun persoonlijke situatie. Het gebruik van heldere en begrijpelijke taal is hierbij een voorwaarde.

Aan Stichting Pensioenregister (SPR) worden de scenariobedragen beschikbaar gesteld ten behoeve van de zogenoemde navigatiemetafoor. Voor de scenariobedragen wordt de generieke Uniforme Reken Methodiek (URM) gebruikt. Op het UPO wordt deze navigatiemetafoor getoond.

Voorwaardelijkheidsverklaring

In alle verplichte uitingen en overige informatieverstrekking wordt het 5-jarig overzicht over de hoogte van de toeslagverlening en eventuele kortingen opgenomen. Het 10-jarig overzicht wordt op de website ter beschikking gesteld. Het overzicht voor actieven en inactieven wordt jaarlijks bijgewerkt met de eventuele verhogingen of verlagingen. Ook is informatie opgenomen over een eventuele korting op grond van de MVEV-regeling. Per 1 januari 2024 is er 2% toeslag verleend.

Pensioen 1-2-3

Pensioen 1-2-3 informeert gelaagd, persoonlijk en concreet over de pensioenregeling. Nieuwe deelnemers krijgen bij hun arbeidsvoorwaardengesprek laag 1 van het Pensioen 1-2-3. De website bevat een directe link naar Pensioen 1-2-3, waarin de regeling in drie lagen wordt uitgelegd.

Website

Bpf Beton heeft een eigen website, www.betonpensioen.nl. Het doel van de website is alle belanghebbenden te informeren en de betrokkenheid en het kennisniveau te vergroten. Het bestuur werkt aan continue verbetering van de online dienstverlening. De website is ook geschikt om te raadplegen op een smartphone of tablet.

Op de website is een aparte pagina gecreëerd over de nieuwe pensioenregeling. Hierop staat de informatie over de nieuwe regeling, het tijdspad, hoe het fonds overstapt en staat het transitiedocument op deze pagina. Ook eerdere nieuwsberichten over dit onderwerp staan op deze pagina.

De werkgeverspagina is uitgebreid met een toolkit. In deze toolkit zijn per gebeurtenis folders en checklists beschikbaar gesteld. Er zijn twee korte video's gemaakt over in dienst komen en met pensioen gaan. De flyers, checklists en animaties zijn ook op de deelnemerspagina geplaatst.

Via het pensioenmagazine is een poll uitgezet met vragen wat de mening is van onze deelnemers over duurzame beleggingen. Hoewel slechts 12 deelnemers reageerden, leverde de poll toch interessante inzichten op. Een goed rendement is net zo belangrijk of zelfs belangrijker dan milieuoverwegingen bij het beleggen van hun pensioen. Meer dan de helft van de respondenten gaf aan zich redelijk tot goed geïnformeerd te voelen over het beleggingsbeleid van het pensioenfonds. De uitslag is op de website gepubliceerd.

Voor Nu en Later - Pensioenmagazine

In 2024 is in februari en augustus een editie van het pensioenmagazine Voor Nu en Later per post verstuurd.

In de februari editie stonden artikelen over de toeslagverlening per 1 januari 2024, de verlaging van de minimum toetredingsleeftijd (van 21 naar 18 jaar), de premie en opbouw in 2024, oproep voor de klankbordgroep NPC, informatie wanneer een partner aangemeld moet worden bij het fonds, de aansluitmijn op MijnOverheid, interview met een deelnemer en de wijzigingen op de website.

In de augustus editie stonden artikelen over veranderingen die van invloed zijn op het pensioen, het verkorte jaarverslag, waardeoverdracht, partnerpensioen en duurzame beleggingen met een oproep voor een poll.

Elk blad bevat een of meer columns van bestuursleden, verantwoordingsorgaan-leden of leden van de raad van toezicht die op persoonlijke titel een artikel schrijft. Zo stonden dit jaar interviews met 2 bestuursleden (Annemiek Houtman en Gert-Jan Seffinga) en een aspirant-lid van het verantwoordingsorgaan (Luba Sangar) in het magazine.

Werkgevers ontvangen het blad ook, met de mogelijkheid om meerdere exemplaren te ontvangen voor de leestafel in de kantine. De pensioenbladen zijn ook op de website terug te vinden.

Verkort jaarverslag 2023

Het jaarverslag 2023 is kort samengevat met de belangrijkste onderwerpen voor de deelnemers in de vorm van een infographic. Op een laagdrempelige manier belichtten we de voor de deelnemer relevante hoofdlijnen uit het jaar 2023 op een interactieve manier. Voor meer details per onderwerp klikt men door naar achterliggende webpagina's. De infographic is op 24 juli 2024 de website geplaatst.

Digitale communicatie

Daar waar mogelijk wordt digitaal gecommuniceerd. Het heeft als voordeel dat het efficiënter en beter meetbaar is. Het is makkelijk om doelgroepgerichte content digitaal te gebruiken en geeft meer mogelijkheden om informatie gelaagd aan te bieden. Bovendien is het op termijn kostenbesparend. Persoonlijk contact blijft altijd mogelijk.

In maart 2024 hebben werkgevers een e-mailsnieuwsbrief ontvangen waarin digitale facturatie is uitgelegd. Eind oktober 2024 is opnieuw een e-mailnieuwsbrief aan werkgevers gestuurd. Onderwerpen waren het transitieplan, de toolkit en de premiebekendmaking in december.

Communicatie over de financiële situatie

De dekkingsgraad wordt iedere maand op de website als nieuwsbericht gepubliceerd.

3.4 Risicoparagraaf

Algemeen

Het risicomanagement ondersteunt de missie, visie en strategie van het fonds. Het fonds streeft naar rendement om zijn doelen te halen, maar wil tegelijkertijd risico's beperken.

Risicohouding

In het kader van het Financieel Toetsingskader (FTK) heeft het bestuur, in samenspraak met het verantwoordingsorgaan en na overleg met cao-partijen, de risicohouding vastgesteld. De risicohouding is eerst kwalitatief bepaald.

Lange termijn

- Gericht op een zo hoog mogelijk pensioenresultaat;
- Minimaal kostendekkende premie om nominale pensioenen in te kunnen kopen;
- Een hogere premie dan strikt nodig is toegestaan als dat het pensioenresultaat verbetert, mits binnen het premiebudget van cao-partijen.;
- Enig risico nemen om een zo goed mogelijk rendement op de beleggingen te halen;
- Een beleggingsmix met een hoog risicoprofiel is niet gewenst.

Korte termijn

- Is gericht op het verlenen van toeslagen;
- Is gericht op het zoveel mogelijk voorkomen van een korting van aanspraken en pensioenrechten;
- Een korting moet zo beperkt mogelijk blijven, wat pleit voor een ruime spreidingsperiode – tenzij dat financieel onverantwoord is.

Het bestuur heeft de risicohouding voor de korte termijn gekwantificeerd naar een strategische beleggingsportefeuille met een Vereist Eigen Vermogen (VEV). Deze risicohouding voor de korte termijn past binnen het risicoprofiel. Sinds 2009 ligt de actuele dekkingsgraad onder het VEV. Daardoor verkeert het fonds in een tekortsituatie en stelt het jaarlijks een herstelplan op.

Het bestuur heeft de risicohouding voor de lange termijn vertaald naar de volgende grenzen voor de haalbaarheidstoets:

- Vanuit de feitelijke dekkingsgraad is het verwachte pensioenresultaat 80%;
- In een slechtweerscenario mag het pensioenresultaat maximaal 40% lager zijn dan het verwachte pensioenresultaat.

Deze uitkomsten gelden over een periode van 60 jaar onder de veronderstellingen van de haalbaarheidstoets die DNB heeft voorgeschreven. Volgens het bestuur is de 15-jaarsperiode uit de ALM-studie realistischer voor het doorrekenen en afwegen van lange termijn effecten.

Missie

Uit de missie (beschreven in paragraaf 3.1.3, pagina 20) blijkt dat het fonds ook een reële ambitie heeft, namelijk om op lange termijn minimaal een deel van de inflatie bij te kunnen houden. Het FTK stuurt echter op de bescherming van de nominale pensioenaanspraken. Het sturen op nominale en reële ambitie is lastig te combineren. Het bestuur ziet hierin een mogelijk risico, omdat het veiligstellen van nominale pensioenen ten koste gaat van bovengenoemde reële ambitie. Dit risico speelt vooral bij het beheersen van het renterisico. Het bestuur probeert hier continu de ideale mix in te vinden.

ALM studie

In de ALM-studie van 2021 is 15 jaar vooruitgekeken en zijn circa 2000 verschillende economische scenario's doorgerekend. Deze ALM-studie is de basis geweest voor het in 2024 gevoerde beleggingsbeleid. Eind 2024/ begin 2025 is een nieuwe ALM-studie uitgevoerd met het oog op het beleggingsbeleid onder het nieuwe pensioenstelsel, naar verwachting vanaf 1 januari 2026.

Integraal Risicomanagement

De sleutelfunctiehouder risicobeheer is tevens onafhankelijk bestuurslid en voorzitter van de commissie integraal risicomanagement (IRM). De sleutelfunctiehouder rapporteert aan het bestuur en aan de raad van toezicht. In deze rapportage wordt een overkoepelend beeld gepresenteerd van de strategische, de financiële en de niet-financiële risico's. De vervuller van de risicobeheerfunctie maakt de integrale risicorapportages en verzorgt daarnaast risico-voorleggers voor het bestuur bij belangrijke rapportages en voorgenomen beslissingen. Het beleid, de taken en bevoegdheden van de sleutelfunctie risicomanagement en van de IRM-commissie zijn vastgesteld door het bestuur.

Onderstaand lichten we de voornaamste risico's toe.

Strategische risico's

De strategische risico's zijn ongewijzigd gebleven. De twee belangrijkste strategische risico's:

- het risico dat de rendementen langdurig te laag blijven om de strategische doelstellingen te realiseren. Het gaat hier om de strategische doelstelling van Bpf Beton om allereerst het korten van de nominale aanspraken te voorkomen, en vervolgens om voldoende overrendement te realiseren om met toeslagen (een deel van) de inflatie te kunnen compenseren;
- het risico dat door de toenemende complexiteit en kosten het draagvlak voor de pensioenregeling in de sector gaat afnemen.

Financiële risico's

De belangrijkste financiële risico's zijn niet gewijzigd ten opzichte van het vorige boekjaar. Het renterisico, marktrisico en tegenpartijrisico zijn de risico's met de hoogste netto score. De beïnvloeding van deze risico's vanuit het pensioenfonds is beperkt. Deze risico's hangen nauw samen met het strategische beleggingsbeleid. De uitkomsten van het gevoerde beleid komen samen in de dekkingsgraad van het fonds. Het bestuur wil enerzijds rendement behalen en anderzijds de daarmee gepaard gaande risico's adequaat beheersen.

Renterisico

Het renterisico is het risico dat bij renteveranderingen de waarde van de beleggingen anders beweegt dan de waarde van de verplichtingen. Het renterisico wordt inmiddels voor 80% afgedekt. Het bestuur hanteert een rentestaffel waarbij de koppeling wordt gelegd tussen het afdekkingspercentage en het niveau van de 30-jaars Euroswaprente. Het huidige niveau van 80% is het hoogste percentage van de rentestaffel.

Het bestuur maakt mede gebruik van rentederivaten om de renteafdekking te realiseren. Per kwartaal ontvangt het bestuur een risicorapportage, waarin onder andere (potentiële) renteschokken en aandelenschokken zijn opgenomen, ter bewaking van de onderkant van de dekkingsgraad. Ook wordt in dit rapport de effectiviteit van de renteafdekking gerapporteerd aan het bestuur.

Het bepalen van de hoogte van het onderpand dat aan de tegenpartijen van de renteswaps wordt gevraagd of verstrekt, vindt dagelijks plaats.

Marktrisico

Marktrisico is het risico als gevolg van het blootstaan aan wijzigingen in marktprijzen van de beleggingen binnen de Returnportefeuille.

Bpf Beton loopt marktrisico over de hele Returnportefeuille. Op basis van de ALM-studie wordt een zodanige beleggingsmix vastgesteld dat het marktrisico acceptabel is. Uitgangspunt in het beleid is dat het marktrisico wordt beperkt door een goede spreiding over de diverse beleggingscategorieën. Per categorie is een strategische weging vastgesteld, met daaraan gekoppeld een bandbreedte. Voorts heeft het bestuur een beleid vastgesteld om managers te selecteren en afspraken gemaakt over de monitoring van deze managers. In het beleggingsplan en het daarin aangegeven beleggingsmandaat worden jaarlijks de beheersingsafspraken vastgelegd. Deze afspraken betreffen onder andere de samenstelling van de portefeuille, de tactische marges, de performancemeting, de benchmarks, het renteafdeckings-, valuta- en derivatenbeleid, en de risicometing en –beheersing. Tenslotte zijn door het bestuur triggers bepaald op de 30-jarige swaprente, de stand van de aandelenbeurs (S&P500), het aandelen gewicht in de portefeuille en de tracking error ten opzichte van de verplichtingen. Als er een trigger afgaat, bespreekt het bestuur de benodigde actie, op basis van een advies van de beleggingsadviescommissie.

Diversificatie binnen beleggingscategorieën wordt mede bereikt door te beleggen via fondsen. Door beleggingsrestricties aan beheerders op te leggen wordt het concentratierisico beperkt.

Niet-financiële risico's

Het bestuur heeft ook de niet-financiële risico's vastgesteld. Het uitbestedingsrisico en de beveiliging van de IT-systemen zijn de twee risico's met het hoogste netto risico. Het netto risico betreft het geschatte restrisico na de genomen beheersmaatregelen. De netto risico's bevinden zich binnen de risicohouding van het fonds.

Uitbestedingsrisico

Het uitbestedingsrisico is het risico dat de continuïteit, integriteit en/of kwaliteit van de aan derden uitbestede werkzaamheden dan wel door deze derden ter beschikking gestelde apparatuur en personeel wordt geschaad. Dit risico is beperkt door duidelijke afspraken te maken met uitbestedingspartijen. Het uitbestedingsbeleid is leidend bij het afsluiten van contracten en het maken van dienstverleningsafspraken met uitbestedingspartners. Conform het uitbestedingsbeleid worden uitbestedingspartners jaarlijks geëvalueerd. Appel en CTI zijn de belangrijkste uitbestedingspartners. Hiermee zijn serviceafspraken over het niveau van de dienstverlening contractueel vastgelegd. Deze serviceorganisaties verstrekken ons bovendien ISAE 3402 Type II rapportages, waarmee een onafhankelijke accountant vaststelt dat in scope zijnde beheersingsmaatregelen ook gewerkt hebben. Jaarlijks worden deze rapportages beoordeeld en in de bestuursvergadering besproken.

IT-risico

Het pensioenfonds besteedt de pensioenuitvoering uit aan Appel. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de IT van Appel om de administratie uit te voeren. Het fonds onderzoekt hoe Appel en andere uitbestedingspartijen de opzet van IT en IT-infrastructuur binnen de eigen organisatie hebben ingericht in relatie tot het beleid van het fonds. De IT-beleids- en beheersdoelstellingen zijn vastgelegd door het fonds en gelden ook voor Appel en haar uitbestedingspartners. Het IT-risico en de omgang met vertrouwelijke en/of privacygevoelige gegevens is onder andere geborgd door de ISAE 3000-rapportage van Appel.

Op 17 januari 2025 is de Europese DORA-wetgeving van kracht geworden. Bpf Beton heeft zich hier gedurende 2024 op voorbereid, samen met de belangrijkste uitbestedingspartners.

Compliance en Integriteitsrisico

Voor Bpf Beton is naleving van wet- en regelgeving belangrijk. Dit omvat tevens de wet- en regelgeving ter voorkoming van fraude, witwassen en terrorismefinanciering en de sanctiewetgeving. De integere bedrijfscultuur van Bpf Beton wordt ondersteund middels een breed Integriteitsbeleid, bestaande uit diverse beleidsdocumenten zoals de Gedragscode, inkoopprocedure en uitbestedingsbeleid. Bpf Beton heeft alle integriteit gerelateerde risico's en de beheersing daarvan beschreven in de systematische integriteit risicoanalyse (SIRA).

Deze SIRA wordt elk jaar geactualiseerd, bestuurlijk besproken en door het bestuur vastgesteld. De uitkomsten van de SIRA hebben geleid tot enkele actiepunten, leidend tot een verdere verbetering van de integere bedrijfsvoering. Een onderdeel van de SIRA is het frauderisico. Het frauderisico wordt met name beheerst door adequate functiescheidingen, het uitvoeren van diverse verbandscontroles en door specifieke preventieve controles, zoals de screening van personeel. De beheersingsmaatregelen gericht op het frauderisico hebben in 2023 goed gefunctioneerd, zowel bij het fonds zelf als bij de uitbestede pensioenadministratie en het uitbestede vermogensbeheer.

ERB

Eind 2024 is een nieuwe Eigen Risicobeoordeling (ERB) door het bestuur vastgesteld. Hierin is onder andere de impact op de strategische doelstellingen in een aantal scenario's geanalyseerd. De uitkomsten van deze analyses zijn een aanvulling op de reguliere risico's, die eerder in deze risicoparagraaf zijn samengevat.

3.5 Beleggingen

3.5.1. Marktentwikkelingen 2024

Economie

De economische groei wereldwijd was in 2024 sterker dan verwacht. Ter illustratie: de consensus groeiverwachting voor de wereldeconomie in 2024 werd gedurende het jaar bijgesteld van 2,6% tot 3,05%. De inkopersindex, herstellend consumentenvertrouwen en arbeidsmarktdata schetsten vaak een positief beeld, vooral in de VS. Recessievrees verdween naar de achtergrond.

In de VS werd het groeioptimisme nog gevoed door de verkiezingsoverwinning van Donald Trump, wegens zijn plannen voor lagere belastingen en deregulering. In de eurozone daarentegen was eind 2024 sprake van toenemend groeipessimisme. De maak-industrie verkeerde in zwaar weer, met name in Duitsland. Ook de dreiging van importtarieven door Donald Trump speelde mee. De economische ontwikkelingen in China waren gemengd afgelopen jaar. Enerzijds maakten zowel de Chinese centrale bank als de Chinese overheid forse stimuleringsmaatregelen bekend in september, wat tot tijdelijk optimisme leidde. Anderzijds kampt de Chinese economie nog steeds met grote problemen in de vastgoedsector, een historisch laag consumentenvertrouwen en deflationaire krachten.

De inflatie daalde in ontwikkelde markten, maar minder dan gehoopt. Met name de kerninflatie bleef hoger dan gewenst. De 'headline' inflatie in de eurozone daalde op jaarbasis van 2,9% in december 2023 tot een tijdelijk dieptepunt van 1,7% in september, om vervolgens weer iets op te lopen tot 2,4% in december 2024. De inflatiedruk kwam vooral uit de dienstensector. Dat gold zowel voor de VS als voor de eurozone. In de VS daalde de inflatie per saldo van 3,4% in december 2023 op jaarbasis tot 2,9% in december 2024.

In de VS en Europa zijn de centrale banken in 2024 gestart met renteverlagingen. Zowel de Fed als de ECB hebben in 2024 de rente met 1%-punt verlaagd. Dat was overigens, met name ten aanzien van de Fed, minder dan waar de markt op had gehoopt. De verklaring is dat de economie in de VS het beter deed dan verwacht en de inflatie minder daalde dan gehoopt, waardoor de Federal Reserve haar inflatieramingen heeft verhoogd. De Japanse centrale bank daarentegen verhoogde de rente.

Financiële markten

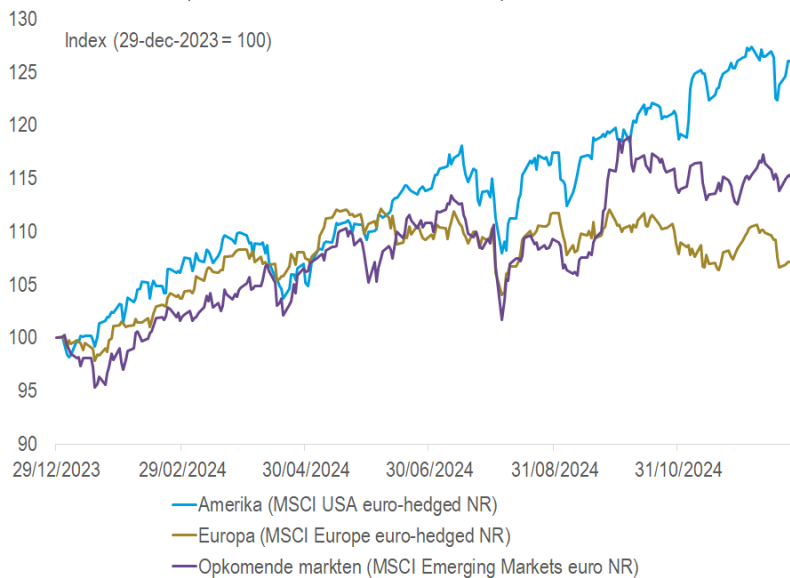
Nagenoeg alle publiek verhandelde beleggingscategorieën rendeerden positief, met aandelen ontwikkelde markten aan kop (19,9%, euro hedged), gevolgd door aandelen opkomende markten en catastrofe obligaties. Euro staatsobligaties uit kernlanden bleven achter met een rendement van circa nul procent.

Aandelen ontwikkelde markten leken ongevoelig voor negatief nieuws afgelopen jaar. Stijgende rentes, geopolitieke spanningen of tegenvallende inflatie: de MSCI World Index bereikte desondanks bijna elke maand een nieuw hoogtepunt. Voornaamste verklaringen waren de beter dan verwachte economische data in de VS, AI-optimisme en forse koersstijgingen in de IT-sector. De verkiezingsoverwinning door Donald Trump in september gaf een extra impuls aan de aandelenmarkten, vooral in de VS, doordat beleggers zijn plannen voor belastingverlaging en deregulering als positief beoordeelden.

Aandelen opkomende markten presteerden minder goed. Verklaringen zijn onder andere de kwakkelende Chinese economie, de depreciatie van opkomende markten valuta, en de plannen van Trump om importtarieven in te voeren.

De aandelenmarkten in Europa bleven daar nog iets bij achter door een negatief economisch momentum in de tweede helft van het jaar.

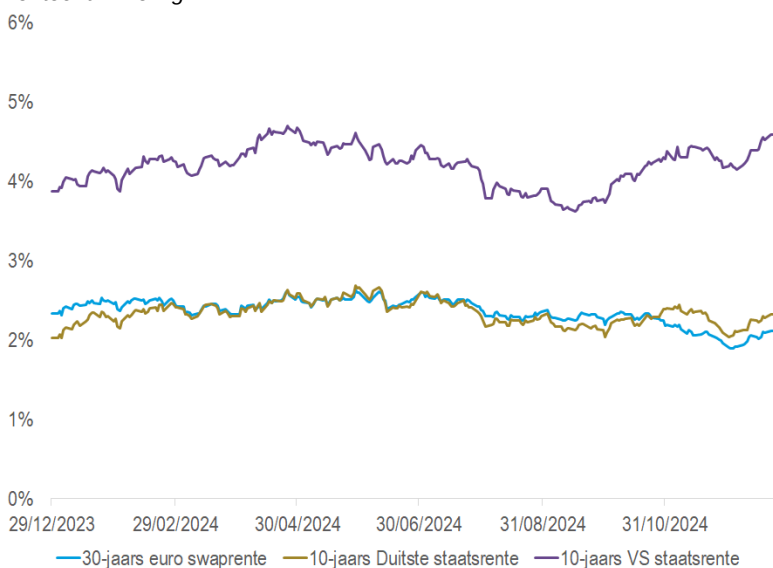
Aandelenmarkten (cumulatief rendement in euro's)

Bron: Columbia Threadneedle, Bloomberg, 31 december 2024

Terwijl de lange rente in de VS in 2024 per saldo is gestegen, zijn kapitaalmarktrentes in de eurozone per saldo gedaald, met name in de tweede helft van het jaar. Dit kwam door zwakke economische vooruitzichten en monetaire verruiming. De 30-jaars euro swaprente nam in 2024 met 18 bps af tot 2,16%. Dat is gedreven door een daling van de 30-jaars euro inflatieswap component (met -24 bps tot 2,21%). De 30-jaars reële swaprente component steeg daarentegen met enkele basispunten (met 5 bps tot -0,05%).

Renteontwikkeling

Bron: Columbia Threadneedle, Bloomberg, 31 december 2024

Belangrijke thema's en ontwikkelingen in 2024 waren onder andere: geopolitiek (escalatie Midden-Oosten, aanhoudende oorlog Oekraïne, spanning VS China), het feit dat meer dan de helft van de wereldbevolking naar de stembus ging, de verkiezingsoverwinning door Trump, de tijdelijke crash van de Japanse aandelenbeurs in augustus, de aankondiging van stimuleringsmaatregelen in China, en de opmars van AI.

3.5.2. Beleggingsbeleid van het pensioenfonds

De totale portefeuille steeg in 2024 naar circa € 1.225 miljoen (inclusief derivaten met negatieve waarde), tegenover € 1.107 miljoen in 2023. De returnportefeuille liet in 2024 een positief rendement zien van 12,6%. Aandelen leverden de grootste bijdrage: 19,4%. Obligaties en illiquide beleggingen in de returnportefeuille hadden een rendement van respectievelijk 5,8% en 7,3%.

De matchportefeuille steeg in waarde voornamelijk als gevolg van de lagere rente. Het rendement van de matchportefeuille kwam uit op 2,3%. Het rendement van de totale portefeuille kwam in 2024 uit op 8,2%.

De rentedaling zorgde ook voor een toename van de waarde van de verplichtingen. De toename van de waarde van de beleggingen was echter groter, wat leidde tot een toename van de actuele dekkingsgraad van het pensioenfonds.

Onderstaande tabel laat de beleggingen in procenten zien per eind 2024.

CATEGORIE	Weging	Norm*	Belegd Vermogen in EUR 1.000	
	31-12-2024	2024	31-12-2023	31-12-2024
Returnportefeuille	59.2%	59,0%	619,163	725,862
Matchportefeuille	40.8%	41,0%	487,419	499,545
Totaal portefeuille	100%	100%	1,106,582	1,225,407
Liquide returnportefeuille				
Aandelen	80.1%	78.6%	280,218	353,725
Obligaties	19.8%	21.4%	73,494	87,298
Liquide middelen / overig	0.1%		864	482
Totaal liquide returnportefeuille	100.0%	100%	354,576	441,505
Illiquide returnportefeuille				
Onderhandse leningen	0.0%	0,0%	0	0
Vastgoed SAREF	29.5%	40,9%	77,690	83,899
Vastgoed Schrodgers	0.0%	0,0%	113	0
Beursgenoteerd vastgoed	7.1%	0,0%	19,147	20,208
Hypotheke	44.9%	45,5%	121,422	127,613
Catastrofe obligaties	18.5%	13,6%	46,214	52,637
Totaal illiquide returnportefeuille	100.0%	100%	264,587	284,357
Totaal returnportefeuille	100%	100%	619,163	725,862
Liquide Matchportefeuille				
Euro Staatsleningen	51.1%	41,5%	248,661	255,391
Bedrijfsobligaties	28.6%	29,3%	130,523	143,041
Nominale renteswaps + Liquiditeiten	20.2%	29,3%	108,235	101,113
Totaal matchportefeuille	100%	100%	487,419	499,545

* Bij de kolom norm 2024 wordt uitgegaan van de “zwevende” norm voor Bpf Beton wat een betere weerspiegeling geeft hoeveel de portefeuille in lijn ligt met haar benchmark.

** Het betreft het belegd vermogen incl. negatieve derivaten.

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Bpf Beton vindt het belangrijk om maatschappelijk verantwoord met het pensioengeld van haar deelnemers om te gaan. Daarom kent ons fonds een beleid met heldere afspraken over hoe we maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB). Het MVB-beleid van Bpf Beton is gericht op het identificeren en terugdringen van duurzaamheidsrisico's, maar ook op het signaleren van kansen. Hierbij geldt de dubbele materialiteit van het beleid, oftewel de duurzaamheidsrisico's van de wereld op de portefeuille alsmede de duurzaamheidseffecten van de beleggingen in de portefeuille op de wereld.

Uitgangspunten

De algemene uitgangspunten van ons beleggingsbeleid gelden ook voor ons MVB-beleid. Het MVB-beleid van Bpf Beton is gebaseerd op onze bestuurlijke visie en beleggingsovertuigingen, relevante wet- en regelgeving, (inter)nationale standaarden en richtlijnen, maatschappelijke verwachtingen en onderzoek onder onze deelnemers.

In het MVB-beleid van Bpf Beton is vastgelegd aan welke criteria onze beleggingen moeten voldoen. Deze criteria zijn opgenomen in de actuariële en bedrijfstechnische nota. Deze nota is gepubliceerd op de website.

Het MVB-beleid van Bpf Beton sluit aan bij de belangrijkste internationale afspraken die zijn vastgelegd door de Verenigde Naties en Bpf Beton onderschrijft de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights. Daarbij gebruikt Bpf Beton het OESO-richtsnoer voor institutionele beleggers als leidraad. Bpf Beton steunt het Convenant Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB Convenant) voor de pensioensector. In dit kader wordt de nadruk gelegd op langetermijnwaardecreatie in lijn met het lange termijnperspectief van het pensioenfonds.

Uitvoering

Bpf Beton hanteert de volgende mitigatie strategieën voor het implementeren van het maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid:

- Engagement (actieve dialoog met ondernemingen)
- Stemmen op aandeelhoudersvergaderingen
- Uitsluitingen

Bpf Beton evalueert jaarlijks haar MVB-beleid en heeft daarbij besloten tot verdere verfijning van haar MVB-beleid in de vorm van focus op de thema's Klimaat en Arbeidsomstandigheden.

Engagement

De essentie van engagement is dat duurzame ontwikkeling en beheersing van duurzaamheidsrisico's op de agenda wordt gezet bij ondernemingen waarin wordt belegd. In opdracht van Bpf Beton gaat Columbia Threadneedle het gesprek aan met bedrijven waarin Bpf Beton belegt om hen te overtuigen van het belang van MVB. Dit geschiedt middels Responsible engagement overlay (Reo). Hier wordt in de Reo rapportage per kwartaal verslag over uitgebracht aan Bpf Beton vanuit de Fiduciair. Deze rapportage wordt op kwartaalbasis op de website gepubliceerd en beschikbaar gesteld aan de deelnemers.

Binnen de portefeuille van Bpf Beton zijn 470 ondernemingen in 36 landen aangesproken, wat 137 keer beoogd resultaat heeft opgeleverd.

Voorbeeld van engagement (Klimaatverandering):

Klimaatverandering: Uitfasen van kolen 2.0

Nu veel elektriciteitsbedrijven in de VS en de EU duidelijke strategieën hebben voor de afbouw van kolen door middel van ontmanteling, hebben we ons in 2024 gericht op bedrijven die hun kolengestookte eenheden willen moderniseren of ombouwen, en op bedrijven die ze willen verkopen (voornamelijk bedrijven in Azië). We wilden de technische en economische haalbaarheid beoordelen van enkele van de voorgestelde technologieën, bijvoorbeeld met het afvangen en opslaan of gebruiken van CO2 of bijstook met ammoniak. Voor degenen die willen overschakelen op biomassa, zijn we in gesprek gegaan over hun beleid voor duurzame herkomst. Voor degenen die hun kolenactiva willen verkopen, hebben we geprobeerd inzicht te krijgen in hun verantwoorde aanpak met afbouw traject. We zijn ons blijven richten op sociale gevolgen van de uitfasering van steenkool. Daarnaast hebben we meer inzicht gekregen in de manier waarop bedrijven omgaan met fysieke klimaatrisico's, zoals hittegolven en droogte, die in veel landen de bezorgdheid over de energiezekerheid hebben vergroot.

Dit project heeft het belang aangetoond van transparantie over trajecten van geleidelijke afbouw van gebruik van kolen in elektriciteitscentrales. Dit omvat ook informatieverschaffing over de plannen voor het einde van de levensduur van afzonderlijke activa. Dit project is afgerond in 2024, maar we zullen ondernemingen hierover blijven aanspreken binnen ons bredere engagementprogramma. We moedigen ondernemingen ook in het bijzonder aan om beleid te ontwikkelen voor duurzame inkoop van biomassa.

Voorbeeld van engagement (Mensenrechten):

Mensenrechten: Diversiteit in klinisch onderzoek

De Covid-19 pandemie benadrukte de noodzaak om vaccinatiegebruik in etnische minderheden en ondervertegenwoordigde gemeenschappen te verzekeren door vertrouwen op te bouwen via volledig representatieve klinische onderzoeken. Er is steeds meer onderzoek dat erkent dat er een gedifferentieerde respons kan zijn op behandelingen bij diverse bevolkingsgroepen. In 2024 hebben we voortgebouwd op de bevindingen van 2023 met betrekking tot de 5 belangrijkste elementen van een effectieve strategie voor diversiteit in klinische proeven (beleid, governance, doelen, stakeholder dialoog en het aanpakken van systemische uitdagingen). Om de veranderende regelgeving en toenemende commerciële risico's voor te blijven, moedigden we bedrijven aan om optimaal gebruik te maken van best practices en samenwerkingsverbanden in de sector om diversiteit in klinische proeven te beoordelen en te verbeteren.

Dit project heeft in 2024 het einde van de geplande looptijd bereikt. We zullen de lessen en de ontwikkeling van de 5 belangrijke elementen van een strategie voor diversiteit in klinische proeven meenemen en waar relevant implementeren in ons bredere engagement programma. We hebben gemerkt dat de sector zich steeds meer bewust wordt van het belang van diversiteit in klinische proeven. Waar bedrijven tegen praktische obstakels aanlopen bij het implementeren van meer diverse klinische onderzoeken, geloven wij dat het delen van best practices uit de sector in engagementgesprekken nuttig kan zijn.

Stemmen

Bpf Beton maakt gebruik van haar stemrecht op aandeelhoudersvergaderingen binnen de wereldwijde aandelenportefeuilles. Hierbij wordt kritisch gekeken naar de maatschappelijke context waarin een onderneming opereert. De uitvoering hiervan vindt plaats binnen de fondsen van Northern Trust.

Uitsluitingen

In lijn met wet- en regelgeving sluit Bpf Beton ondernemingen uit, die rechtstreeks betrokken zijn bij de productie, verkoop of distributie van clustermunition danwel meer dan 50% eigenaar zijn van een bedrijf dat clustermunition produceert¹. Daarnaast wordt binnen de aandelenfondsen van Northern Trust uitgesloten op thermische kolen, controversiële wapens, tabak en uitsluitingen op basis van schendingen van de VN Global Compact principes. Daarnaast wordt ook in het bedrijfsobligatiemandaat uitgesloten op basis van landmijnen en clusterbommen, tabak en EU-sancties.

Daarnaast vermijdt Bpf Beton beleggingen in staatsobligaties van landen waarvoor sanctiemaatregelen gelden. Deze lijsten worden periodiek gepubliceerd door De Nederlandsche Bank. Bpf Beton verlangt van haar uitbestedingsrelaties dat zij beleggingen toetsen aan deze lijsten.

3.5.3 Rendement van de beleggingsportefeuille

Het rendement van de portefeuille wordt afgezet tegen een meetlat (de zogenaamde benchmark) om de resultaten te kunnen beoordelen. Het rendement van de totale portefeuille bedroeg in 2024 8,2%. De benchmark bedroeg 7,7%.

In de tabel hieronder worden de absolute rendementen per categorie en van de totale portefeuille van 2024 weergegeven.

Rendementen %	Portefeuille	Benchmark	Out/Under Performance*
Returnportefeuille	12,62%	11,55%	0,96%
Aandelen	19,37%	18,85%	0,43%
Obligaties	5,78%	5,36%	0,41%
Liquide middelen / overig	0,00%	0,00%	0,00%
<i>Totaal liquide returnportefeuille</i>	<i>19,40%</i>	<i>15,89%</i>	<i>0,44%</i>
Onderhandse leningen	0,00%	0,00%	0,00%
Vastgoed SAREF	7,99%	7,99%	0,00%
Beursgenoteerd vastgoed	3,41%	2,50%	0,89%
Hypotheken	5,10%	4,12%	0,00%
Catastrofe obligaties	13,90%	6,72%	6,73%
<i>Totaal Illiquide returnportefeuille</i>	<i>7,31%</i>	<i>5,53%</i>	<i>1,69%</i>
Matchportefeuille	2,31%	2,59%	-0,28%
Euro Staatsleningen	-3,03%	-2,77%	-0,27%
Bedrijfsobligaties	1,67%	2,13%	-0,45%
Nominale renteswaps + Liquiditeiten	3,43%	3,45%	-0,01%
Totale portefeuille	8,15%	7,67%	0,45%

¹ Binnen de wet –en regelgeving is overigens wel toegestaan om vanuit beleggingsfondsen een positie te hebben in deze bedrijven door transacties (in door derden beheerde beleggingsinstellingen) gebaseerd op een index die voor minder dan vijf procent bestaat uit deze ondernemingen.

Toelichting op de tabel met de absolute rendementen per categorie op de vorige pagina:

* De methodiek die gehanteerd wordt voor de relatieve performance is een berekening op geometrische basis in plaats van rekenkundige basis. De berekeningsmethodiek die gebruikt wordt voor de berekening van het fondsrendement en benchmarkrendement is een tijd gewogen rendement.

** De portefeuille van Schroders was aan het begin van het jaar beperkt in omvang en is gedurende het jaar volledig afgebouwd. Dit zorgt voor een rendement van -100%.

Evaluatie van de beleggingsportefeuille

De portefeuille is ingedeeld in een match- en een returncomponent. Het doel van deze indeling is om een betere sturing te verkrijgen van het totale risicoprofiel. Indien (van tevoren vastgelegde) bandbreedtes worden doorbroken, wordt automatisch geherbalanceerd.

De totale portefeuille behaalde een rendement van 8,2% en een outperformance versus de benchmark van 0,5%. Het absolute rendement over 2024 is een combinatie van enerzijds het positieve rendement van de returnportefeuille (12,6%), gedreven door de stijging op de aandelenbeurzen en anderzijds het positieve resultaat binnen de matchportefeuille (2,3%), gedreven door de daling van de rente.

3.5.4 Z-Score en performancetoets

De z-score wordt ieder jaar berekend en laat het verschil zien tussen het werkelijke rendement van de portefeuille en het rendement van de benchmark (een vergelijkingsmaatstaf). Een positief getal betekent dat de beleggingen van Bpf Beton beter hebben gerendeerd dan de markt; bij een negatief getal geldt het omgekeerde. Bij de berekening worden ook de kosten in de beschouwing opgenomen.

Naast de jaarlijks berekende z-score wordt een zogenaamde performancetoets gedaan, waarin de z-scores over een periode van 5 jaren worden berekend. In het Vrijstellingsbesluit Wet Bpf 2000 is opgenomen dat er vrijstelling van de verplichte deelname aan een bedrijfstakpensioenfonds kan worden verleend als de performancetoets lager is dan -1,28% (oude stijl) en 0 (nieuwe stijl).

De z-score voor het jaar 2024 bedraagt 0,26 (2023: -0,30). De uitkomst van de performancetoets (nieuwe stijl) is positief en bedraagt 0,24 (2023: 0,18). Bpf Beton zit hiermee boven de norm van minimaal 0.

3.6 Vooruitzichten/Gebeurtenissen na balansdatum

Toekomst pensioenregeling en nieuw pensioencontract

Het streven is om per 1 januari 2026 over te stappen naar het nieuwe pensioenstelsel, al is die datum nog onzeker. Cao-partijen, bestuur, verantwoordingsorgaan en raad van toezicht bereidden samen de nieuwe regeling voor. Na raadpleging van hun achterbannen legden cao-partijen de basis voor de nieuwe regeling vast in het transitieplan. Het bestuur stelde vervolgens het implementatieplan op, na intensief overleg. Tijdens een schaduwperiode moet blijken of het systeem naar behoren functioneert. Op 9 mei 2025 nam het bestuur het besluit tot invaren. Op 30 mei 2025 legde Bpf Beton de plannen voor aan de externe toezichthouders.

3.7 Financiële paragraaf

3.7.1 Samenvatting van de financiële positie van Bpf Beton

De beleidsdekkingsgraad steeg van 111,5% naar 112,7%; de actuele dekkingsgraad van 110,0% naar 112,0%. Op grond van de versoepeling van wettelijke regels heeft het fonds per 1 januari 2024 een toeslag toegekend van 2%.

Bestuur en cao-partijen vervolgden in 2024 het overleg met elkaar om naar de toekomst van de pensioenregeling te kijken. De pensioenregeling bleef in 2024 nagenoeg gelijk. Voor 2024 werd de opbouw gehandhaafd op 1,875%. De premie lag in 2023 en 2024 op 19,2% van de salarissom.

Op 27 maart 2025 is de update van het herstelplan aan DNB verstuurd. Concluderend: Op basis van de maximale parameters zal het fonds (naar verwachting) eind 2027 uit het reservetekort zijn. In 2025 is er sprake van een (gedeeltelijke) toeslagverlening. Er is geen sprake van het toepassen van kortingen.

De waarde van de totale beleggingsportefeuille steeg in 2024 van € 1.242 miljoen naar € 1.353 miljoen (incl. derivaten met een negatieve waarde) en de voorziening pensioenverplichting steeg in 2024 van € 1.012 miljoen naar € 1.099 miljoen.

De waarde van de pensioenverplichting fluctueert sterk door veranderingen in de rente. Om het effect van rentebewegingen te beperken, heeft het bestuur het renterisico dynamisch voor een belangrijk deel afgedekt (momenteel 80%).

3.7.2 Kosten uitvoering pensioenregeling

Bpf Beton maakt voor het uitvoeren van de pensioenregeling diverse kosten. Globaal kunnen deze kosten worden onderverdeeld in kosten voor de uitvoering van de pensioenregeling en kosten van het vermogensbeheer. Het bestuur hecht aan transparantie over deze kosten. Onderstaand is in dit kader een rapportage over de kosten voor de uitvoering van de pensioenregeling opgenomen. De kosten van het vermogensbeheer zijn opgenomen in paragraaf 3.7.3.

De kosten worden gepresenteerd overeenkomstig de aanbevelingen van de Pensioenfederatie. Hierdoor kunnen de kosten die pensioenfondsen maken, eenvoudiger met elkaar worden vergeleken.

De kosten voor de uitvoering van de pensioenregeling voor 2024 bedragen € 3,47 miljoen (2023: € 2,99 miljoen). Per deelnemer (actief of gepensioneerd) komt dit neer op € 229,37 (2023: € 193,88).

Bepaalde kosten zijn opgesplitst in pensioenbeheer- en vermogensbeheerkosten. Dit wordt nader toegelicht en inzichtelijk gemaakt in paragraaf 3.7.4. De gegevens sluiten aan op de tabellen in de jaarrekening (7.5.2 en 7.5.4).

De kosten voor de uitvoering van de pensioenregeling zijn in 2024 met € 426 duizend toegenomen ten opzichte van 2023. Vooral de invoering van de Wtp leidt tot hogere kosten. Het gaat om een bedrag van circa € 583 duizend (projectbegeleiding, actuariële berekeningen, deelnemersonderzoek en bijeenkomsten van de projectgroep implementatie NPC en datakwaliteit). In 2023 was dit bedrag circa € 260 duizend.

De pensioenbeheerkosten zijn onderverdeeld in de categorieën:

- Bestuur, advies en controle
- Administratie

De kosten voor bestuur, advies en controle omvatten bestuurlijke kosten, advies- en controlekosten en bijdragen aan toezichthouders zoals DNB en AFM.

De administratiekosten hebben betrekking op de kosten voor de deelnemers en pensioengerechtigden, werkgevers, financieel beheer, bestuursadvies en communicatie.

De kosten deelnemers bestaan uit alle werkzaamheden die de administratie van Bpf Beton verricht om de pensioenaanspraken te administreren, de uitkeringen van de pensioengerechtigden te verzorgen en alle deelnemers en gerechtigden te informeren. Te denken valt hierbij aan het verwerken van waardeoverdrachten, het afkopen van kleine pensioenen, het toekennen van pensioenen en de communicatie met alle doelgroepen (helpdesk, website, nieuwsbrief, Uniform Pensioenoverzicht, start- en stopbrief enzovoorts).

De werkgeverskosten betreffen het beheer van het werkgeversbestand, het verwerken van werknemersgegevens, het innen van premies en het onderhouden van contact.

De financieel beheer- en bestuursadvieskosten hebben betrekking op het voeren van het bestuurssecretariaat en bestuursadvies, het opstellen van het bestuursverslag, het samenstellen van financiële rapportages, juridische ondersteuning en actuariële advies.

De communicatiekosten hebben betrekking op de communicatie zoals opgenomen in paragraaf 3.3.

Overzicht kosten uitvoering pensioenregeling:

Bestuur, advies en controle	2024	2023
<i>Bedragen * 1.000</i>		
Accountantskosten	81	72
Controle en advieskosten actuaris	149	84
Kosten adviseurs	184	68
Contributies en bijdragen	75	78
Bestuurskosten *	223	226
Overig	15	6
Wtp	583	261
Totaal	1.310	756
Administratie		
Administratiekosten	2.164	2.190
Totaal pensioenbeheerkosten	3.474	2.985
Actieve deelnemers	6.883	7.108
Gepensioneerden	8.263	8.288
Totaal	15.146	15.396
Pensioenbeheerkosten in euro per deelnemer	229,37	193,88

* De bestuurskosten bestaan uit de vergoeding voor bestuur- en commissievergaderingen, reiskosten, kosten voor opleidingen, vergaderfaciliteiten en de aansprakelijkheidsverzekering.

Bezoldiging bestuurders

De bezoldiging bestuurders heeft betrekking op de vergoedingen voor de werkzaamheden verband houdende met de bestuurs- en commissievergaderingen conform het beloningsbeleid. In de jaarrekening (paragraaf 7.5.4) staat het bedrag van de bezoldiging exclusief reiskosten.

	2024			2023		
	Vergoeding	Reiskosten	totaal	Vergoeding	Reiskosten	totaal
Bestuurders	354	7	361	318	10	328
Verantwoordingsorgaan	25	2	27	21	4	25
Raad van Toezicht	46	1	47	44	1	45
	425	10	435	383	15	398

Dit overzicht geeft alleen de kosten weer voor de vergoeding voor bestuur- en commissievergaderingen en de reiskosten.

Bell Kostenbenchmark 2024

Bpf Beton heeft meegedaan aan de kostenbenchmark 2024 (over het jaar 2023). De gemiddelde pensioenbeheerkosten over de periode 2021-2023 voor Bpf Beton waren € 172. Voor de peergroep van 55 pensioenfondsen met eind 2023 tussen 5.000 en 30.000 deelnemers was dat € 276. Uit de analyse blijkt dat de kosten bij Bpf Beton over de hele linie lager liggen dan die van de peergroep, behalve voor controle- en advieskosten. Ook voor 2023 lagen de pensioenbeheerkosten van Bpf Beton (€ 172) beduidend lager dan de peergroep (€ 276).

Oordeel bestuur pensioenbeheerkosten

De kosten per deelnemer zijn ten opzichte van 2023 met 16% gestegen van € 194,- naar € 229,-. Het bestuur vindt deze forse stijging acceptabel, vanwege de oorzaak van deze stijging. Dit betrof de kosten die het fonds heeft gemaakt als voorbereiding op het nieuwe pensioenstelsel. De lichte daling van het aantal deelnemers had geen significante invloed op dit kengetal.

Het bestuur concludeert dat de kostenstijging per deelnemer fors doch verklaarbaar en acceptabel is.

3.7.3 Kosten van vermogensbeheer

In 2024 bedroegen de vermogensbeheerkosten € 4,78 miljoen, een stijging van 9,9% ten opzichte van vorig jaar. Het kengetal 'vermogensbeheerkosten als percentage van het gemiddeld belegd vermogen' bedroeg in het verslagjaar 0,41% (2023: 0,42%). Deze kleine daling van 2% kent twee oorzaken: de bovengenoemde stijging van de vermogensbeheerkosten van 9,9% en een stijging van het gemiddeld beheerd vermogen van 12%.

De transactiekosten zijn in 2024 gestegen met 34% tot € 1,10 miljoen (2023: € 0,82 miljoen). De reden voor deze stijging is dat het fonds meer transactiekosten heeft moeten maken om de portefeuille binnen de strategische bandbreedte te houden. Het kengetal 'transactiekosten als percentage van het gemiddeld belegd vermogen' bedroeg 0,09% (2023: 0,08%). Deze stijging is het resultaat van de eerder genoemde stijging in absolute zin van 34% in combinatie met het 12% hogere gemiddeld belegd vermogen.

De totale kosten van het vermogensbeheer in 2024, de vermogensbeheerkosten en de transactiekosten samen, bedroegen € 5,88 miljoen (2023: € 5,17 miljoen). Afgezet tegen het gemiddeld belegd vermogen, komen de totale kosten van vermogensbeheer (incl. transactiekosten) in 2024 neer op 0,50% (2023: 0,50%) van het gemiddeld belegd vermogen (gesaldeerd met negatieve derivaten) van € 1.176 miljoen (2023: € 1.045 miljoen).

Transactiekosten vormen een aparte kostensoort, waarbij geldt dat de kosten worden bepaald door soort en omvang van de transacties die binnen de beleggingsportefeuille plaatsvinden. De gepresenteerde transactiekosten kunnen niet worden vergeleken, omdat op de markt geen benchmarks of normen beschikbaar zijn. Het pensioenfonds belegt voor een groot deel in beleggingsfondsen. De in- en uitstapkosten die het pensioenfonds betaalt aan deze beleggingsfondsen, zijn een indicatie van de kosten die de beheerders van de beleggingsfondsen maken om de financiële instrumenten aan te kopen of te verkopen. De aan- en verkoopkosten bij directe belegging in beleggingstitels zijn schattingen, waarvan de uitkomsten periodiek worden afgestemd met de relevante externe tegenpartijen. Deze kosten bestaan grotendeels uit kosten van brokers en transactiekosten die onderdeel uitmaken van de spread tussen bied- en laatkoersen.

De totale kosten voor de uitvoering van het vermogensbeheer zijn vastgesteld op look through basis en bestaan uit zowel directe kosten ('zichtbare' kosten, die het fonds op factuurbasis betaalt) als uit indirecte kosten ('niet zichtbare' kosten voor vermogensbeheer of transacties die verwerkt zijn in het rendement van het fonds). De indirecte kosten maken in de jaarrekening onderdeel uit van de beleggingsresultaten.

Bell Kostenbenchmark

Bpf Beton heeft meegedaan aan de kostenbenchmark 2024 (over het jaar 2023). De vermogensbeheerkosten, exclusief transactiekosten, over de periode 2021-2023 voor Bpf Beton waren 0,36%. Dat is hoger dan die van de peergroep van 81 pensioenfondsen met een pensioenvermogen eind 2023 tussen € 500 miljoen en € 3 miljard. Daar lag de mediaan van het 3-jaarsgemiddelde op 0,31%.

Dit geldt ook voor de transactiekosten; het 3-jaarsgemiddelde bij Bpf Beton is 0,11%. De mediaan van het 3-jaarsgemiddelde van de peergroep bedraagt 0,08%.

De kosten van vermogensbeheer worden mede beïnvloed door de strategische beleggingsmix en de beleggingsstijl. Het benchmarkrapport laat zien dat in 2023 de verschillen tussen de strategische mix van Bpf Beton en de peergroep niet groot waren, behalve bij het actieve beheer. Het actieve beheer bij Bpf Beton was in 2024 circa 8%. De mediaan van de peergroep voor het actieve beheer lag echter op 46%. Dat maakt het verschil met de peergroep nog wat groter omdat actief beheer in het algemeen duurder is.

Oordeel bestuur over vermogensbeheerkosten en transactiekosten

De vermogensbeheer- en transactiekosten bij Bpf Beton zijn hoger dan de peergroep, zonder dat dit verklaard kan worden door een afwijkende beleggingsmix of -stijl. Het bestuur streeft naar een kostenniveau dat maximaal in lijn ligt met de peergroep. Het bestuur beoordeelt de positie ten opzichte van de peergroep nog wel als acceptabel, maar stelt zich wél als doel om de kosten meer in lijn te brengen met die van de peergroep.

Overzicht kerncijfers inzake vermogensbeheerkosten en rendementen:		
	2024	2023
Gemiddeld belegd vermogen *	1.176.138	1.045.217
% van het gemiddeld belegd vermogen		
Beheerkosten	0,41%	0,42%
Transactiekosten	0,09%	0,08%
Totaal	0,50%	0,50%
* Het gemiddeld beheerd vermogen is berekend op basis van de portefeuilleontwikkeling eindstand per kwartaal.		

Overzicht kosten vermogensbeheer in percentage van het belegd vermogen per beleggingscategorie

	2024				2023			
	Vermogen	Beheer kosten	Transactie kosten	Totale kosten	Vermogen	Beheer kosten	Transactie kosten	Totale kosten
	1.176.138	4.780	1.104	5.884	1.045.217	4.350	824	5.174
	% van de portefeuille	% van totale belegd vermogen	% van totale belegd vermogen	% van totale belegd vermogen	% van de portefeuille	% van totale belegd vermogen	% van totale belegd vermogen	% van totale belegd vermogen
Vastgoed	8%	0,03%	0,01%	0,04%	9%	0,04%	0,01%	0,05%
Aandelen	29%	0,11%	0,03%	0,14%	27%	0,11%	0,02%	0,13%
Vastrentende waarden	63%	0,27%	0,05%	0,32%	64%	0,26%	0,05%	0,31%
Totaal	100%	0,41%	0,09%	0,50%	100%	0,42%	0,08%	0,50%

Vastgoed = Direct Vastgoed + Schroders Vastgoed + Beursgenoteerd Vastgoed

Aandelen = Aandelen Developed Markets + Aandelen Emerging Markets

Vastrentende Waarden = High Yield + Emerging market Debt Extern + Onderhandse Leningen + Hypotheken + Catastrofe Obligaties + Global Credits + Staatsleningen Onderpand + Rentederivaten & Liquiditeiten

Overzicht kosten vermogensbeheer:

2024	Beheerkosten	Performance gerelateerde kosten	Transactiekosten		Totaal
			Transactiekosten exclusief aan- en verkoopkosten	Aan- en verkoopkosten	
Kosten per beleggingscategorie					
Vastgoed	412	-	117	-	529
Aandelen	322	-	93	-	415
Vastrentende waarden	1.293	-	793	-	2.086
Commodities	-	-	-	-	-
Overige beleggingen	-	-	-	-	-
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën excl overlay	2.027	-	1.003	-	3.030
Kosten overlay beleggingen	-	-	101	-	101
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl overlay	2.027	-	1.104	-	3.131
Overige vermogensbeheerkosten					
Kosten fiduciair beheer	1.902				1.902
Bewaarloon	1				1
Overige kosten	850				850
Totaal overige vermogensbeheerkosten	2.753				2.753
Totaal kosten vermogensbeheer	4.780				5.884

2023	Beheerkosten	Performance gerelateerde kosten	Transactiekosten		Totaal
			Transactiekosten exclusief aan- en verkoopkosten	Aan- en verkoopkosten	
Kosten per beleggingscategorie					
Vastgoed	370	-	- 15	-	355
Aandelen	287	-	49	-	336
Vastrentende waarden	1.098	-	651	-	1.749
Commodities	-	-	-	-	-
Overige beleggingen	-	-	-	-	-
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën excl overlay	1.755	-	685	-	2.440
Kosten overlay beleggingen	-	-	139	-	139
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl overlay	1.755	-	824	-	2.579
Overige vermogensbeheerkosten					
Kosten fiduciair beheer	1.795				1.795
Bewaarloon	3				3
Overige kosten	797				797
Totaal overige vermogensbeheerkosten	2.595				2.595
Totaal kosten vermogensbeheer	4.350				5.174

3.7.4 Verdeling van kosten uitvoering pensioen en vermogensbeheer

De kosten worden op basis van een verdeelsleutel voor een deel toegerekend aan de vermogensbeheerkosten. Op 20 januari 2022 besloot het bestuur de verdeelsleutel te wijzigen. Door de vernieuwde governancestructuur inclusief een commissiestructuur met een BAC en de intensievere overlegvormen ten aanzien van vermogensbeheer (IMVB / ESG / kaderstellingen en investmentcases / etc.) is de verdeling herijkt. De gevraagde bestuurlijke capaciteit voor vermogensbeheer is toegenomen en dat geldt ook voor de ondersteuning daarbij.

De verdeling van de kosten voor de uitvoering van pensioen en vermogensbeheer op basis van de vastgestelde verdeelsleutel ziet er in 2024 als volgt uit:

		pensioenuitvoering	Wtp	Vermogensbeheer	Totaal
administratiekosten					
	administratie	1.819	151	-	1.970
	bestuursondersteuning	345		246	591
accountantskosten					
	controle van de jaarrekening	81		35	116
	andere controlewerkzaamheden	-		-	-
	fiscale advisering	-		-	-
	niet controlewerkzaamheden	-		-	-
actuariskosten		149	103	63	315
bestuurskosten		223	44	223	490
controle- en advieskosten		184	285	5	474
contributies en bijdragen		75		53	128
Vermogensbeheer					
	beheerkosten	-		4.155	4.155
	transactiekosten	-		1.104	1.104
overige kosten		15		-	15
Totaal		2.891	583	5.884	9.358

4 Raad van Toezicht

4.1 Inleiding en werkwijze

Inleiding

De algemene opdracht van de raad van toezicht (hierna: de Raad) is, zoals in de statuten en reglementen vastgelegd, het verantwoording afleggen over de uitvoering van de taken en de uitoefening van de bevoegdheden, aan het verantwoordingsorgaan en in het jaarverslag.

De taken van de Raad bestaan uit het toezicht houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het fonds. De Raad is ten minste belast met het toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. De Raad vormt zich ook een oordeel over het functioneren van het bestuur.

Naast deze wettelijke taken heeft de Raad een aantal goedkeuringsrechten. In dit kader heeft de Raad in 2024 goedkeuring verleend aan de volgende bestuursbesluiten:

- Vaststelling van het bestuursverslag 2023 en de jaarrekening 2023;
- Goedkeuring aanpassing beloningsbeleid.

Werkwijze

De leden van de Raad hanteren een portefeuillevverdeling. Dit betreft de portefeuilles governance/ communicatie, pensioenbeheer/risicomanagement/uitbesteding en beleggingen. Naast deze thema's heeft de Raad in 2024 in zijn toezichtsplan een aantal specifieke thema's benoemd:

- Voorbereiding Wet toekomst pensioenen (Wtp)
- Invulling MVB-beleid
- Werking van het risicomanagement/uitbestedingsbeleid
- Werking bestuursmodel

In het hoofdstuk bevindingen en aanbevelingen komen deze thema's inhoudelijk aan de orde.

De werkwijze van de Raad is gebaseerd op de Code Pensioenfondsen 2024.

De Raad heeft haar bevindingen gebaseerd op enerzijds de schriftelijke stukken van het bestuur en anderzijds op gesprekken met bestuursleden en onderwerpen die tijdens overleggen met het bestuur aan de orde zijn geweest. De Raad heeft in 2024 zes keer vergaderd, een deel van de vergaderingen was online. De Raad heeft twee keer overleg gevoerd met het verantwoordingsorgaan (VO) en twee keer met het bestuur. In het kader van het jaarwerk is overleg gevoerd met de accountant en met de certificerend actuaaris. Ook heeft de Raad met de sleutelfunctiehouders (SFH's) gesproken. Daarnaast is er maandelijks afstemming tussen de voorzitters van het bestuur en de voorzitter van de Raad geweest. Tevens heeft periodiek overleg plaatsgevonden tussen de voorzitters van het bestuur, de Raad en het VO.

Deze rapportage is opgesteld in maart 2025 en is gebaseerd op de gebeurtenissen van het fonds in het kalenderjaar 2024.

4.2 Bevindingen, oordelen en aanbevelingen

Algemeen oordeel

De Raad heeft een positief oordeel over het bestuur en werkzaamheden die zijn uitgevoerd in het verslagjaar. Het bestuur heeft voldaan aan zijn primaire taak, namelijk goede zorg voor het pensioen van belanghebbenden.

In het verslagjaar heeft de implementatie van Wtp veel tijd gevraagd van bestuur. De Raad is van mening dat het bestuur met grote voortvarend en inzet heeft gewerkt aan de voorbereidingen. De impact van dit project op de bestuurlijke agenda is uiteraard groot. De Raad constateert dat het bestuur een balans wist te vinden tussen de bestuurlijke agenda met de gebruikelijke onderwerpen en de voorbereidingen voor het implementatieplan en het invaarbesluit. Het bestuur werd geconfronteerd met een aanzienlijke uitbreiding van de werkdruk. Het bestuur nam stappen om het project beter te beheersen.

Functioneren van de governance

De Raad is van oordeel dat de bestuurscommissies effectief zijn en ordelijk functioneren. Om dit vast te stellen hebben leden van de Raad enkele commissievergaderingen bijgewoond en gesprekken gehad met bestuursleden.

De Raad werd betrokken bij de voorbereidingen op het invaarbesluit. De voorbereiding van het invaarbesluit en het implementatieplan vroeg om een aanpak met meer structuur dan waar het bestuur aanvankelijk voor had gekozen. De Raad constateert dat het bestuur met het aanstellen van een projectmanager meer en duidelijker sturing heeft aangebracht. De Raad vindt dat een complex project als Wtp feitelijk niet zonder een externe projectmanager te besturen is. Vorig jaar heeft de Raad hier aandacht voor gevraagd. Met de introductie van een projectmanager koos het bestuur voor duidelijker aansturing van het project, doch daar werd betrekkelijk laat in het project voor gekozen.

Functioneren van het bestuur en cultuur en gedrag

In het bestuur is kennis in ruime mate aanwezig en is complementariteit gewaarborgd. Dit gezegd zijnde blijven er elementen die aandacht vragen. De pragmatiek die het bestuur kenmerkt kan leiden tot gedeelde inzichten waar iedereen achter staat, maar die achteraf moeten worden bijgesteld. Het is uiteraard geen probleem als voortschrijdend inzicht leidt tot aanpassing, maar het bestuur dient zich wel te realiseren dat reflectie op een besluit nodig is als dergelijke aanpassingen zich voordoen.

De Raad nam kennis van wijzigingen in het bestuursprofiel en de verantwoordelijkheidsverdeling van risicomanagement in het bestuur. Dit onderwerp is in eerdere rapporten van de Raad uitgebreid ter sprake geweest. De Raad heeft getracht een constructieve bijdrage aan te leveren, maar gaat later graag in gesprek met bestuur om de wijzigingen te evalueren.

Beleggingsbeleid

De fondsbeleggingen rendeerden in 2024 met 8%. De beleggingsprestaties lagen in totaal iets boven dat van de benchmark. De meeste categorieën in de returnportefeuille droegen daar aan bij, alleen het rendement van de matchingportefeuille bleef achter bij de benchmark. De dekkingsgraad heeft gedurende het jaar geen grote bewegingen gemaakt en sluit het jaar iets hoger af op 112,0%. De matchingportefeuille bleef wellicht achter bij de benchmark, maar rendement ten opzichte van de verplichtingen is zeker zo belangrijk. De staatsleningenportefeuille is onderdeel van de rente-afdekking in de matchingportefeuille. Franse staatsleningen waren daarin in 2024 het zwakste onderdeel. Ongeveer een derde van de portefeuille is daarnaar gewogen, wat op zich minder is dan de benchmark. De overige twee derde is grotendeels belegd in Nederlandse en Duitse staatsobligaties. Ook obligaties van die twee landen bleven achter bij de verplichtingen. Per saldo heeft de staatsleningenportefeuille daarmee een negatieve bijdrage geleverd aan de dekkingsgraad van bijna 2%. Het fonds heeft deze ontwikkeling goed in beeld, maar heeft daarop in het verslagjaar geen actie ondernomen.

Het fonds is met meerdere initiatieven actief op het gebied van duurzaam beleggen. Het beleid omvat onder andere carbon-reductie. Het statement over de indicatoren van de Principal Adverse Impact van de portefeuille is opgeleverd. Het fonds beoogt “net zero” in de portefeuille te implementeren. Daartoe is onder meer de kaderstelling voor aandelen in ontwikkelde en ontwikkelende markten aangepast. En voor andere categorieën is deze geëvalueerd. Verder start het fonds met het monitoren van ESG-risico's in een rapportage van indicatoren per risicocategorie. Verder heeft het fonds een uitvraag gedaan bij een viertal aanbieders om een andere custodian aan te stellen. Bijgestaan door een adviseur is het selectieproces lopende het verslagjaar uitgevoerd, maar nog niet afgerond.

De beleggingsadviescommissie is regelmatig in contact met fiduciary manager CTI. Op de agenda wordt de portefeuille doorgenomen en eventuele wijzigingsvoorstellen inhoudelijk en op implementatie besproken. Ook de prestaties van en risico's bij externe managers worden gedetailleerd doorgenomen. De aanwezige bestuurders bieden daarbij countervailing power zoals dat mag worden verwacht. De commissie werkt zonder externe beleggingsadviseur, maar wordt wel (schriftelijk) geadviseerd. Het bestuur kan overwegen de commissie met één of enkele adviseurs uit te breiden. De toegevoegde waarde daarvan hangt af van de samenstelling van de commissie.

Punt van aandacht is het zicht op de operationele risico's bij de uitbestedingspartijen. Van externe managers worden deze in kaart gebracht na opdracht daartoe door CTI. Het fonds heeft geen toegang tot de volledige rapporten en moet zich tevredenstellen met samenvattingen.

Risicomanagement / uitbestedingsbeleid

De Raad heeft in 2024 wederom de werking van risicomanagement als specifiek thema opgenomen. Het gaat hier om de opzet, bestaan en werking van het risicomanagement in het totale besluitvormingsproces. Dit heeft zij wederom gedaan aan de hand van notulen, risicorapportages, voorleggers bij besluitvormingen, aanwezig zijn als toehoorder in de IRM-commissie, de rapportage van de SFH risicobeheer, interviews met de SFH risicobeheer en de SFH interne audit. Evenals vorig jaar heeft de Raad het beeld dat het integrale risicobeheer op natuurlijk wijze is geïntegreerd in de organisatiestructuur en onderdeel is van de besluitvormingsprocessen. De vastlegging van de risico-afwegingen kan nog worden verbeterd. De Raad is hierover in 2024 in gesprek gegaan met het bestuur en SFH RB.

In 2024 heeft het bestuur een eigen risicobeoordeling (ERB) uitgevoerd. De ERB geeft het pensioenfonds inzicht in de materiële risico's en mogelijke consequenties hiervan voor het behalen van strategische doelstellingen, de financiële positie en de pensioenen van de deelnemers. Daarnaast wordt in de ERB een oordeel gegeven over de doelmatigheid van het risicobeheer. Uit deze ERB zijn verbeterpunten naar voren gekomen. De verbeterpunten worden door de IRM-commissie opgepakt. Het gaat hier o.a. om de risicohouding en risicobereidheid te expliciteren in de besluitvorming

Per 1 juli 2025 zal de huidige bestuurder die risicobeheer als aandachtsgebied heeft, en ook SFH risicobeheer is, het bestuur verlaten. Het bestuur heeft eind 2024 na een evaluatie besloten om een nieuwe SFH risicobeheer aan te stellen die geen lid is van het bestuur. De Raad vindt het noodzakelijk dat er voor de SFH risicobeheer een duidelijke taakomschrijving is in een specifiek functieprofiel, naast die van het bestuurslid met de portefeuille risicobeheer.

Datakwaliteit is ook in 2024 een belangrijk onderwerp voor het Bestuur geweest. De datakwaliteit is onderzocht aan de hand van het kader datakwaliteit dat door de Pensioenfederatie is opgesteld. Dit kader kent zes fases. Eind 2024 waren de fases nagenoeg afgerond. De Raad heeft het beeld dat het Bestuur het trajectzorgvuldig oppakt en het continu oog heeft voor adequate risicobeheersing en een evenwichtige belangenafweging.

Er wordt jaarlijks een auditplan vastgesteld. De SFH interne audit rapporteert in de vorm van halfjaarrapportages twee keer per jaar aan het bestuur over de voortgang van het jaarplan en de status van de openstaande aanbevelingen uit eerdere uitgevoerde audits. In 2024 zijn er twee audits uitgevoerd namelijk voortgang Wtp-transitie en data-kwaliteit. De Raad volgt de rapportages en interviewt de SFH's periodiek aan de hand van de rapportages.

De Digital Operational Resilience Act (DORA) is een Europese verordening die als doel heeft om de digitale weerbaarheid van de financiële sector te vergroten. DORA richt zich op ICT-risicomanagement, ICT-incidenten, het testen van digitale operationele weerbaarheid, de beheersing van risico 's bij uitbesteding aan (kritieke) derden en de samenwerking rond de uitwisseling van informatie over cyber dreigingen. Ook introduceert DORA een kader voor Europees toezicht op kritieke derde aanbieders van ICT-diensten. Er is een GAP-analyse gemaakt en het bestuur heeft hierover een studiedag gehad om te (gaan) voldoen aan de vereisten van DORA.

In de risicorapportages en de jaarlijks SIRA is veel aandacht voor de uitbestedingsrisico 's en integrale bedrijfsvoering. Op deze wijze worden de uitbestedingsrisico 's adequate gemonitord.

Evenwichtige belangenafweging

De financiële opzet van het fonds is vastgelegd in de actuariële en bedrijfstechnische nota en vormt de basis van de besluitvorming. Daarbij is het van belang dat de besluiten, genomen door het bestuur evenwichtig zijn. Ook bij besluiten genomen door sociale partners is een evenwichtige belangenafweging nodig. De Raad heeft mede aan de hand van de documenten die opgesteld zijn ten behoeve van de besluitvorming en notulen vastgesteld dat het bestuur een zorgvuldig proces doorloopt en de besluiten neemt op basis van een evenwichtige belangenafweging.

Communicatie en transparantie

De Raad constateert dat het bestuur duidelijke en toegankelijke communicatie nastreeft. Zeker waar dit de communicatie betreft over de transitie naar Wtp is dit een goed streven. De website bevat heldere en leesbare teksten, zij het dat die tamelijk algemeen van aard zijn en nog niet de diepte ingaan. De uitdaging zal liggen in het inzichtelijk maken van de veranderingen. De Raad wisselt graag van gedachten met het bestuur over de manier waarop het bestuur een realistisch beeld probeert te scheppen van de toekomstige verwachtingen.

Algemene gang van zaken in het fonds en naleving Code Pensioenfondsen

De Raad constateert, door toetsing aan de Code Pensioenfondsen 2024, dat het bestuur in 2024 heeft zorggedragen voor een adequate besturing van het fonds waarbij een beheerste integrale bedrijfsvoering van het fonds goed is bewaakt.

Naleving Code Pensioenfondsen

De Raad rapporteert conform de Code Pensioenfondsen 2024 over de naleving ervan door het bestuur. De Raad heeft kennisgenomen van de door het bestuur opgestelde en de in de bestuursvergadering van 9 mei 2025 besproken checklist. Daarin is inzichtelijk gemaakt op welke punten de Code wordt nageleefd.

Opvolging eerdere aanbevelingen van de raad van toezicht

Door de Raad is in 2024 een aantal aanbevelingen gedaan over het voorgaande jaar.

De aanbeveling om middels een opvolgingsschema en een plan van aanpak zorg te dragen voor een tijdige invulling van de werving voor de openvallende bestuurszetels is opgevolgd. Er is een rooster van aftreden en er wordt gewerkt aan een opvolgingsplan.

De aanbeveling om in de zelfevaluatie van het bestuur aandacht te besteden aan cultuur en gedrag van het bestuur als geheel is opgevolgd. Genoemde punten zijn aan de orde gekomen in de zelfevaluatie over 2024.

De aanbeveling om bij de beleggingen de categorie catastrofhe bonds, gezien de complexiteit van deze categorie, goed te blijven monitoren, is meegenomen in de evaluatie van deze beleggingscategorie. Besloten is dat deze categorie vooralsnog gehandhaafd blijft en dat bij de ALM-studie en het vermogenstransitieplan dit opnieuw beoordeeld wordt.

De aanbeveling om in overleg met de drie SFH's een kader voor iedere SFH vast te stellen voor de navolgbaarheid en besluitvorming over alle Wtp-aspecten, is met de SFH's afgestemd, waarbij afspraken zijn gemaakt om dubbelingen tussen de sfh's te voorkomen en zo goed als mogelijk aan te sluiten bij de verwachtingen van de externe toezichthouders AFM en DNB. De opinies van de SFH's worden ingepast in de Wtp-planning.

De aanbeveling om het effect van besluiten van met name de Wtp kwalitatief en kwantitatief inzichtelijk te maken is opgevolgd. Het bestuur werkt met voorleggers die in het besluitvormingstraject zowel vooraf als achteraf worden gebruikt.

De aanbeveling om een klankbordgroep in te richten om de leesbaarheid en begrijpelijkheid van de communicatie-uitingen voor de doelgroepen te toetsen is deels opgevolgd. Eerder is geprobeerd een klankbordgroep op te richten, dit is niet gelukt. Nu kijken de leden van het VO mee bij de communicatie-uitingen.

4.3 Verklaring inzake goedkeuring van het bestuursverslag en de jaarrekening

De Raad van Toezicht van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie verklaart, conform het gestelde in artikel 6, lid 7 van het Reglement van de Raad van Toezicht, goedkeuring te verlenen aan het besluit tot vaststelling van het bestuursverslag 2024 en de jaarrekening 2024.

4.4 Reactie bestuur

Naar aanleiding van de rapportage van de Raad van Toezicht is onderstaand de reactie van het bestuur.

Het positieve algemene oordeel van de Raad van Toezicht wordt door het bestuur erg gewaardeerd.

Het bestuur heeft kennisgenomen van de aanbevelingen en bevindingen die de Raad van Toezicht in haar rapportage heeft gegeven. De aanbevelingen worden door het bestuur ter harte genomen en worden opgepakt.

Het bestuur bedankt de Raad van Toezicht voor de rol die zij in het verslagjaar heeft vervuld en is erkentelijk voor hun inspanningen.

5 Verantwoordingsorgaan

5.1 Verslag verantwoordingsorgaan

5.1.1 Algemeen

Het verantwoordingsorgaan (VO) heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur, over het door het bestuur uitgevoerde beleid, alsmede de beleidskeuzes voor de toekomst.

Het verantwoordingsorgaan legt zijn oordeel tenminste één maal per jaar schriftelijk vast.

Het verantwoordingsorgaan heeft een adviesrecht ten aanzien van:

- a. het beleid inzake beloningen.
- b. de vorm en inrichting van het intern toezicht.
- c. de profielschets voor leden van de raad van toezicht.
- d. het vaststellen en wijzigen van een interne klachten- en geschillenprocedure.
- e. het vaststellen en wijzigen van het communicatie- en voorlichtingsbeleid.
- f. gehele of gedeeltelijke overdracht van de verplichtingen van het fonds of de overname van verplichtingen door het fonds.
- g. liquidatie, fusie of splitsing van het fonds.
- h. het sluiten, wijzigen of beëindigen van een uitvoeringsovereenkomst.
- i. het omzetten van het pensioenfonds in een andere rechtsvorm, bedoeld in artikel 18 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.
- j. de samenstelling van de feitelijke premie en de hoogte van de premiecomponenten.

Het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het beleid en de wijze waarop het is uitgevoerd. De raad van toezicht legt verantwoording af over de uitoefening van zijn taken en bevoegdheden aan het verantwoordingsorgaan.

5.1.2 Samenstelling verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan werd eind 2024 gevormd door:

naam	vertegenwoordigt	begin zittingstermijn	eind huidige zittingstermijn	
Anton Rijkers (plv. voorzitter)	Betonhuis - werkgevers	01-07-2014	30-06-2026	einde termijn
Arend van den Burg	CNV - werkenden	01-07-2014	30-06-2026	einde termijn
Jac Beerens	FNV - werkenden	01-07-2022	30-06-2026	herbenoembaar
Jan van Mulligen	PCOB - gepensioneerden	01-07-2014	30-06-2024	einde termijn
Job Basting	FNV - werkenden	01-07-2021	30-06-2025	herbenoembaar
Luba Sangar	Betonhuis - werkgevers	Aspirant		
Walter Lamboo	ANBO - gepensioneerden	Aspirant		
Wim van der Linden (voorzitter)	ANBO - gepensioneerden	01-07-2014	30-06-2026	einde termijn
Wout Pieterse	gepensioneerden	01-07-2014	30-06-2025	einde termijn

Job Basting heeft begin 2025 aangegeven dat zijn werkzaamheden niet toestaan zijn lidmaatschap van het VO voort te zetten.

Diverse toezichthouders hebben pensioenfondsen aangeraden de ledentallen van de verantwoordingsorganen te verhogen of klankbordgroepen in te stellen. Dit om meer draagvlak te creëren bij de diverse besluiten die het verantwoordingsorgaan bij invoering van de Wtp moet nemen. Het verantwoordingsorgaan heeft daarom in 2024 actief leden geworven.

Door cao-partijen zijn een aantal bijeenkomsten gepland om werkgevers in te lichten over de Wtp en het VO heeft aan die bijeenkomsten deelgenomen en zijn werkzaamheden, in het algemeen en met betrekking tot de Wtp, aan werkgevers uitgelegd.

Tevens zijn er op de website van het fonds en in het fondsblad artikelen gewijd aan het verantwoordingsorgaan en deelnemers opgeroepen zich te melden als ze interesse hadden in een lidmaatschap van het verantwoordingsorgaan. Dit alles heeft geresulteerd in diverse nieuwe leden.

5.1.3 Werkzaamheden

Aan het begin van 2024 heeft het verantwoordingsorgaan afspraken gemaakt in een Plan van Aanpak over de agenda voor 2024 met de daarbij behorende activiteiten en begroting. Het bestuur heeft zich hierin kunnen vinden en heeft de begroting goedgekeurd.

Het verantwoordingsorgaan heeft in 2024 vier keer vergaderd. Twee maal met gedeeltelijke aanwezigheid van bestuursleden en tweemaal zonder aanwezigheid van bestuursleden. Tevens heeft het verantwoordingsorgaan twee maal vergaderd met de raad van toezicht.

Het verantwoordingsorgaan heeft twee maal een studiemiddag gehad en één complete studiedag. Tijdens de studiedagen hebben we, met behulp van een extern adviseur, de diverse rapportages van de werkgroep Wtp behandeld. Deze werkgroep, door het bestuur ingesteld en bestaande uit leden van de CAO-partijen, van het bestuur, van de pensioenuitvoerder en vertegenwoordigers van onze actuaris, heeft voorbereidingen getroffen om over te gaan naar het nieuwe pensioenstelsel per 01-01-2026, zoals nu de planning is. Het verantwoordingsorgaan heeft naar aanleiding van deze rapportages diverse vragen opgesteld en deze aan het bestuur overhandigd. Op alle vragen heeft het verantwoordingsorgaan een bevredigend antwoord gehad.

De voorzitter en de plaatsvervangend voorzitter van het verantwoordingsorgaan hebben tweemaal overleg gehad met de voorzitter en de secretaris van het bestuur en de voorzitter van de raad van toezicht.

Diverse leden van het verantwoordingsorgaan hebben een vergadering van het bestuur bijgewoond.

Een paar leden van het verantwoordingsorgaan hebben aan het webinar van de Pensioenfederatie en het overleg in Maarssen deelgenomen.

Het verantwoordingsorgaan heeft in 2024 het bestuur een aantal keren van advies voorzien. Deze adviezen betroffen:

- De actualisering van de klachten- en geschillenregeling.
- Het jaarverslag 2023.
- De premiestelling voor 2025.

Behoudens diverse kleine opmerkingen gaf het verantwoordingsorgaan op alle items een positief advies en de gemaakte opmerkingen zijn door het bestuur in de diverse documenten verwerkt.

Het verantwoordingsorgaan heeft 2 speerpuntengroepen, één betreffende communicatie en één betreffende financiën.

De speerpuntengroep communicatie heeft diverse op- en aanmerkingen gemaakt wat betreft de website van ons fonds en deze op- en aanmerkingen zijn allemaal verwerkt door de websitebeheerder. Ook wordt de speerpuntengroep betrokken bij de uitgave van ons blad “Voor nu en later” en andere publicaties. De opmerkingen gemaakt door het verantwoordingsorgaan worden veelal in de definitieve documenten verwerkt.

De speerpuntengroep financiën heeft van een 50-tal pensioenfondsen, hoofdzakelijk bedrijfstakpensioenfondsen, uit hun jaarverslagen 2023 de uitvoerings- en beleggingskosten per deelnemer gehaald en dit vergeleken met de uitvoerings- en beleggingskosten van ons fonds. Ons fonds zat wat betreft kosten in 2023 ruimschoots onder het gemiddelde van de ca. 50 andere fondsen. De rapportage van Bell (voorheen LCP) wat betreft kosten van pensioenfondsen komt grotendeels overeen met de bevindingen van de speerpuntengroep.

5.1.4 Bestuur

Ondersteund door waarnemingen van de raad van toezicht concludeert het verantwoordingsorgaan:

- dat het bestuur zich professioneel en volwassen naar elkaar opstelt;
- dat het bestuur de materie beheerst;
- de ontwikkelingen overziet;
- over passende deskundigheid beschikt;
- voldoende tegenwicht biedt aan externe deskundigen, adviseurs en uitvoerders;
- het verantwoordingsorgaan goed op de hoogte houdt door alle bestuursverslagen beschikbaar te stellen en veel communicatie met derden met het verantwoordingsorgaan te delen;
- er is een goede aandacht voor individueel functioneren en zelfevaluatie;

Het verantwoordingsorgaan behandelt de informatie verkregen van het bestuur en heeft diverse keren overleg met het bestuur en kan concluderen dat ons fonds goed bestuurd wordt.

5.1.5 Raad van Toezicht

Het verantwoordingsorgaan heeft kennis genomen van de rapportage van de raad van toezicht over 2024 en de in de rapportage vermelde aanbevelingen. Het verantwoordingsorgaan heeft hier overleg over gehad met de Raad van Toezicht. Het verantwoordingsorgaan kan zich vinden in deze aanbevelingen.

5.1.6 Evenwichtige belangenbehartiging

Het verantwoordingsorgaan stelt vast dat het bestuur zich richt op evenwichtige afweging van de belangen van alle belanghebbenden. Het bestuur heeft aandacht voor vastleggen van afwegingen en conclusies over evenwichtige belangenafweging. De gevolgen van het beleid voor de evenwichtige belangenafweging worden regelmatig met betrokken partijen besproken.

5.1.7 Beleggingsbeleid en dekkingsgraad

Het verantwoordingsorgaan heeft gelukkig geconstateerd dat de toename van het vermogen in 2023 zich heeft gecontinueerd in 2024. De rente is per eind 2024 iets minder dan per eind 2023, waardoor de verplichtingen ook iets toenamen. Met een indexatie er al in verwerkt is de actuele dekkingsgraad gestegen van ultimo 2023 110,0 % naar ultimo 2024 112,0 %. De beleidsdekkingsgraad steeg licht van 111,5 % ultimo 2023 naar 112,7 % ultimo 2024.

5.1.8 Premie

De cao-partijen hebben eind 2024 een voorstel gedaan betreffende de premie en de opbouw voor 2025. Het voorstel hield in een verminderde pensioenpremie van 30,3 % van de pensioengrondslag (was 31,3% in 2024), terwijl het opbouwpercentage het oude niveau van 1,875 % kon behouden, het ambitieniveau dat door CAO-partijen, bestuur en verantwoordingsorgaan wordt nagestreefd. Het verantwoordingsorgaan heeft hierover positief geadviseerd.

5.1.9 Toeslag

Aangezien volgens wetgeving een toeslag mag worden verleend als de beleidsdekkingsgraad hoger is dan 110%, heeft het bestuur besloten een indexatie per 1 januari 2025 toe te passen van 0,39%. De versoepeling, zoals eerder door de wetgever toegestaan, was niet meer geldig. Ook moet de indexatie toekomstbestendig zijn, resulterende in een kleine indexatie van 0,39 %. Hoewel het verantwoordingsorgaan over deze indexatie geen adviesrecht heeft, heeft het verantwoordingsorgaan wel het bestuur medegedeeld dat deze indexatie door het verantwoordingsorgaan worden ondersteund.

5.1.10 Risicobeheersing

Het risicobeheersingsproces is naar de mening van het verantwoordingsorgaan adequaat ingericht. De commissie IRM (Integraal Risico Management) van het bestuur heeft een beleidsplan opgesteld en het bestuur voert dit geplande beleid naar behoren uit. Het verantwoordingsorgaan is tijdens de overleggen met het bestuur voldoende geïnformeerd inzake de risicobeheersing.

5.1.11 Communicatiebeleid

In 2024 hebben de deelnemers van het fonds een aantal keren het fondsblad "Voor nu en later" ontvangen. Tevens zijn er op de website diverse berichten geplaatst. Het fonds wil zoveel mogelijk digitaal (gaan) communiceren met de deelnemers en heeft aan elke deelnemer zijn of haar e-mailadres gevraagd. Toch zullen volgens het verantwoordingsorgaan de door de wet vereisten mededelingen aan de deelnemers op papier aan de deelnemers moeten worden verstrekt aangezien niet iedereen digitaal kan of wil communiceren.

De website van ons fonds wordt door het verantwoordingsorgaan kritisch gevolgd en daar waar nodig voorzien van opmerkingen of aanbevelingen. De website is in 2024 geactualiseerd en opmerkingen van het verantwoordingsorgaan zijn op de website verwerkt.

5.1.12 Toekomst

Momenteel wordt het nieuwe pensioenstelsel uitgewerkt. Het verantwoordingsorgaan neemt deel in alle sessies waarin de werkgroep Wtp haar bezigheden en de stand van zaken toelicht. Ook worden de diverse studiemiddagen en de studiedag door het verantwoordingsorgaan besteed aan het vergroten van de kennis inzake het nieuwe pensioencontract. Begin 2025 zal het bestuur waarschijnlijk een (voorlopig) besluit nemen om in te varen, waarop het verantwoordingsorgaan vervolgens om advies wordt gevraagd. Wij zijn van mening dat we dit advies weloverwogen kunnen geven.

5.2 Oordeel verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan is van oordeel dat het bestuur in het jaar 2024 op evenwichtige wijze is omgegaan met de belangen van alle belanghebbenden en de juiste beleidskeuzes heeft gemaakt voor de toekomst. De pensioenregeling is ook in 2024 op een juiste manier uitgevoerd.

Tevens is het verantwoordingsorgaan van mening dat de raad van toezicht zijn taken en bevoegdheden correct heeft uitgevoerd en kan het verantwoordingsorgaan zich vinden in de bevindingen en aanbevelingen welke de raad van toezicht verwoordt in zijn jaarrapportage 2024.

Het verantwoordingsorgaan dankt het bestuur en de raad van toezicht voor de open en constructieve samenwerking en spreekt zijn waardering uit voor de werkzaamheden die verzet zijn in 2024. Het verantwoordingsorgaan zet deze samenwerking graag op dezelfde wijze voort in 2025 en volgende jaren.

5.3 Reactie bestuur

Naar aanleiding van het oordeel van het verantwoordingsorgaan is onderstaand de reactie van het bestuur.

Het bestuur constateert met genoegen dat het verantwoordingsorgaan concludeert dat het bestuur de belangen op evenwichtige wijze afweegt en dat de bestuurlijke processen bij het Bpf Beton verantwoord zijn ingericht en naar behoren worden uitgevoerd.

Het bestuur bedankt het verantwoordingsorgaan voor de werkzaamheden die zij gedaan heeft en heeft deze dankzegging ook expliciet uitgesproken in de gezamenlijke overlegvergadering op 30 mei 2025. In deze vergadering heeft het verantwoordingsorgaan haar bevindingen, conclusies en aanbevelingen gestructureerd teruggekoppeld en nader toegelicht.

6 Slotwoord

In dit jaarverslag is veel aandacht besteed aan de financiële positie en de voorbereidingen op het nieuwe pensioenstelsel. Ook in 2025 zullen deze twee thema's veel aandacht vragen. De voorbereiding op het nieuwe stelsel wordt steeds concreter. De door het bestuur en cao-partijen gevormde projectgroep zal hierin het voortouw nemen.

Via de website, het pensioenmagazine en nieuwsbrieven informeert het bestuur belanghebbenden tijdig over de ontwikkelingen.

Medio november 2023 bereikten cao-partijen een akkoord over de premiestelling voor 2024. De premie bleef 19,2% van de salarissom; het opbouwpercentage ging van 1,644% naar 1,875%. In 2025 zetten bestuur en cao-partijen de gesprekken op dezelfde voet voort.

Het bestuur dankt de uitvoeringsorganisatie, vermogensbeheerders en externe partijen (zoals privacy officer, risicomanager, interne audit, actuariaat en accountant) voor hun inzet bij het realiseren van de doelen in dit inspanningsrijke jaar.

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie
Amsterdam, 20 juni 2025

De heer G.W. van der Peijl (voorzitter)

De heer G.J. Seffinga (secretaris)

De heer D.P. Slob (bestuurslid)

De heer S.J.H. Borghouts (bestuurslid)

Mevrouw A. Houtman (bestuurslid)

De heer H.A. Kempen (bestuurslid)

De heer M. de Jong (bestuurslid)

De heer P.J. Verhoog (bestuurslid)

7 Jaarrekening

In dit hoofdstuk presenteert het bestuur van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie statutair gevestigd te Amsterdam de jaarrekening over boekjaar 2024 eindigend op 31 december 2024. In hoofdstuk 8 Overige gegevens volgen de verklaringen van de certificerend actuaire en van de onafhankelijke accountant van het pensioenfonds.

De in dit hoofdstuk vermelde bedragen zijn in duizenden euro's, tenzij anders is aangegeven.

7.1 Balans per 31 december

(na bestemming van het saldo van baten en lasten)

(* € 1.000)	Ref.*	31 december 2024		31 december 2023	
		€	€	€	€
ACTIVA					
Beleggingen voor risico pensioenfonds	7.4.1				
Vastgoedbeleggingen		104.235		96.979	
Aandelen		356.051		279.759	
Vastrentende waarden		713.965		689.167	
Derivaten		76.346		67.649	
Overige beleggingen		<u>101.926</u>		<u>108.445</u>	
			1.352.523		1.241.999
Vorderingen en overlopende activa	7.4.2		5.494		4.803
Overige activa	7.4.3		1.819		3.580
Totaal activa			<u>1.359.836</u>		<u>1.250.382</u>
(* € 1.000)	Ref.*	31 december 2024		31 december 2023	
			€		€
PASSIVA					
Stichtingskapitaal en reserves	7.4.4		132.094		101.718
Technische voorzieningen	7.4.5				
Voorziening pensioenverplichting		1.098.753		1.012.135	
Overige technische voorziening		<u>24</u>		<u>24</u>	
			1.098.777		1.012.159
Overige schulden en overlopende passiva	7.4.6		128.965		136.505
Totaal passiva			<u>1.359.836</u>		<u>1.250.382</u>
* De nummering verwijst naar de toelichting					
Dekkingsgraad op basis van FTK			%		%
Actuele dekkingsgraad			112,0		110,0
Beleidsdekkingsgraad			112,7		111,5

Staat van baten en lasten

(* € 1.000)	Ref.*	2024		2023	
		€	€	€	€
BATEN					
Premiebijdragen	7.5.1		55.484		54.219
Beleggingsopbrengsten	7.5.2		88.568		92.196
			<u>144.052</u>		<u>146.415</u>
LASTEN					
Pensioenuitkeringen	7.5.3		22.522		20.815
Pensioenuitvoeringskosten	7.5.4		3.474		2.985
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds	7.5.5				
Pensioenopbouw		43.590		38.206	
Toeslagverlening		4.239		19.830	
Rentetoevoeging		35.685		30.514	
Onttrekking pensioenuitkeringen en uitvoeringskosten		-22.047		-20.485	
Reguliere RTS		24.196		30.360	
Actuariële uitgangspunten		2.693		-12	
Overdracht van rechten		-1.155		1.695	
Overige mutaties		<u>-583</u>		<u>-497</u>	
			86.618		99.611
Mutatie overige technische voorziening	7.5.6		-		-
Saldo overdracht van rechten	7.5.7		1.060		-1.100
Overige lasten			<u>2</u>		<u>-</u>
			<u>113.676</u>		<u>122.311</u>
Saldo van baten en lasten			<u>30.376</u>		<u>24.104</u>

* De nummering verwijst naar de toelichting

Bestemming van het saldo van baten en lasten

(* € 1.000)	2024	2023
	€	€
Algemene reserve	12.254	12.109
Solvabiliteitsreserve	18.122	11.995
	30.376	24.104

7.2 Kasstroomoverzicht

(* € 1.000)			2024	2023
	Ref.*	€	€	€
Kasstroom uit pensioenactiviteiten				
Ontvangen premies	7.5.1	54.841		53.968
Ontvangen w aardeoverdrachten	7.5.7	1.107		2.784
Betaalde pensioenuitkeringen	7.5.3	-22.281		-20.779
Betaalde w aardeoverdrachten	7.5.7	-2.078		-2.006
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	7.5.4	-3.553		-2.757
Overige baten en lasten		-2		0
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten			28.034	31.210
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten				
	7.5.2			
Verkopen en aflossingen van beleggingen		449.148		651.510
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten		6.757		10.125
Aankopen beleggingen		-481.110		-689.310
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen		-590		178
Betaalde kosten van vermogensbeheer		-4.000		-3.758
Totaal kasstroom uit beleggingsactiviteiten			-29.795	-31.255
Mutatie liquide middelen			-1.761	-45
Stand 1 januari			3.580	3.625
Mutatie liquide middelen			-1.761	-45
Stand 31 december			1.819	3.580
* De nummering verwijst naar de toelichting				

7.3 Algemene toelichting

7.3.1 Inleiding

Het doel van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie, ingeschreven in het handelsregister onder nummer 41199582, statutair gevestigd te Amsterdam (hierna het 'fonds') is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden. Deze doelstelling is nader uitgewerkt in onder andere de statuten, het pensioenreglement, de uitvoeringsovereenkomst en de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota van het fonds.

Het vestigingsadres is Volmerlaan 5, 2288 GC, Rijswijk.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving in het bijzonder Richtlijn 610. De bedragen opgenomen in de jaarrekening zijn vermeld in duizenden euro's, tenzij anders is aangegeven.

Het bestuur heeft op 20 juni 2025 de jaarrekening 2024 opgemaakt.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaand jaar.

7.3.2 Schattingswijzingen

De actuariële grondslagen en/of methoden worden periodiek beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen.

Met ingang van boekjaar 2024 is de grondslag voor overlevingskansen gebaseerd op de prognosetafel AG2024 zoals gepubliceerd door het Actuarieel Genootschap (AG). De algemene sterftেকansen die volgen uit de tafel worden voor het pensioenfonds gecorrigeerd in verband met ervaringssterfte.

De wijziging van de prognosetafel AG2022 naar de prognosetafel AG2024 heeft geleid tot een verlaging van de voorziening pensioenverplichtingen van € 1.690. De dekkingsgraad neemt hierdoor toe met 0,20%.

De correctie voor ervaringssterfte heeft geleid tot een verhoging van € 4.383. De dekkingsgraad neemt hierdoor af met 0,50%.

Deze wijzigingen zijn bepaald per 31 december 2024 en het resultaat is via de Staat van Baten en Lasten als "Wijzigingen actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar 2024 verantwoord.

7.3.3 Algemene grondslagen

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling, waarbij het bestuur van het fonds op basis van een impactanalyse concludeert dat het hanteren van deze veronderstelling op basis van de huidige inzichten waaronder de hoogte van de (beleids)dekkingsgraad voor de komende 12 maanden gerechtvaardigd is.

Presentatie- en functionele valuta

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat tevens de functionele valuta is.

Waardering van een actief of een verplichting

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans en de staat van baten en lasten zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het fonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties". Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden. Bij de berekening van technische voorzieningen is sprake van significante schattingen.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief transactiekosten, provisies, valutakoersverschillen e.d., worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten. In 2024 bedroegen de wisselkoersresultaten -/-€ 3 (2023:-/-€ 5)

	31 december 2024	31 december 2023
	€	€
USD	1,04	1,10
GBP	0,83	0,87
CHF	0,94	0,93
JPY	162,72	155,73

7.3.4 Specifieke grondslagen

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Beleggingen voor risico fonds

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde, slechts indien de reële waarde van beleggingen niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs. Overlopende activa en passiva alsmede liquiditeiten vermogensbeheer worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Het verschil tussen reële waarde en nominale waarde is bij deze activa en passiva in het algemeen gering. Participaties in beleggingspools en -instellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor die onderliggende beleggingen (look-through benadering). Bij gemengde beleggingsfondsen wordt aangesloten bij de hoofdcategorie, bepaald op basis van reële waarde.

Vorderingen en schulden uit beleggingen welke samenhangen met een specifieke beleggingscategorie worden onder beleggingsdebiteuren dan wel -crediteuren opgenomen in de betreffende beleggingscategorie.

Reële waarde

De beleggingen van het fonds worden gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum. Voor de meerderheid van de financiële instrumenten van het fonds kan gebruik worden gemaakt van genoteerde marktprijzen. Derivaten worden gewaardeerd door gebruik te maken van netto contante waardeberekeningen. Bepaalde instrumenten, zoals participaties in beleggingsfondsen worden gewaardeerd door gebruik te maken van de intrinsieke waarde. Het is gebruikelijk en mogelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Slechts indien de reële waarde van een beleggingen niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs.

Voor financiële instrumenten zoals beleggingsvorderingen en -schulden geldt dat de boekwaarde de reële waarde benadert als gevolg van het korte termijn karakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Vastgoedbeleggingen

Vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde per 31 december van het boekjaar. Voor niet-beursgenoteerde participaties en deelnemingen in onroerende zakenmaatschappijen is dit de berekende intrinsieke waarde die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

De reële waarde van de vastgoedfondsen die in internationaal vastgoed beleggen worden gewaardeerd op basis van de door de onderliggende vastgoedfondsen opgegeven beleggingswaarden van die fondsen, zoals deze op het moment van waardering aan

de beheerder ter beschikking staan. Overige vermogensbestanddelen van het fonds worden gewaardeerd volgens algemeen aanvaarde verslaggevingsgrondslagen.

Aandelen

De reële waarde van niet-beursgenoteerde participaties is bepaald op basis van de laatst bekende intrinsieke waarde. Dit is het aandeel in het zichtbare eigen vermogen.

Vastrentende waarden

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd op reële waarde. De reële waarde is de per balansdatum geldende beurskoers.

Niet-beursgenoteerde vastrentende waarden worden gewaardeerd tegen reële waarde. Deze waarde wordt bepaald door de te ontvangen kasstromen (rente, aflossingen en verwachte boeterente bij vervroegde aflossingen) contant te maken op basis van geldende marktrente, waarin opgenomen een opslag voor debiteurenrisico en liquiditeitsrisico.

Deposito's en vorderingen op banken worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs.

Participaties in beleggingsfondsen die beleggen in hypothecaire leningen worden gewaardeerd tegen actuele waarde. De actuele waarde is berekend door middel van de "discounted cash flow"-methode (hierna: DCF-model). Bij de actuele waarde berekening is uitgegaan van een aantal parameters c.q. veronderstellingen met betrekking tot de disconteringsvoet en de verwachte kasstroom. De disconteringsvoet bestaat uit een basisrente gelijk aan de euroswapcurve plus opslagen voor type onderpand, soort financiering en risicocategorie. De verwachte kasstroom is de te ontvangen rente en aflossing op basis van het gewogen gemiddelde moment van ontvangst inclusief het vervroegd aflossingsrisico. De gehanteerde parameters in het DCF-model zijn ultimo boekjaar geactualiseerd.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd op reële waarde, zijnde de marktwaarde van het contract. Voor beursgenoteerde contracten is dit de beurskoers per balansdatum. Voor niet-beursgenoteerde contracten is de waardering gebaseerd op beschikbare marktinformatie als input voor gehanteerde waarderingsmodellen. Renteswaps worden gewaardeerd op basis van de verdisconteerde kasstromen tegen de zero-coupon swaprentecurve (EURIBOR). Creditposities in derivaten worden separaat verantwoord onder de overige schulden.

Overige beleggingen

De reële waarde van niet-beursgenoteerde participaties is bepaald op basis van de laatst bekende intrinsieke waarde. Dit is het aandeel in het zichtbare eigen vermogen.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij de eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na de eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Overige activa

Hieronder worden de liquide middelen opgenomen voor zover dit banktegoeden betreft welke onmiddellijk opeisbaar zijn. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen.

Stichtingskapitaal en reserves

Algemeen

Stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het fonds en overige technische voorzieningen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen. In de toelichting wordt opgenomen het krachtens de Pensioenwet minimaal vereiste eigen vermogen volgens de in het Besluit financieel toetsingskader (FTK) voorgeschreven berekeningsmethodiek als het surplusvermogen.

Algemene reserve

Deze reserve is dat deel van het vermogen dat resteert nadat via de resultaatbestemming de solvabiliteitsreserve op het gewenste niveau is gebracht. Er is geen sprake van een maximering van de algemene reserve.

Solvabiliteitsreserve

De hoogte van de Solvabiliteitsreserve is gelijk aan het Vereist Eigen Vermogen berekend op basis van het standaardmodel van DNB.

Technische voorziening

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds wordt gewaardeerd op marktwaarde. De marktwaarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toeslag)toezeggingen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of op de opgebouwde pensioenaanspraken toeslagverlening kan worden toegepast. Alle per balansdatum bestaande toeslagbesluiten (ook voor toeslagbesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van de toekomstige opbouw waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen per 31 december:

Overlevingstafel en ervaringssterfte

De voorziening ultimo jaar is berekend op basis van de door het Koninklijk Actuarieel Genootschap gepubliceerde Prognosetafel AG2024, startkolom 2025 (2023: Prognosetafel AG2022, startkolom 2024). De sterftetekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van het pensioenfonds door gebruik te maken van fondsspecifieke correctiefactoren, berekend op basis van het Willis Towers Watson ervaringssterftemodel 2024 (2023: WTW ervaringssterftemodel 2022). De overlevingskansen van de kinderen aan wie een wezenpensioen wordt uitgekeerd worden op één gesteld (geen sterfte).

Partnerfrequentie

Voor de berekening van de technische voorzieningen voor nog niet ingegane partnerpensioenen wordt uitgegaan van de partnerfrequentie zoals opgenomen in de tabel WTW-2024. De partnerfrequentie wordt op de pensioendatum op 100% verondersteld. Na de pensioendatum wordt uitgegaan van het bepaalde partnersysteem.

Leeftijdsverschil man-vrouw

Voor partnerpensioen is aangenomen dat de partner 3 jaar jonger is dan de verzekerde man en 3 jaar ouder dan de verzekerde vrouw.

Voorziening voor uitgesteld wezenpensioen

Ter dekking van nog niet ingegaan wezenpensioen wordt de voorziening voor het latente partnerpensioen voor deelnemers die nog niet gepensioneerd zijn met 1% verhoogd.

Voorziening voor toekomstige excassokosten

Ter dekking van toekomstige administratiekosten is een voorziening administratiekosten opgenomen. Deze voorziening bedraagt 3,5% (2023: 3,5%) van de totale netto voorziening pensioenverplichtingen.

Voorziening voor toekomstige pensioenopbouw arbeidsongeschikten

De technische voorzieningen voor de premievrijgestelde aanspraken van arbeidsongeschikte deelnemers worden bepaald als de contante waarde van de toekomstig op te bouwen aanspraken.

Voorziening voor het risico van premievrijstelling

Een voorziening voor het risico van premievrijstelling van zieke deelnemers die in de WIA terecht kunnen komen, wordt berekend door de invaliditeitsopslag uit de premie van de afgelopen twee jaar te nemen.

Niet opgevraagd pensioen

Voor ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen dat nog niet is ingegaan omdat de deelnemer onvindbaar is of niet reageert wordt er gereserveerd alsof het pensioen is ingegaan. Daarnaast wordt de som van de niet gedane uitkeringen gereserveerd. Wanneer er vijf jaar na de beoogde pensioenleeftijd voor de verzekerde nog steeds sprake is van niet opgevraagd pensioen, valt de voorziening van de verzekerde vrij (dit betreft zowel de vervallen als de toekomstige termijnen). Periodiek wordt met betrekking tot de reservering voor niet opgevraagd pensioen getoetst of de gehanteerde methodiek nog passend is.

Overige technische voorziening

Onder het hoofd 'Overige technische voorziening' worden voorzieningen opgenomen voor met de pensioenverplichtingen samenhangende risico's voor zover niet opgenomen in de berekening van de pensioenvoorziening. Het betreft hier voorziening gemoedsbezwaarden.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij de eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na de eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Dekkingsgraad

De (nominale) dekkingsgraad van het pensioenfonds wordt berekend door op balansdatum het balanstotaal minus de kortlopende schulden te delen op de technische voorzieningen zoals opgenomen in de balans. Onder het FTK is de beleidsdekkingsgraad leidend voor alle beleidsmaatregelen. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorzieningen pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)

Onder premiebijdragen van werkgevers en werknemers wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

De premiebaten in het boekjaar zijn gebaseerd op de voorlopige loonsomopgaven van de werkgevers, tenzij definitieve loonsomopgaven al zijn verwerkt in dat boekjaar.

Beleggingsresultaten

Directe en indirecte beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsresultaten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als indirecte beleggingsresultaten in de staat van baten en lasten opgenomen. Aankoopkosten zijn verwerkt in de reële waarde van de beleggingen. Verkoopkosten worden verantwoord als onderdeel van de gerealiseerde herwaarderingskosten.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten worden verstaan rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten en soortgelijke opbrengsten. Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Kosten van vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden de externe en de daaraan toegerekende interne kosten verstaan. Exploitatiekosten van onroerende zaken in exploitatie zijn in de kosten van vermogensbeheer opgenomen.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen, e.d.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. De kosten worden gerapporteerd inclusief BTW.

Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

Pensioenopbouw

De pensioenopbouw is de contante waarde van de pensioenanspraken die toegekend zijn in het boekjaar.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De interesttoevoeging wordt tegen de rekenrente primo boekjaar berekend over de beginstand en de mutaties gedurende het jaar.

Onttrekking uit technische voorziening voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de technische voorziening. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen in de verslagperiode. In 2024 wordt 3,5% (2023: 3,5%) van de pensioenopbouw en de inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van de pensioenuitvoeringskosten. Daarnaast valt 3,5% (2023: 3,5%) van de uitkeringen, afkopen en uitgaande waardeoverdrachten vrij uit de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten (excassokosten).

Wijziging rentetermijnstructuur

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Wijziging overige actuariële uitgangspunten

Mutatie technische voorzieningen uit hoofde van wijziging actuariële uitgangspunten heeft betrekking op de aanpassing van de sterftetafels. Voor verdere toelichting wordt verwezen naar de toelichting in de grondslagen inzake schattingswijzigingen.

Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Overige baten en lasten

De overige baten en lasten worden opgenomen voor de aan het verslagjaar toe te rekenen bedragen.

7.3.5 Grondslagen kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is conform de directe methode opgesteld. Alle ontvangsten en uitgaven worden hierbij als zodanig gepresenteerd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenuitvoeringsactiviteiten en beleggingsactiviteiten. Onder geldmiddelen wordt conform de definitie in RJ 360 verstaan de kasmiddelen, de tegoeden op bankrekeningen, wissels en cheques, direct opeisbare deposito's en op korte termijn zeer liquide activa (beleggingen die zonder beperkingen en zonder materieel risico van waardeverminderingen als gevolg van de transactie kunnen worden omgezet in geldmiddelen).

7.4 Toelichting op de Balans

7.4.1 Beleggingen voor risico fonds

Verloopoverzicht van belegde waarden per beleggingscategorie

(* € 1.000)	Vastgoed beleggingen	Aandelen	Vast- rentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per						
1 januari 2023	101.492	241.963	594.836	-65.819	111.019	983.491
Aankopen	2.438	40.820	646.006	46	-	689.310
Verkopen	-1.373	-46.730	-585.583	-15.255	-2.569	-651.510
Herwaarderings	-5.451	43.706	33.952	13.622	-5	85.824
Overige mutaties	-127	-	-44			-171
Stand per						
31 december 2023	96.979	279.759	689.167	-67.406	108.445	1.106.944
Bij: Derivaten met een negatieve waarde						135.055
Stand per						
31 december 2023						1.241.999
Aankopen	3.114	20.163	444.042	13.791	-	481.110
Verkopen	-470	-15.468	-426.375	-335	-6.500	-449.148
Herwaarderings	4.732	71.597	6.363	3.122	-3	85.811
Overige mutaties	-120	-	768	-	-16	632
Stand per						
31 december 2024	104.235	356.051	713.965	-50.828	101.926	1.225.349
Bij: Derivaten met een negatieve waarde						127.174
Stand per						
31 december 2024						1.352.523

Het fonds belegt zowel in 2024 als in 2023 niet in premiebijdragende ondernemingen. Zowel ultimo 2024 als ultimo 2023 heeft het fonds geen beleggingen uitgeleend en heeft het fonds geen andere constructies waarbij de beleggingen niet ter directe beschikking van het fonds staan.

In de beleggingsfondsen wordt gebruik gemaakt van derivaten, er is sprake van collateral management. Ultimo 2024 bedraagt het in de beleggingsfondsen ontvangen collateral € 0 (2023: € 0) en het betaalde collateral € 0 (2023: € 0).

Voor directe beleggingen in derivaten is onderpand betaald in de vorm van staatsobligaties Frankrijk, Duitsland en Groot-Brittannië ter waarde van € 3.994 (2023: € 2.508).

Derivaten met een negatieve waarde zijn evenals vorig jaar verantwoord onder de overige schulden en overlopende passiva.

Reële waarde

Schattingen en oordelen

Afgezien van de beleggingsvorderingen, -schulden en liquide middelen zijn de beleggingen van het pensioenfonds gewaardeerd tegen reële waarde per balansdatum. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Voor een deel van de beleggingen van het pensioenfonds kan gebruik worden gemaakt van genoteerde marktprijzen. Echter, bepaalde beleggingen zijn gewaardeerd door middel van gebruikmaking van verschillende waarderingsmodellen, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten.

Gehanteerde waarderingsystematiek op basis van Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, richtlijn 290

(* € 1.000)	Genoteerde marktprijzen	Netto contante waarde	Andere methode	Totaal
Actief per 31 december 2024	€	€	€	€
Vastgoedbeleggingen	-	-	104.235	104.235
Aandelen	-	-	356.051	356.051
Vastrentende waarden	250.215	126.857	336.893	713.965
Derivaten	-	-50.828	-	-50.828
Overige beleggingen	-	-	101.926	101.926
	250.215	76.029	899.105	1.225.349

(* € 1.000)	Genoteerde marktprijzen	Netto contante waarde	Andere methode	Totaal
Actief per 31 december 2023	€	€	€	€
Vastgoedbeleggingen	-	-	96.979	96.979
Aandelen	-	-	279.759	279.759
Vastrentende waarden	247.269	120.703	321.195	689.167
Derivaten	-	-67.406	-	-67.406
Overige beleggingen	-	-	108.445	108.445
	247.269	53.297	806.378	1.106.944

Schatting van reële waarde

Vastgoedbeleggingen

Het deel van de waarde aan vastgoedbeleggingen dat is opgenomen op basis van 'andere methode' betreft indirect vastgoed. Vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde per 31 december van het boekjaar. Voor niet-beursgenoteerde participaties en deelnemingen in onroerende zakenmaatschappijen is dit de berekende intrinsieke waarde die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Aandelen

Van de belegde waarde in aandelen staat de waarde van aandelenfondsen opgenomen als vastgesteld op basis van 'andere methode'. Aandelenfondsen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde.

Vastrentende waarden

Het deel van de vastrentende waarden dat is opgenomen op basis van "genoteerde marktprijzen" betreft vooral staatsobligaties. Onder "NCW berekeningen" zijn de hypotheek opgenomen waar bij de schatting van de reële waarde van hypotheek wordt uitgegaan van verwachte toekomstige kasstromen. Onder "andere methode" zijn de obligatiebeleggingsfondsen opgenomen die worden gewaardeerd tegen berekende intrinsieke waarde.

Derivaten

Bij de schatting van de reële waarde van derivaten wordt uitgegaan van verwachte toekomstige kasstromen.

Overige beleggingen

Onder "andere methode" zijn de liquide middelen met betrekking tot beleggingsactiviteiten, beleggingsdebiteuren en -crediteuren verantwoord.

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(* € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Indirect vastgoed	104.235	96.859
Beleggingsdebiteuren vastgoed	-	120
Stand per 31 december	104.235	96.979

Aandelen

De aandelen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(* € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Aandelenbeleggingsfondsen	356.051	279.759
Stand per 31 december	356.051	279.759

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(* € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Directe vastrentende w aardenbeleggingen:		
Staatsobligaties (beursgenoteerd)	250.215	247.269
Hypotheken	126.857	120.703
	<u>377.072</u>	<u>367.972</u>
Indirecte vastrentende w aardenbeleggingen:		
Obligatiebeleggingsfondsen	336.137	320.476
	<u>336.137</u>	<u>320.476</u>
Overige		
Beleggingsdebiteuren vastrentende w aarden	756	719
	<u>756</u>	<u>719</u>
Stand per 31 december	713.965	689.167

Derivaten

De derivaten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(* € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Rente derivaten	-47.447	-67.840
Valuta derivaten	-2.675	84
Overige derivaten	-706	350
Stand per 31 december	-50.828	-67.406

Voor de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruikgemaakt van financiële derivaten. Als hoofdregel geldt dat derivaten uitsluitend worden gebruikt voor zover dit passend is binnen het algemene beleggingsbeleid. De portefeuillestructuur en het risicoprofiel, berekend inclusief de economische effecten van derivaten, dienen zich binnen de door het bestuur vastgestelde grenzen (limieten) te bevinden.

Het pensioenfonds gebruikt derivaten voornamelijk om het valutarisico en het renterisico af te dekken. Eén van de belangrijkste risico's bij derivaten is het kredietrisico. Dit is het risico dat tegenpartijen niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen. Dit risico wordt beperkt door alleen transacties aan te gaan met te goeder naam en faam bekend staande partijen. Bovendien geldt dat zoveel mogelijk wordt gewerkt met onderpand.

Gebruik wordt gemaakt van onder meer de volgende instrumenten:

- Valutatermijncontracten: dit zijn met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het verkopen van een valuta en de aankoop van een andere valuta, tegen een vooraf vastgestelde prijs en op een vooraf vastgestelde datum. Door middel van valutatermijncontracten worden valutarisico's afgedekt.
- Renteswaps: dit betreft met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het uitwisselen van rentebetalingen over een nominale hoofdsom. Door middel van swaps wordt de rentegevoeligheid van de portefeuille beïnvloed.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de derivatenposities per 31 december 2024:

Type contract	Contract- omvang €	Actuele waarde activa €	Actuele waarde passiva €
Interest rate sw aps	656.200	75.672	123.119
Valuta derivaten	304.516	674	3.349
Futures	21.102	-	706
	<u>981.818</u>	<u>76.346</u>	<u>127.174</u>

Onderstaande tabel geeft inzicht in de derivatenposities per 31 december 2023:

Type contract	Contract- omvang €	Actuele waarde activa €	Actuele waarde passiva €
Interest rate sw aps	632.960	65.999	133.839
Valuta derivaten	226.976	1.300	1.216
Futures	26.114	350	-
	<u>886.050</u>	<u>67.649</u>	<u>135.055</u>

Overige beleggingen

De overige beleggingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(* € 1.000)	31-12-2024 €	31-12-2023 €
Liquide middelen	101.600	108.103
Beleggingsdebiteuren	326	342
Stand per 31 december	101.926	108.445

De liquide middelen bestaan uit kasmiddelen en de negatieve contraboekings variation margin. BPF Beton maakt binnen de LDI beleggingen gebruik van Central Cleared Interest Rate Swaps (CC IRS). Dagelijks wordt de waardemutatie van de CC IRS afgerekend met de tegenpartij (variation margin).

Door het pensioenfonds wordt niet belegd in premiebijdragende (aangesloten) ondernemingen.

7.4.2 Vorderingen en overlopende activa

Specificatie vorderingen en overlopende activa

(* € 1.000)	31-12-2024 €	31-12-2023 €
Vorderingen op werkgevers	5.052	4.735
Vorderingen op deelnemers	1	3
Waardeoverdrachten	93	37
Overige vorderingen	348	28
Stand per 31 december	5.494	4.803

Bij de waardering van vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door hiervoor een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt

gezaamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt gerekend tot de statische methode.

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Nadere specificatie 'Vorderingen op werkgevers'

(* € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Werkgevers	5.077	5.026
Voorziening dubieuze debiteuren	-25	-291
Stand per 31 december	5.052	4.735

In 2024 is een bedrag van € 160 onttrokken aan de voorziening (2023: toevoeging € 190). Er werd een bedrag van -/€ 106 als oninbaar afgeschreven (2023: € 72).

7.4.3 Overige activa

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen.

(* € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Liquide middelen	1.819	3.580
Stand per 31 december	1.819	3.580

Er zijn evenals vorig jaar geen kredietfaciliteiten.

7.4.4 Stichtingskapitaal en reserves

Mutatieoverzicht eigen vermogen 2024

(* € 1.000)	Solvabiliteits-reserve	Algemene reserve	Totaal
	€	€	€
Stand per 1 januari	158.959	-57.241	101.718
Resultaat boekjaar	18.122	12.254	30.376
Stand per 31 december 2024	177.081	-44.987	132.094

Mutatieoverzicht eigen vermogen 2023

(* € 1.000)	Solvabiliteits-reserve	Algemene reserve	Totaal
	€	€	€
Stand per 1 januari	146.964	-69.350	77.614
Resultaat boekjaar	11.995	12.109	24.104
Stand per 31 december 2023	158.959	-57.241	101.718

Solvabiliteit

(* € 1.000)	31-12-2024		31-12-2023	
	€	%	€	%
Aanwezig vermogen	1.230.847	112,0	1.113.853	110,0
Af: technische voorzieningen op FTK-waardering	1.098.753	100,0	1.012.135	100,0
Eigen vermogen	132.094	12,0	101.718	10,0
Af: vereist eigen vermogen	177.081	16,1	158.959	15,7
Vrij vermogen	-44.987	-4,1	-57.241	-5,7
Minimaal vereist eigen vermogen	47.479	4,3	44.060	4,4
Actuele dekkingsgraad		112,0		110,0
Beleidsdekkingsgraad		112,7		111,5

Herstelplan

Per 1 januari 2024 was de beleidsdekkingsgraad 110,0% en lag daarmee onder het vereist eigen vermogen. Er is sprake van een dekkingstekort waardoor het fonds verplicht was om op uiterlijk 2 april 2024 een herstelplan in te dienen bij DNB. Het fonds heeft op 2 april 2024 het herstelplan verstuurd naar DNB. Hiermee vervalt het herstelplan dat in 2023 is ingediend.

In het nieuwe herstelplan heeft het fonds aangegeven welke maatregelen worden ingezet om binnen 10 jaar het vereist eigen vermogen te behalen. Het fonds heeft zich ten doel gesteld om in 2031 een beleidsdekkingsgraad van 120,7% te hebben. Bij het opstellen van het herstelplan heeft het bestuur zich laten ondersteunen door externe adviseurs. Het herstelplan is goedgekeurd door toezichthouder DNB.

Het herstelplan is opgesteld op basis van de in 2024 geldende pensioenregeling, er wordt niet uitgegaan van aanvullende maatregelen.

In 2024 heeft de dekkingsgraad zich ten opzichte van het herstelplan als volgt ontwikkeld:

	Werkelijk	Herstelplan
	%	%
Dekkingsgraad per 31 december 2023	110,0	110,1
Premie	0,3	0,2
Toeslagen	-0,5	-0,1
Uitkering	0,2	0,2
Verandering van de rentetermijnstructuur	-2,6	0,0
Rendement van de beleggingen	4,4	1,2
Wijziging actuariële grondslagen en pensioenregeling	-0,3	0,0
Overige oorzaken en kruiseffecten	0,5	-0,1
Dekkingsgraad per 31 december 2024	112,0	111,5

In het herstelplan wordt uitgegaan van een dekkingsgraad van 110,1% primo 2024.

De dekkingsgraad bedroeg op 31 december 2024 112,0% en liep daarmee voor op het herstelplan dat uitgaat van 111,5% op die datum.

De verandering van de rentetermijnstructuur heeft geleid tot een daling van de dekkingsgraad. In het herstelplan is de verandering van de rentetermijnstructuur per definitie op nul gesteld. Bij de bepaling van de werkelijke dekkingsgraad is van de daadwerkelijke rentetermijnstructuur ultimo van het boekjaar uitgegaan die lager is dan de rentetermijnstructuur primo het jaar.

Het rendement op beleggingen heeft meer bijgedragen aan de dekkingsgraad dan verwacht volgens het herstelplan. Dit wordt verklaard doordat in het herstelplan is uitgegaan van een lager rendement dan het rendement op de beleggingen werkelijk was.

Het effect bij overige oorzaken en kruiseffecten wordt veroorzaakt doordat alle effecten worden bepaald ten opzichte van de dekkingsgraad primo 2024, doordat overige mutaties niet worden meegenomen en door afronding van de andere effecten. De in het herstelplan opgegeven maatregelen zijn volledig uitgevoerd, in het verslagjaar of het lopende jaar is geen definitieve korting doorgevoerd.

Ultimo 2024 was nog steeds sprake van een dekkingstekort. Daarom is op 27 maart 2025 een update van het herstelplan aan DNB verstuurd. Uit de update van het herstelplan 2024 volgt dat het fonds binnen de hersteltermijn uit zowel dekkingstekort als reservetekort zal zijn en vooralsnog niet hoeft te korten. Op 14 mei 2025 heeft DNB ingestemd met het herstelplan.

7.4.5 Technische voorzieningen

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

(* € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Basisregeling	1.080.981	996.868
Premievrijstelling / IBNR	17.772	15.267
Stand per 31 december	1.098.753	1.012.135

Mutatieoverzicht voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

(* € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Stand per 1 januari	1.012.135	912.524
Pensioenopbouw	43.590	38.206
Toeslagverlening	4.239	19.830
Rentetoevoeging	35.685	30.514
Onttrekking voor uitkeringen en uitvoeringskosten	-22.047	-20.485
Wijziging marktrente	24.196	30.360
Wijziging actuariële uitgangspunten	2.693	-12
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-1.155	1.695
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	-583	-497
Stand per 31 december	1.098.753	1.012.135

Voor een toelichting op de verschillende posten wordt verwezen naar de toelichting op de verschillende posten uit de staat van baten en lasten.

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

(* € 1.000)	2024		2023	
	€	Aantallen	€	Aantallen
Actieve deelnemers	496.618	6.883	459.454	7.108
Pensioengerechtigden	299.570	8.263	276.925	8.288
Gew ezen deelnemers	287.077	13.673	262.331	13.529
Netto pensioenverplichtingen	1.083.265	28.819	998.710	28.925
Toekomstige kosten uitvoering pensioenregeling	15.488		13.425	
Stand per 31 december	1.098.753		1.012.135	

De methode voor de berekening van de pensioenverplichtingen is zodanig toegepast dat er geen sprake is van een financieringsachterstand.

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

Overige technische voorziening

(* € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Spaarfonds gemoedsbezwaren		
Stand per 1 januari	24	24
Rentetoevoeging	-	-
Stand per 31 december	24	24

Spaarfonds gemoedsbezwaarden

Het bestuur kan individuele vrijstelling van deelneming aan de verplichte pensioenregelingen aan een werknemer verlenen, indien deze gemoedsbezwaren heeft tegen iedere vorm van verzekeren. Dit ontslaat zijn werkgever noch betrokkene van de verplichting tot afdracht van de reguliere bijdragen aan het fonds. Deze bijdragen worden op een individuele spaarrekening gestort, waaraan jaarlijks intrest wordt toegevoegd. De gespaarde bijdragen van de gemoedsbezwaarden worden na het bereiken van de 68-jarige leeftijd in gelijke termijnen aan betrokkene gedurende 15 jaar uitgekeerd. Bij overlijden van de gemoedsbezwaarde voordat de uitkeringen zijn ingegaan, wordt het saldo in gelijke termijnen gedurende 15 jaar aan de partner uitgekeerd. Bij overlijden van de gemoedsbezwaarde na ingang van de uitkering, worden de uitkeringen gedurende de resterende periode voortgezet ten behoeve van de partner.

Korte beschrijving van de pensioenregeling

De regeling kent een pensioenrichtleeftijd van 68 jaar en is een middelloonregeling. De toetredingsleeftijd is 21 jaar. Voor 2024 bedraagt het opbouwpercentage 1,644% (2023: 1,644%) van de pensioengrondslag. Het maximum pensioensalaris, de vaste bestanddelen van het inkomen, is gelijk aan het maximum premieloon als bedoeld in artikel 17 van de Wet financiering sociale verzekeringen.

Er is sprake van opbouw voor een levenslang partnerpensioen, dat 70% van het (haalbare) ouderdomspensioen bedraagt. In de regeling zijn tevens premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid en flexibiliseringsmogelijkheden opgenomen.

Toeslagverlening

De mate van toeslagverlening wordt jaarlijks door het bestuur vastgesteld en is afhankelijk van de financiële positie van het pensioenfonds. Er bestaat geen recht op toeslagen. De premie bevat geen expliciete opslag ten behoeve van het toeslagbeleid. Bovendien wordt er door het pensioenfonds geen reserve aangehouden om in de toekomst toeslagen te kunnen verlenen. De voorwaardelijke toeslagen worden gefinancierd uit overrendementen.

De ambitie van de toeslagverlening is:

- een toeslag te verlenen op de pensioenaanspraken van deelnemers, gewezen deelnemers en andere aanspraakgerechtigden van maximaal de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer, alle huishoudens. Als referteperiode voor de vaststelling van de toeslag wordt uitgegaan van de periode aanvangende 1 juli van het afgelopen jaar tot 1 juli van het jaar daarvoor;
- een toeslag te verlenen op de pensioenrechten van pensioengerechtigden van maximaal de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer, alle huishoudens. Als referteperiode voor de vaststelling van de toeslag wordt uitgegaan van de periode aanvangende 1 juli van het afgelopen jaar tot 1 juli van het jaar daarvoor.

Het toeslagbeleid is gebaseerd op toekomstbestendige toeslagverlening. Het fonds verleent alleen een toeslag indien de beleidsdekkingsgraad van het fonds zich op de peildatum 31 oktober van het voorafgaande jaar boven de 110% bevindt. De hoogte van de toeslag is afhankelijk van de beleidsdekkingsgraad en de hierboven genoemde toeslagambitie. Hierbij wordt rekening gehouden met de wettelijke voorschriften voor toekomstbestendige toeslag.

Eventuele toeslag vindt plaats per 1 januari van enig jaar en wordt verleend over de pensioenaanspraken en pensioenrechten per 31 december van het laatste kalenderjaar, met inbegrip van eerder verleende toeslagen. Nadat de toeslag is verleend maakt de toeslag deel uit van de pensioenaanspraak of het pensioenrecht.

Met ingang van 2022 heeft het fonds gebruik gemaakt van de versoepeling van de toeslagregels zoals toegelicht in paragraaf 3.1.1.

Feitelijke toekenning van toeslagen zal altijd eerst plaatsvinden na een daartoe door het bestuur genomen besluit. In de afgelopen drie jaren zijn de pensioenaanspraken en de ingegane pensioenen verhoogd met

	actieven	Inactieven
1 januari 2024	2,00%	2,00%
1 oktober 2023	2,50%	2,50%
1 januari 2022	2,01%	2,01%

Het bestuur heeft besloten om per 1 januari 2025 een toeslag van te verlenen van 0,39% voor de opgebouwde aanspraken en van 0,24% voor de arbeidsongeschikte deelnemers.

7.4.6 Overige schulden en overlopende passiva

(* € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Te verrekenen premies	6	1
Derivaten met negatieve waarde	127.174	135.055
Waardeoverdrachten	259	115
Uitkeringen	175	-
Belastingen en premies sociale verzekeringen	474	410
Vermogensbeheerkosten	594	552
Advies- en controlekosten	193	171
Administratiekosten	63	81
Bestuurskosten	25	23
Overige schulden	2	97
Stand per 31 december	128.965	136.505

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

7.4.7 Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het pensioenfonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het pensioenfonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het pensioenfonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het pensioenfonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het pensioenfonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslagverlening van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het pensioenfonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

(* € 1.000)	31 december 2024		31 december 2023	
	€	€	€	€
Technische voorziening FTK-w aardering)		1.098.753		1.012.135
S1 Renterisico	24.247		24.176	
S2 Risico zakelijke waarden	130.863		115.717	
S3 Valutarisico	22.604		13.581	
S4 Grondstoffenrisico	-		-	
S5 Kredietrisico	48.715		44.667	
S6 Verzekeringstechnisch risico	30.040		29.031	
S7 Liquiditeitsrisico	-		-	
S8 Concentratierisico	-		-	
S9 Operationeel risico	-		-	
S10 Actief beheer risico	-		-	
Diversificatie-effect	-79.388		-68.213	
Totaal		177.081		158.959
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)		1.275.834		1.171.094
Pensioenvermogen (totaal activa-schulden)		1.230.847		1.113.853
Tekort		-44.987		-57.241

Het pensioenfonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het pensioenfonds het standaard model van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de strategische asset mix.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid
- premiebeleid
- herverzekeringsbeleid
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een

ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings-)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten.

Marktrisico's (S1 – S4)

Het marktrisico omvat het renterisico, het prijs(koers)risico en het valutarisico. Marktrisico omvat de mogelijkheden voor winst of verlies en door een verandering van marktfactoren. Marktfactoren kunnen bijvoorbeeld marktprijzen zijn van aandelen, grondstoffen, vastgoed en private equity (prijsrisico), maar ook valutakoersen (valutarisico) of rentes (renterisico).

De strategie van het pensioenfonds met betrekking tot het beleggingsrisico wordt bepaald door de beleggingsdoelstellingen. Het marktrisico wordt op dagelijkse basis beheerst in overeenstemming met de aanwezige beleidskaders en richtlijnen. De overallmarktposities worden periodiek gerapporteerd aan het bestuur.

De mate waarin de beleggingsportefeuille van het pensioenfonds gevoelig is voor het prijs- en renterisico is in de volgende alinea weergegeven, vervolgens worden de risico's die het pensioenfonds loopt nader toegelicht.

Renterisico (S1)

Het renterisico is het risico dat de waarden van de portefeuille vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan op hoofdlijnen worden gemeten door middel van de duration. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde van een belegging of verplichting verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

(* € 1.000)	31 december 2024		31 december 2023	
	€	Duratie	€	Duratie
vastrentende w aarden (voor derivaten)	613.411	8,0	583.613	8,4
vastrentende w aarden (na derivaten)	692.820	35,2	635.970	31,3
Duration technische voorzieningen	1.098.753	20,0	1.012.135	19,7

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is derhalve sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de actuele marktrentestructuur) daalt, waardoor de dekkingsgraad zal stijgen. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit wordt gerealiseerd door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul), binnen de portefeuille kortlopende obligaties vervangen door langlopende obligaties of door middel van renteswaps.

Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het pensioenfonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het pensioenfonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het pensioenfonds aan de tegenpartij betaalt. Bij het afsluiten van een swap kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit, tegenpartij en juridisch risico).

Het bestuur heeft de renteafdekking begin 2022 in stappen verhoogd van 55% naar 80% om de dekkingsgraad stabiel te houden in aanloop naar het nieuwe pensioenstelsel. Het pensioenfonds monitort de renteafdekking per maandultimo. Het afdekkingspercentage wordt na de monitoring en eventuele herbalancerings passief beheerd. Dit betekent dat veranderingen in de verplichtingen gedurende de maand kunnen resulteren in een afwijking van het beoogde afdekkingspercentage. De renteafdekking per balansdatum, op basis van marktrente, bedraagt 79,0%.

Het bestuur hanteert een zogenaamde 'bucket' benadering in het matchingbeleid, waarbij de matching van de verplichtingen plaatsvindt per mandje van looptijden van 5 jaar teneinde het risico van veranderingen in de rentetermijnstructuur zoveel mogelijk te elimineren. Er vindt geen automatische rebalancing op bucketniveau plaats.

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

(* € 1.000)	31 december 2024		31 december 2023	
	€	%	€	%
Resterende looptijd < 1 jaar	85.715	12,9	94.526	15,5
Resterende looptijd ≥ 1 en < 5 jaar	136.392	20,6	111.062	18,2
Resterende looptijd ≥ 5 jaar	441.109	66,5	403.818	66,3
	663.216	100,0	609.406	100,0

Het in de balans verantwoorde saldo vastrentende waarden ad € 713.965 (2023: € 689.167) is niet gelijk aan het in bovenstaande tabel genoemde saldo vastrentende waarden. Dit wordt veroorzaakt doordat in deze paragraaf het doorkijk-principe wordt toegepast. Het verschil ultimo boekjaar is in onderstaande tabel nader gekwantificeerd:

(* € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Vastrentende waarden balans	713.965	689.167
Rente derivaten	-47.447	-67.840
Valuta derivaten	1.409	-916
Overige	-4.711	-11.005
Totaal correctie "doorkijkprincipe"	-50.749	-79.761
Vastrentende waarden risicoparagraaf	663.216	609.406

De benodigde buffer voor het renterisico bedraagt € 24.247 (2023: € 24.176).

Risico zakelijke waarden (S2)

Prijsrisico is het risico van waardewijzigingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardewijzigingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

De segmentatie van vastgoed naar sectoren is als volgt:

(* € 1.000)	31 december 2024		31 december 2023	
	€	%	€	%
Kantoren	1.072	1,0	1.390	1,4
Winkels	19.898	19,1	18.984	19,6
Bedrijfsruimten	4.570	4,4	4.267	4,4
Woningen	46.436	44,5	42.171	43,5
Overige*	32.259	31,0	30.167	31,1
	104.235	100,0	96.979	100,0

* Onder overige valt een bedrag van € 23.103 onder vastgoed Zorgsector (2023: € 21.314).

De segmentatie van vastgoed naar regio is als volgt:

(* € 1.000)	31 december 2024		31 december 2023	
	€	%	€	%
Europa	86.377	82,9	80.501	83,0
Noord Amerika	13.854	13,3	12.589	13,0
Asia Pacific	4.004	3,8	3.889	4,0
	104.235	100,0	96.979	100,0

De segmentatie van de aandelenportefeuille naar sectoren is als volgt:

	31 december 2024		31 december 2023	
	€	%	€	%
Beleggingsinstellingen	2.451	0,7	1.673	0,6
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	63.337	17,8	45.413	16,2
Nijverheid en industrie	165.814	46,6	133.638	47,8
Handel	21.396	6,0	18.196	6,5
Transport en opslag	4.406	1,2	4.573	1,6
Nutsbedrijven	6.901	1,9	6.887	2,5
Overige dienstverlening	84.711	23,8	62.690	22,4
Andere instellingen	7.034	2,0	6.689	2,4
	356.050	100,0	279.759	100,0

De segmentatie van de aandelenportefeuille naar regio is als volgt:

(* € 1.000)	31 december 2024		31 december 2023	
	€	%	€	%
Europa	41.373	11,6	38.426	13,7
Noord Amerika	203.677	57,2	154.365	55,2
Overige mature markets	16.505	4,7	15.108	5,4
Asia Pacific	46.623	13,1	38.520	13,8
BRIC landen	22.531	6,3	15.489	5,5
Emerging markets	22.524	6,3	3.301	1,2
Overige mature markets	2.817	0,8	14.550	5,2
	356.050	100,0	279.759	100,0

De benodigde buffer voor het risico zakelijke waarden bedraagt € 130.863 (2023: € 115.717).

Valutarisico (S3)

Het totaalbedrag van de gehele beleggingsportefeuille dat buiten de euro wordt belegd bedraagt ultimo 2024 circa € 542.409 (2023: € 438.308). De netto risicopositie bedraagt circa 6% (2023: 5%).

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

(* € 1.000)	31-12-2024		31-12-2023	
	€ vóór	€ valuta- derivaten	€ netto positie (na)	€ netto positie (na)
EUR	682.941	-464.942	1.147.883	1.056.862
CHF	6.875	6.520	355	269
GBP	15.568	15.942	-374	-113
JPY	17.195	17.105	90	346
USD	411.165	401.810	9.355	284
Overige	91.605	23.565	68.040	49.296
	1.225.349	-	1.225.349	1.106.944

De benodigde buffer voor het valutarisico bedraagt € 22.604 (2023: € 13.581).

Grondstoffenrisico (S4)

De omvang van de buffer voor het grondstoffenrisico moet dusdanig zijn dat een waardedaling van 35% kan worden opgevangen voor dat deel van de portefeuille dat in grondstoffen is belegd. Het bestuur heeft op 18 december 2018 besloten om in 2019 de beleggingen in grondstoffen te verkopen. Daarom wordt geen buffer meer aangehouden.

De benodigde buffer voor grondstoffenrisico bedraagt € 0 (2023: € 0).

Kredietrisico (S5)

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het pensioenfonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het pensioenfonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC)-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het pensioenfonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten waardoor het pensioenfonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft jegens het pensioenfonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het pensioenfonds enkel belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het pensioenfonds enkel gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten zodat posities van het pensioenfonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

In de onderstaande tabel wordt de verdeling van de vastrentende waarden naar sector weergegeven:

	31 december 2024		31 december 2023	
	€	%	€	%
Nederlandse overheidsinstellingen	93.467	14,1	83.888	13,8
Buitenlandse overheidsinstellingen	229.319	34,6	246.201	40,4
Beleggingsinstellingen	128.382	19,4	121.422	19,9
Transport en opslag	4.307	0,6	2.228	0,4
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	73.630	11,1	43.390	7,1
Vastgoed	7.785	1,2	6.342	1,0
Nijverheid en industrie	67.074	10,1	54.773	9,0
Handel	11.331	1,7	7.390	1,2
Overige dienstverlening	47.921	7,2	43.772	7,2
	663.216	100,0	609.406	100,0

De verdeling van vastrentende waarden naar regio is weergegeven in onderstaande tabel:

(* € 1.000)	31 december 2024		31 december 2023	
	€	%	€	%
Europa	484.316	73,0	448.117	73,6
Noord Amerika	130.392	19,7	113.619	18,6
Overige mature markets	7.534	1,1	9.402	1,5
Asia Pacific	11.076	1,7	11.230	1,8
BRIC landen	2.099	0,3	1.832	0,3
Emerging markets	27.799	4,2	17.564	2,9
Overige mature markets	-	-	7.642	1,3
	663.216	100,0	609.406	100,0

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille wordt het volgende overzicht gegeven:

(* € 1.000)	31 december 2024		31 december 2023	
	€	%	€	%
AAA	313.552	47,3	302.713	49,7
AA	128.701	19,4	130.157	21,4
A	76.406	11,5	71.423	11,7
BBB	70.486	10,6	68.620	11,3
<BBB	71.804	10,8	59.959	9,8
Not rated *	2.267	0,4	-23.466	-3,9
	663.216	100,0	609.406	100,0

*Het saldo bestaat met name uit credits en derivaten.

Voor de bepaling van de rating wordt afhankelijk van beschikbaarheid gebruik gemaakt van S&P, Moody's en Fitch.

De benodigde buffer voor het kredietrisico bedraagt € 48.715 (2023: € 44.667).

Verzekeringstechnische risico (S6)

Langlevenrisico

Het langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting.

Door toepassing van Prognosetafel AG2024 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het pensioenfonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het pensioenfonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het pensioenfonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (schadereserve). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het beleid van het pensioenfonds is om het overlijden- en arbeidsongeschiktheidsrisico niet te herverzekeren.

Toeslagrisico

Het bestuur van het pensioenfonds heeft de ambitie om het pensioen te indexeren. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, rendement, looninflatie en demografie. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toeslagtoezegging voorwaardelijk is.

Het beleid en de ambitie inzake toeslagverlening is weergegeven in de korte beschrijving van de pensioenregeling, opgenomen in de toelichting op de balans, punt 5 technische voorziening.

De benodigde buffer voor het verzekeringstechnisch risico bedraagt € 30.040 (2023: € 29.031).

Liquiditeitsrisico (S7)

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Inzake het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het fonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies te gelde kunnen worden gemaakt om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren.

Concentratierisico (S8)

Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen, moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaakt. Concentratierisico is gemeten naar concentratie van een land of bij een tegenpartij.

Dit betreft per 31 december 2024 de volgende posten.

(* € 1.000)	31 december 2024	31 december 2023
	€	€
Obligaties		
Koninkrijk der Nederlanden	93.467	83.888
Bondsrepubliek Duitsland	70.076	85.707
Republiek Frankrijk	93.922	100.977

In het algemeen geldt dat concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. Een portefeuille van beleggingen die sterk sectorgebonden is, kan door deze sectorconcentratie een verhoogd risico lopen. Indien aandelen in dezelfde sector worden aangehouden is sprake van een cumulatief concentratierisico.

Bij de bepaling van het vereist vermogen past het pensioenfonds het standaardmodel van de DNB toe. In dat model wordt het concentratierisico vooralsnog op nihil gesteld.

Operationeel risico (S9)

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur.

Systeemrisico

Het systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

Actief beheerrisico (S10)

Het actief beheerrisico heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nageleefde portefeuille.

Het fonds heeft beoordeeld dat voor het actief beheerrisico geen buffer hoeft te worden aangehouden.

Verbonden partijen

Identiteit van verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen het fonds, haar bestuurders, de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders, voor zover zij bestuurder zijn in het fonds. Een bestuurder neemt deel aan de pensioenregeling van het fonds op basis van voorwaarden in het pensioenreglement.

Transacties met bestuurders

Inzake de beloning van bestuurders wordt verwezen naar paragraaf 7.5.4. Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op (voormalige) bestuurders.

7.4.8 Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Langlopende contractuele verplichtingen

Administratiekosten

Inzake het voeren van de administratie van het fonds heeft het fonds een langlopende administratieovereenkomst met Appel Pensioenuitvoering B.V. De overeenkomst zal gelden tot en met 31 december 2025 en wordt daarna jaarlijks na wederzijds goedvinden verlengd met een jaar. Met het bestuur zijn afspraken gemaakt over de vergoedingensystematiek. Deze systematiek bestaat zowel uit vaste als variabele componenten. De vergoeding voor 2025 bedraagt circa € 2,4 miljoen. De overeenkomst zal gelden tot en met 31 december 2025.

Vermogensbeheerkosten

Met de vermogensbeheerder Syntrus Achmea Real Estate & Finance B.V. is de beheerovereenkomst met 1 jaar verlengd tot en met 31 december 2025. In 2025 bedraagt de vergoeding circa € 0,8 miljoen. Met de vermogensbeheerder Colombia Threadneedle Investments is een beheerovereenkomst voor onbepaalde tijd overeengekomen. Het contract kan jaarlijks worden opgezegd met een opzegtermijn van 3 maanden. De vergoeding over 2025 bedraagt circa € 2,5 miljoen.

Derivaten

Voor de contractomvang van de derivaten wordt verwezen naar de toelichting op de balans, punt 1 toelichting beleggingen voor risico fonds, behorende tot de jaarrekening 2024.

Interne audit

Met Mazars N.V. is in 2020 een tweejarig contract aangegaan voor het vervullen van de sleutelfunctie interne audit ten behoeve van IORP II. De overeenkomst wordt na de initiële looptijd ieder jaar automatisch verlengd met een jaar. In het jaarplan wordt de begroting opgenomen voor ieder jaar. De jaarlijkse kosten bedragen circa € 95 duizend.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Geen.

7.5 Toelichting op de staat van baten en lasten

7.5.1 Premiebijdragen risico pensioenfonds (van werkgevers en werknemers)

(* € 1.000)	2024	2023
	€	€
Werkgevers- en werknemerspremie	55.219	54.481
Aanvullende verzekering	-	-
	<u>55.219</u>	<u>54.481</u>
Mutatie inzake voorziening premiedebiteuren	159	-190
Afschrijving premiedebiteuren	<u>106</u>	<u>-72</u>
	55.484	54.219

De kostendekkende en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

(* € 1.000)	2024	2023
	€	€
Zuiver kostendekkende premie	54.808	48.096
Gedempte kostendekkende premie	50.334	54.618
Ontvangen (feitelijke) pensioenpremie	55.219	54.481

De kostendekkende premie is gebaseerd op de marktrente (nominale rentetermijnstructuur van 31 december 2023 gepubliceerd door DNB).

De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt:

(* € 1.000)	2024	2023
	€	€
Nominaal pensioeninkoop op marktw aarde	45.055	39.489
Opslag op uitvoeringskosten	2.679	2.249
Solvabiliteitsopslag	<u>7.074</u>	<u>6.358</u>
	54.808	48.096

De samenstelling van de gedempte premie is als volgt:

(* € 1.000)	2024	2023
	€	€
Nominaal pensioeninkoop op marktw aarde	26.155	31.370
Opslag op uitvoeringskosten	2.679	2.249
Solvabiliteitsopslag	4.106	5.051
Actuarieel benodigde premie voorw aardelijke onderdelen	<u>17.394</u>	<u>15.948</u>
	50.334	54.618

Het fonds hanteert een financieringsbeleid dat uitgaat van een gedempte premie. De gedempte premie wordt geacht kostendekkend te zijn. De gedempte premie wordt analoog aan de kostendekkende premie berekend. De gedempte kostendekkende premie is berekend op basis van een verwacht rendement. De gehanteerde rendementscurve is gebaseerd op de maximaal toegestane parameters, waarbij de gehele curve met 0,1%-punt wordt verlaagd, uit oogpunt van evenwichtige belangenafweging.

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

(* € 1.000)	2024	2023
	€	€
Actuariële inkoop van onvoorw aardelijke onderdelen	26.155	31.370
Opslag voor uitvoeringskosten	2.679	2.249
Solvabiliteitsopslag	4.106	5.051
Voorw aardelijke onderdelen	17.394	15.948
Opslag feitelijke premie	4.885	-137
	55.219	54.481

7.5.2 Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

2024	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheerder	Totaal
(* € 1.000)	€	€	€	€
Vastgoedbeleggingen	3.645	4.732	-454	7.923
Aandelen	-	71.597	-816	70.781
Vastrentende w aarden	8.833	6.363	-1.742	13.454
Derivaten	-9.531	3.122	-117	-6.526
Overige beleggingen	3.810	-3	-246	3.561
Overige opbrengsten en lasten*	-	-	-625	-625
TOTAAL	6.757	85.811	-4.000	88.568

2023	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheerder	Totaal
(* € 1.000)	€	€	€	€
Vastgoedbeleggingen	3.007	-5.451	-406	-2.850
Aandelen	-	43.706	-622	43.084
Vastrentende w aarden	7.495	33.952	-1.636	39.811
Derivaten	-4.690	13.622	-150	8.782
Overige beleggingen	4.313	-	-257	4.056
Overige opbrengsten en lasten*	-	-	-687	-687
TOTAAL	10.125	85.829	-3.758	92.196

Transactiekosten zijn geen onderdeel van de kosten van vermogensbeheer. Transactiekosten zijn onderdeel van de aan - en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn tevens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen in 2024 € 1.104 (2023: € 824).

* Een deel van de algemene kosten is toegerekend aan de vermogensbeheerkosten.

7.5.3 Pensioenuitkeringen

(* € 1.000)	2024	2023
	€	€
Ouderdomspensioen	17.743	16.402
Partnerpensioen	3.790	3.535
Wezenpensioen	87	81
Afkoop pensioenen en premierestitutie	902	797
	22.522	20.815

De post Afkopen betreft de afkoop van pensioenen die lager zijn dan € 592,51 (2023: € 594,89) per jaar (de afkoopgrens) overeenkomstig de Pensioenwet (artikel 66).

7.5.4 Pensioenuitvoeringskosten

(* € 1.000)	2024	2023
	€	€
Administratiekosten	2.315	2.229
Accountantskosten	81	72
Bestuurskosten	267	266
Controle- en advieskosten (excl. accountantskosten)	721	334
Contributies en bijdragen	75	78
Overige kosten	15	6
	3.474	2.985

Een deel van de algemene kosten is toegerekend aan de vermogensbeheerkosten.

Honoraria onafhankelijke accountant

(* € 1.000)	2024	2023
	€	€
Controle van de jaarrekening	116	103
Andere niet controle diensten	-	-
	116	103

De accountantskosten zijn voor € 35 (2023: € 31) toegerekend aan vermogensbeheerkosten.

Deze werkzaamheden inzake zowel boekjaar 2024 als boekjaar 2023 zijn uitgevoerd door BDO Audit & Assurance B.V.

Bezoldiging Personeelsleden

Het fonds heeft zowel in 2024 als in 2023 geen personeel in dienst. De beheeractiviteiten worden op basis van een uitvoeringsovereenkomst verricht door personeel in dienst van Appel dan wel vermogensbeheerder.

Bezoldiging bestuurders

De transacties met bestuurders hebben betrekking op de vergoedingen voor de werkzaamheden verband houdende met de bestuurs- en commissievergaderingen. De vergoedingen bestaan uit vacatiegeld, vergoeding van reis- en verblijfkosten, overige kosten bestuur en overige bestuurskosten. De bezoldiging bestuurders en leden van de Raad van Toezicht en het verantwoordingsorgaan bedraagt in 2024 € 425 (2023: € 383), hiervan is toegerekend aan de vermogensbeheerkosten € 191 (2023: € 192).

Afgezien hiervan zijn geen bezoldigingen toegekend.

7.5.5 Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met 3,439% (2023: 3,264%), zijnde € 35.685 (2023: € 30.514). Het rentepercentage is afgeleid van de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2024.

Pensioenuitkeringen en afkopen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte pensioenuitkeringen in de verslagperiode.

Toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de reële waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Wijziging overige actuariële uitgangspunten

De actuariële grondslagen en/of methoden worden periodiek beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien van sterfte, langlevens, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor zowel de gehele bevolking als specifiek voor de populatie van het pensioenfonds.

De vaststelling van de toereikendheid van de voorziening voor pensioenverplichtingen is een inherent onzeker proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het bestuur van het pensioenfonds. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële uitgangspunten worden herzien.

Overige wijzigingen

(* € 1.000)	2024	2023
	€	€
Resultaat op kanssystemen:		
Sterfte	-1.994	-1.647
Arbeidsongeschiktheid	1.741	-1.079
Mutaties	-330	2.229
Totaal overige wijzigingen in de technische voorzieningen	-583	-497

7.5.6 Mutatie overige technische voorziening

(* € 1.000)	2024	2023
	€	€
Rentetoevoeging Spaarfonds geprojecteerde aandelen	-	-
	-	-

7.5.7 Saldo overdracht van rechten

(* € 1.000)	2024	2023
	€	€
Inkomende waardeoverdrachten	-1.170	-3.346
Uitgaande waardeoverdrachten	2.230	2.246
Subtotaal	1.060	-1.100
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		
Toevoeging aan de technische voorzieningen	1.674	3.312
Onttrekking aan de technische voorzieningen	-2.829	-2.144
Totaal overige resultaten	-1.155	1.168
Saldo overdracht van rechten	-95	68

Een inkomende waardeoverdracht betreft de ontvangst van het pensioenfonds of de pensioenverzekeraar van de vorige werkgever van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers, die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd. Een uitgaande waardeoverdracht betreft de overdracht aan het pensioenfonds of de pensioenverzekeraar van de nieuwe werkgever van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers, die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd. De ontvangen koopsommen worden aangewend voor de inkoop van extra pensioenaanspraken.

7.5.8 Belastingen

De activiteiten van het pensioenfonds zijn evenals vorig jaar vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

7.5.9 Bestemming saldo van baten en lasten

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het fonds. De bestemming is nader uitgewerkt in de ABTN.

Het resultaat boekjaar is voor € 12.254 toegevoegd aan de algemene reserve en voor € 18.122 toegevoegd aan de solvabiliteitsreserve

7.5.10 Vaststelling van de jaarrekening door het bestuur

Het bestuur van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie heeft de jaarrekening 2024 besproken in de vergadering van 13 juni 2025. Het jaarverslag is vastgesteld op 20 juni 2025.

Ondertekening bestuur voor akkoord.

Amsterdam, 20 juni 2025

De heer G.W. van der Peijl
Voorzitter

De heer J.G. Seffinga
Secretaris

De heer S.J.H. Borghouts
Bestuurslid

Mevrouw A. Houtman
Bestuurslid

De heer M. de Jong
Bestuurslid

De heer H.A. Kempen
Bestuurslid

De heer D.P. Slob
Bestuurslid

De heer P.J. Verhoog
Bestuurslid

8 Overige gegevens

8.1 Bestemming van het saldo van baten en lasten

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het fonds. De bestemming is nader uitgewerkt in de ABTN.

Het resultaat boekjaar is voor € 12.254 toegevoegd aan de algemene reserve en voor € 18.122 toegevoegd aan de solvabiliteitsreserve.

8.2 Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie te Amsterdam is aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2024.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 6.154.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 307.700 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Op grond van overgangsrecht gelden genoemde artikelen, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden.

De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- Toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- Het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- De kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- Het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn toereikende technische voorzieningen vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 (vereist eigen vermogen). Hierbij merk ik op dat op grond van overgangsrecht de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet gelden, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

Rotterdam, 20 juni 2025

drs. H.L.N. Stofbergen AAG

Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2024 van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie op 31 december 2024 en van het saldo van baten en lasten over 2024 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2024;
2. de staat van baten en lasten over 2024; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 6.154.000. De materialiteit is gebaseerd op 0,5% van het pensioenvermogen, zijnde het totaal van de technische voorzieningen en reserves. Het pensioenvermogen en de dekkingsgraad van het pensioenfonds en de mogelijkheid om aan de verplichtingen naar haar deelnemers te voldoen, zijn belangrijke indicatoren voor de gebruiker van de jaarrekening. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met het bestuur overeengekomen dat wij aan het bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 307.700 rapporteren, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Controleaanpak continuïteit

Pensioenfondszen zijn op grond van de wetgeving gehouden om een adequate vermogensdekking (het vereist eigen vermogen) aan te houden. Het vereist eigen vermogen wordt op basis van het financieel toetsingskader bepaald. Als de beleidsdekkingsgraad van een pensioenfonds lager is dan het vereist eigen vermogen, moet een herstelplan worden opgesteld waaruit blijkt hoe het fonds het eigen vermogen op het vereiste niveau brengt. Als het fonds niet kan voldoen aan het herstel zullen aanvullende maatregelen moeten worden getroffen. Daar waar nodig zullen de rechten van de (gewezen) deelnemers moeten worden aangepast zodat weer aan het vereist eigen vermogen wordt voldaan.

Zoals opgenomen op pagina 77 en 78 in de jaarrekening is het aanwezig eigen vermogen lager dan het vereist eigen vermogen. De beleidsdekkingsgraad bedraagt ultimo 2024 112,7%.

Zoals toegelicht op pagina 18 van het jaarverslag en pagina 77 en 78 van de jaarrekening, heeft het bestuur een herstelplan ingediend bij De Nederlandsche Bank waarin is uitgewerkt hoe de beleidsdekkingsgraad binnen de wettelijk gestelde termijnen weer op het vereiste niveau kan worden gebracht. Dit is onderdeel van de continuïteitsrisicoanalyse door het bestuur. Omdat het pensioenfonds de ultieme mogelijkheid heeft om de pensioenaanspraken en pensioenrechten te korten en daarmee de continuïteit van het pensioenfonds te allen tijde te waarborgen heeft het bestuur geen continuïteitsrisico's geïdentificeerd.

Op pagina 40 van het jaarverslag besteedt het bestuur aandacht aan de toekomst van het pensioenfonds. Het bestuur heeft op pagina 64 van de jaarrekening toegelicht, dat de jaarrekening is opgemaakt uitgaande van de continuïteit van het geheel van de activiteiten van het pensioenfonds.

Onze werkzaamheden om de continuïteitsbeoordeling van het bestuur te evalueren omvatten onder andere:

- ▶ het verkrijgen van controle-informatie over het continuïteitsrisico en de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling bij de vaststelling van bedragen en in de financiële overzichten opgenomen toelichtingen;
- ▶ overwegen of de continuïteitsrisicoanalyse door het bestuur en het herstelplan dat is ingediend bij De Nederlandsche Bank alle relevante elementen bevat en consistent is met onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole. Wij hebben hierbij onder andere aandacht besteed aan de bepaling van het vereist eigen vermogen en de dekkingsgraden;

- ▶ het nagaan of het bestuur gebeurtenissen of omstandigheden heeft geïdentificeerd die gerede twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van het pensioenfonds om haar continuïteit te handhaven (hierna: continuïteitsrisico's);
- ▶ overwegen of actuariële ontwikkelingen (inclusief de voorzienbare trend in overlevingskansen) en de ontwikkelingen op financiële markten (inclusief ontwikkeling in de rentetermijnstructuur) aanleiding geven tot een continuïteitsrisico;
- ▶ het inwinnen van inlichtingen bij het bestuur over haar kennis van continuïteitsrisico's na de periode van de door het bestuur verrichte continuïteitsbeoordeling;
- ▶ het inspecteren van correspondentie met relevante toezichthoudende instanties;
- ▶ bespreken met het bestuur wat de impact is van de Wet Toekomst Pensioenen op het pensioenfonds.

De financiële positie van het pensioenfonds en de wettelijke mogelijkheid om onder bepaalde omstandigheden de pensioenverplichtingen te kunnen aanpassen zijn een belangrijk onderdeel van bovenstaande evaluatie.

Onze controlewerkzaamheden hebben geen indicaties opgeleverd dat de continuïteitsveronderstelling van het bestuur niet passend is en hebben niet geleid tot identificatie van continuïteitsrisico's.

Controleaanpak frauderisico's

Wij hebben risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang op de jaarrekening die het gevolg zijn van fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in het pensioenfonds en haar omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop het verantwoordingsorgaan toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan. Wij verwijzen naar pagina 31 en 32 van het jaarverslag, waarin het bestuur haar frauderisicoanalyse heeft opgenomen.

Wij hebben de opzet en bestaan van de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem geëvalueerd waaronder bijvoorbeeld de gedragscode, klokkenluidersregeling en de incidentenregeling en in het bijzonder de frauderisicoanalyse (onderdeel van de SIRA). Voor zover wij noodzakelijk achten hebben wij de werking getoetst van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's. Significante tekortkomingen inzake de interne beheersing hebben wij schriftelijk gecommuniceerd met het bestuur.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Wij hebben kennis genomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij leden van het bestuur.

Uit onze werkzaamheden volgden geen signalen of vermoedens van fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

WAARDERING VAN DE TECHNISCHE VOORZIENINGEN	
Beschrijving:	Vanwege het schattingselement in het bepalen van de grondslagen voor de berekening van de technische voorzieningen, de omvang van de technische voorzieningen en de impact van de technische voorzieningen op de beleidsdekkingsgraad en daarmee op de besluitvorming onderkennen wij een frauderisico ten aanzien van de waardering van de technische voorzieningen.
Onze controleaanpak:	Dit frauderisico is tevens een van de kernpunten van onze controle. Daarom verwijzen wij naar het kernpunt 'Schattingen in de waardering van de technische voorzieningen'.

PREMIEBIJDAGEN EN BELEGGINGSRESULTATEN	
Beschrijving:	Op grond van onze beroepsregels gaan wij uit van een verondersteld frauderisico ten aanzien van de opbrengstverantwoording. Op basis van onze risicoanalyse onderkennen wij een frauderisico ten aanzien van de opbrengstverantwoording in de niet-routinematige/handmatige journaalboekingen in de opbrengstverantwoording.
Onze controleaanpak:	Wij hebben, vanuit de memoriaalboekingen, eerst de boekingen met betrekking tot reguliere, periodieke, premie- en beleggingsopbrengsten aangesloten met de ontvangen premie-inkomsten of de door de vermogensbeheerder verantwoorde beleggingsopbrengsten. Voor de resterende, en dus niet-routinematige / handmatige journaalposten, hebben wij per journaalpost de juistheid van de journaalpost vastgesteld aan de hand van de onderliggende brondocumentatie.

DOORBREKEN VAN DE INTERNE BEHEERSING DOOR HET BESTUUR	
Beschrijving:	Bij onze controlewerkzaamheden hebben we aandacht besteed aan het risico dat het bestuur de interne beheersingsmaatregelen doorbreekt, inclusief een evaluatie van aanwijzingen van mogelijke oneigenlijke beïnvloeding door het bestuur, hetgeen een risico op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening als gevolg van fraude kan betekenen. Op basis van onze risicoanalyse hebben wij vastgesteld op welke manieren het bestuur de aanwezige interne beheersing kan doorbreken. Wij zien het risico op het doorbreken van de interne beheersing in het doorvoeren van handmatige journaalboekingen en in het vaststellen van de te hanteren veronderstellingen voor de berekening van de technische voorziening.

Onze controleaanpak:	Wij hebben specifieke werkzaamheden uitgevoerd, zijnde data-analyses op de grootboekmutaties, inclusief de memoriaalboekingen en de werkzaamheden zoals in de kernpunten beschreven. Daarnaast hebben wij de rapportages van de sleutelfunctionarissen doorgenomen. Hieruit hebben wij geen indicaties op het doorbreken van de interne beheersing en hieruit volgende afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of non-compliance geconstateerd. Ten aanzien van het vaststellen van de te hanteren veronderstellingen voor de berekening van de technische voorziening verwijzen wij naar de sectie ‘kernpunten van onze controle’ in onze verklaring.
----------------------	---

Controleaanpak niet-naleven van wet- en regelgeving

Wij hebben de omstandigheden ingeschat met betrekking tot het risico van niet-naleven van wet- en regelgeving waarvan redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze van materiële invloed kunnen zijn op de jaarrekening. Onze inschatting en de daarop volgende controlewerkzaamheden zijn in lijn met NBA-handreiking 1144 ‘Specifieke verplichtingen vanuit de toezichtwet- en regelgeving voor de interne auditor en de externe accountant bij pensioenfondsen’ en onze ervaring in de sector. Deze werkzaamheden bestaan uit: afstemming met het bestuur, het lezen van notulen en het kennisnemen van rapporten van de compliance officer en het uitvoeren van gegevensgerichte werkzaamheden gericht op transactiestromen, jaarrekeningposten en toelichtingen. Wij hebben verder kennis genomen van correspondentie met toezichthouders en zijn alert geweest op indicaties voor een (mogelijke) niet-naleving gedurende de controle. Ten slotte hebben wij schriftelijk de bevestiging ontvangen dat alle bekende gebeurtenissen van niet-naleving van wet- en regelgeving met ons zijn gedeeld.

Onze controlewerkzaamheden leidden niet tot aanwijzingen en/of andere redelijke vermoedens van niet-nakomen van wet- en regelgeving die van materieel belang zijn voor onze controle.

Reikwijdte

Uitbesteding van processen aan dienstverleners

Het pensioenfonds heeft het beheer van beleggingen uitbesteed aan Columbia Threadneedle Investments (CTI) en Syntrus Achmea Real Estate & Finance (SARE&F) (hierna: ‘vermogensbeheerder’). De pensioenadministratie is uitbesteed aan Appel Pensioenuitvoering B.V. (hierna ‘pensioenuitvoeringsorganisatie’). De jaarrekening wordt opgesteld op basis van informatie over de beleggingen en beleggingsopbrengsten die is verstrekt door de vermogensbeheerder en informatie over de technische voorzieningen, premiebijdragen en pensioenuitkeringen en overige financiële posten die is verstrekt door de pensioenuitvoeringsorganisatie.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor het verwerven van inzicht in de aard en de significantie van de door de dienstverleners verleende diensten en in het effect ervan op de voor de controle relevante interne beheersing van het pensioenfonds. Op basis hiervan identificeren wij de risico’s op een afwijking van materieel belang en zetten wij controlewerkzaamheden op en voeren wij deze uit om op deze risico’s in te spelen.

Bij de uitvoering van onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden en bevindingen van andere onafhankelijke accountants inzake de voor het pensioenfonds relevante interne

beheersingsmaatregelen van de dienstverleners in de specifiek daarvoor opgestelde (ISAE 3402 type II)-rapportages.

Onze controlewerkzaamheden bestaan uit het bepalen van de minimaal verwachte interne beheersingsmaatregelen, beoordelen van de verrichte werkzaamheden ter toetsing van de effectieve werking gedurende 2024 en het beoordelen van de uitkomsten daarvan. Ook beoordelen wij de evaluatie door het bestuur van de kwaliteit van de uitbesteding aan de dienstverleners.

Wij hebben gegevensgerichte werkzaamheden verricht op onder andere de beleggingsopbrengsten, premiebijdragen en uitkeringen. Wij hebben door middel van deelwaarnemingen de beleggingen, beleggingsstromen, mutaties in de pensioenadministratie, premiebijdragen en uitkeringen gecontroleerd aan de hand van brondocumentatie bij het pensioenfonds.

Door bovengenoemde werkzaamheden op de uitbestede processen en de aanvullende eigen werkzaamheden hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de beleggingen, beleggingsstromen en -opbrengsten, (mutaties in) deelnemersgegevens en aanspraken die resulteren in (wijzigingen in) de technische voorzieningen, premiebijdragen en uitkeringen verkregen.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

SCHATTINGEN IN DE WAARDERING VAN DE TECHNISCHE VOORZIENINGEN	
Beschrijving:	De technische voorzieningen zijn een significante post op de balans van het pensioenfonds. De waardering van de technische voorziening komt tot stand op basis van een berekening van aanspraakgegevens van deelnemers en belangrijke schattingen. De technische voorzieningen worden gewaardeerd op marktwaaarde. De waardering is gevoelig voor de gehanteerde (actuariële) veronderstellingen en schattingselementen, zoals de door De Nederlandsche Bank (‘DNB’) gepubliceerde rentetermijnstructuur, kostenopslagen en de door het Actuarieel Genootschap (AG) gepubliceerde levensverwachtingen (tafels). Deze tafels worden gecorrigeerd voor de ingeschatte ervaringssterfte bij het pensioenfonds. De waarderingsgrondslagen voor de technische voorzieningen zijn beschreven in het hoofdstuk ‘Grondslagen voor de waardering van activa en passiva’ op pagina 68 en 69 van de jaarrekening. In verband met de complexe berekening en de significante schattingselementen is deze post een kernpunt voor onze controle.

Onze controleaanpak:	Wij hebben de aan de voorziening ten grondslag liggende basisgegevens gecontroleerd, rekening houdend met NBA-handreiking 1120: ‘Gebruikmaken van de werkzaamheden van de certificerend actuaris bij de controle van de jaarrekening en staten van pensioenfondsen’. Bij deze basisgegevens hebben wij een goedkeurende controleverklaring verstrekt. Verder hebben wij de toereikendheid van de technische voorzieningen beoordeeld door het toetsen van de door het bestuur gehanteerde uitgangspunten. Dit hebben wij onder andere gedaan door het beoordelen van de gehanteerde rekenrente, overlevingstafel, ervaringssterfte en kostenopslagen. Als onderdeel van onze werkzaamheden hebben wij eveneens de competentie, capaciteiten en objectiviteit van de door het bestuur ingeschakelde certificerend actuaris beoordeeld. Wij hebben bij de controle van de juistheid en toereikendheid van de technische voorzieningen gebruik gemaakt van de werkzaamheden van de certificerend actuaris van het pensioenfonds. De certificerend actuaris onderzoekt onder meer de toereikendheid van de technische voorzieningen en de naleving van een aantal specifieke wettelijke bepalingen. De certificerend actuaris heeft daarbij gebruik gemaakt van de door ons in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens, waaronder de pensioenaanspraken van deelnemers. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel over de jaarrekening als geheel hebben wij met de certificerend actuaris onze planning, werkzaamheden, verwachtingen en uitkomsten afgestemd voor de controle van boekjaar 2024. Hierbij hebben wij de redelijkheid van de aannames van het bestuur met betrekking tot de actuariële grondslagen beoordeeld en besproken met de certificerend actuaris. De gehanteerde grondslagen en veronderstellingen, zoals vermeld op pagina 68 en 69 van de jaarrekening en de hierbij behorende toelichtingen op pagina 78, 79 en 80 hebben wij getoetst aan de hand van de vereisten van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.
----------------------	---

WAARDERING EN TOELICHTING VAN NIET-(BEURS) GENOTEERDE BELEGGINGEN

Beschrijving:	De beleggingen zijn een significante post op de balans van het pensioenfonds en worden gewaardeerd op marktwaarde. Door het pensioenfonds wordt voornamelijk belegd via Columbia Threadneedle Investments (CTI) en Syntrus Achmea Real Estate & Finance (SARE&F). Voor een groot gedeelte van de beleggingen wordt de actuele waarde bepaald op basis van de intrinsieke waarde per participatie voor de posities in fondsen. De waarderingsonzekerheid neemt toe bij de posities in niet-(beurs) genoteerde beleggingsfondsen doordat de waarde wordt ontleend aan de opgaven van fondsmanagers. Gezien de omvang van de post hebben wij dit als kernpunt geïdentificeerd in onze controle. Het pensioenfonds heeft de waarderingsgrondslagen beschreven in het hoofdstuk ‘Grondslagen voor waardering van activa en passiva’ op pagina 66 en 67 van de jaarrekening.
---------------	--

Onze controleaanpak:	Wij hebben de gehanteerde waarderingsgrondslagen getoetst en controlewerkzaamheden uitgevoerd op de waardering van de beleggingen per 31 december 2024. Tevens hebben wij de effectieve werking van de interne beheersmaatregelen bij de vermogensbeheerder beoordeeld op basis van de ontvangen ISAE-3402 Type II-rapportages / SOC-rapportages. De posities in niet-(beurs)genoteerde beleggingen hebben wij getoetst aan de hand van recente, door een andere onafhankelijke accountant, gecontroleerde jaarrekeningen met daarin opgenomen de gecontroleerde waarde per aandeel of participatie. Wij hebben hierbij onder meer aandacht besteed aan consistentie met de waarderingsgrondslagen van het pensioenfonds ten opzichte van die van de fondsen waarin wordt belegd alsmede de strekking van de verklaring van de andere onafhankelijke accountant. Wij hebben externe bevestigingen opgevraagd van koersen. Het evalueren van de waarderingsgrondslagen en vaststellen van de juistheid en toereikendheid van de toelichtingen vormden onderdeel van onze werkzaamheden.
----------------------	---

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- ▶ het voorwoord;
- ▶ de karakteristieken van Bpf Beton;
- ▶ het verslag van het bestuur;
- ▶ het verslag van de raad van toezicht;
- ▶ het verslag van het verantwoordingsorgaan;
- ▶ het slotwoord;
- ▶ de overige gegevens;
- ▶ de bijlagen 1 t/m 6.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- ▶ met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- ▶ alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten

Benoeming

Wij zijn door het bestuur benoemd als accountant van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie vanaf de controle van het boekjaar 2019 en zijn sinds dat boekjaar tot nu toe de externe accountant.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of het pensioenfonds in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om het pensioenfonds te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan het pensioenfonds haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude en fouten ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controle-werkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse

controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- ▶ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het pensioenfonds;
- ▶ het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- ▶ het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat het pensioenfonds haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- ▶ het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- ▶ het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan het bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het bestuur over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Amstelveen, 20 juni 2025

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

w.g.

W.J.P. Hoeve RA

9 Bijlagen

Bijlage 1: Nevenfuncties

Hierna volgt het overzicht van de nevenfuncties van de bestuursleden, de leden van de raad van toezicht en de leden van het verantwoordingsorgaan per 31 december 2024.

Nevenfuncties bestuur:

Naam	Nevenfuncties
Annemiek Houtman	Adviseur Sociale Zaken Betonhuis Secretaris cao-partijen Betonproductenindustrie Sectorsecretaris Betonhuis Riolering
Dick Slob	Lid klantenraad ARE Lid raad van toezicht Pensioenfonds Cosun
Gert Jan Seffinga	Bestuurslid BPF Foodservice Bestuurslid BPF Detailhandel Vereffenaar BPF Reiswerk in liquidatie
Govert van der Peijl	Staffunctionaris De Hoop Lid verantwoordingsorgaan namens werkgevers Pensioenfonds PGB Bestuurslid namens werkgevers van BPF Handel in Bouwmaterialen
Hans Kempen	Vice-voorzitter Centraal Beheer APF Adviseur Balansmanagement BPF Particuliere Beveiliging Kempen Management & Consultancy (eigenaar) Niet uitvoerend bestuurslid OAK Pensioenfonds
Morris de Jong	Niet-uitvoerend Bestuurslid OAK Pensioenfonds Bestuurslid namens werknemers van BPF Handel in Bouwmaterialen Pensioenbestuurder FNV
Pieter Verhoog	Secretaris VGL (Vereniging van Grootwinkelbedrijven in Levensmiddelen) Bestuurslid PMA (pensioenfonds medewerkers apotheken) Lid van de gemeenteraad Nissewaard voor het CDA
Stef Borghouts	Zelfstandig interim professional Sleutelfunctiehouder risicobeheer Pensioenfonds voor Roeiers in het Rotterdamse havengebied

Nevenfuncties raad van toezicht:

Lucie Duijnstee	Lid raad van toezicht Stichting Pensioenfonds PostNL Voorzitter raad van toezicht Bpf voor de Reisbranche Voorzitter raad van toezicht Stichting Pensioenfonds F. van Lanschot Voorzitter belanghebbendenorgaan Pensioenfondsenkring 1 CB APF Lid bestuur Stichting Dorrie Stoop Fonds Voorzitter raad van toezicht CRH pensioenfonds
Jac Kragt	TNO pensioenfonds - Lid van de RvT OBAM Investment Management - Voorzitter RvC Tilburg University Lecturer - Voorzitter examencommissie TiSEM
Sako Zeverijn	Voorzitter bestuur OPF ATOS Lid RvT PF DNB Associé bij de firma Mens en Kennis Advisory board stichting DORP, bevordering kankeronderzoek Lid audit commissie BPF Particuliere beveiliging Voorzitter RvT OPF KLM vliegend personeel

Nevenfuncties verantwoordingsorgaan:

Anton Rijkers	Lid van de ASA (Adviescommissie Sociale Aangelegenheden)
Arend van de Burg	Kaderlid cao-partijen Betonproductenindustrie namens CNV Lid van de OR Spanbeton Planner/werkvoorbereider Spanbeton
Jacques Beerens	Kaderlid FNV Cao-partijen Betonproductenindustrie Voorzitter Limburgs Openluchtmuseum Eynderhoof Plv Voorzitter Dorpsraad in Nederweert-Eind Lid Gemeenschapshuis Reigershorst in Nederweert-Eind Voorzitter commissie Boerenbruiloft Carnavalsvereniging
Jan van Mulligen	Postbesteller Cycloon

Job Basting	Gemeenteraadslid D66 Commercieel medewerker Martens Beton
Luba Sangar	Lid van de ASA (Adviescommissie Sociale Aangelegenheden) Lid oudercommissie Doornijk Kinderopvang, BSO en Peuterspeelzaal
Walter Lamboo	Hoofd Personeels- en Salarisadministratie bij Struijk Verwo Infra BV.
Wim van der Linden	Adviseur Linden Concrete solutions
Wout Pieterse	Kaderlid cao-partijen Betonproductenindustrie namens FNV

Bijlage 2 Begrippenlijst

AAF-verklaring	Internationaal geaccepteerde auditingstandaard. Een dergelijke verklaring wordt afgegeven door de vermogensbeheerder, waarin wordt verklaard dat de interne beheersing van de processen op het gebied van vermogensbeheer afdoende zijn geborgd.
Actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN)	Pensioenfondsen dienen te werken volgens een ABTN. Hierin zijn de financiële opzet van een fonds en de grondslagen waarop deze berust, gemotiveerd omschreven.
Anw pensioen	Vrijwillige overlijdensverzekering (keuze uit drie vaste pensioenbedragen), onderdeel van de regeling van Bpf Beton.
ATP-arrest	Betreft een zaak bij het Hof van Justitie betreffende ATP PensionService of zij al dan niet als gemeenschappelijk beleggingsfonds aangemerkt kunnen worden. In dat geval geldt een vrijstelling voor het heffen van BTW over uitvoeringskosten.
Asset Liability Management (ALM)	Het op elkaar afstemmen van de beleggingen, de verplichtingen en het premie- en toeslagenbeleid. Een ALM-studie wordt gebruikt om het meerjarig financieel beleid te optimaliseren uitgaande van verschillende economische scenario's.
Asset mix	Samenstelling van de beleggingsportefeuille, bijvoorbeeld aandelen, obligaties en onroerend goed.
Beleidsdekkingsgraad	De gemiddelde dekkingsgraad van de 12 maanden voorafgaand aan het moment van vaststelling.
Benchmark	Vergelijkingsmaatstaf. Representatieve herbeleggingsindex waartegen de prestaties van een beleggingsportefeuille worden vergeleken.
Collective Defined Contribution (CDC)	Wordt ook wel collectieve beschikbare premieregeling genoemd. Hierbij wordt de hoogte van het pensioen gebaseerd op salaris en deelnemersjaren, alsof het een DB-regeling betreft. De premie ligt echter voor een groot aantal jaren vast. Blijkt de premie achteraf niet voldoende, dan zal de pensioenuitkering lager zijn dan aanvankelijk beoogd.
Commodities	Beleggingscategorie gericht op grondstoffen zoals graan, metalen en olie.
Corporate Governance	Goed ondernemerschap; o.a. integer en transparant handelen door het bestuur, alsmede goed toezicht hierop. Ook het afleggen van verantwoording over het uitgevoerde beleid en het toezicht hierop valt eronder.
Defined Contribution (DC)	Wordt ook wel beschikbare premieregeling genoemd. Niet het pensioenresultaat, maar de jaarlijkse premie staat vast. De hoogte van het pensioen afhankelijk is van de tijdens de opbouwfase betaalde premies en het rendement dat daarop is behaald.

Defined Benefit (DB)	Wordt ook wel “salaris-diensttijdregelingen” genoemd. De pensioenuitkering vooraf al vastligt. In Nederland gaat het dan om eindloon- en middelloonregelingen. Daarin is de hoogte van het pensioen gekoppeld aan het salaris en aantal dienstjaren.
Dekkingsgraad	Procentuele verhouding tussen het aanwezige vermogen en de pensioenverplichtingen.
De Nederlandsche Bank (DNB)	DNB verzorgt het onafhankelijk (prudentieel) toezicht op pensioenfondsen.
Dispensatie	Vrijstelling van de verplichte deelneming aan de pensioenregeling van het bedrijfstakpensioenfonds.
Excedentpensioen	Pensioenaanspraken boven de basisregeling van Bpf Beton, betrekking hebbend op hetzelfde dienstverband.
Franchise	Vrijgesteld bedrag dat jaarlijks door het bestuur wordt vastgesteld. Pensioenopbouw vindt plaats over het loon boven de franchise.
Financieel Toetsingskader (FTK)	Het financieel toetsingskader is onderdeel van de Pensioenwet en stelt voorschriften aan premiehoogte en de omvang van de aan te houden reserves.
Korting	Wanneer de financiële positie van Bpf Beton niet goed genoeg is, wordt in het uiterste geval een korting doorgevoerd. Dat houdt in dat de opgebouwde pensioenen worden verlaagd. Dit doet het fonds alleen als het niet anders kan.
IORP II	IORP II is Europese wetgeving. Deze introduceert drie sleutelfuncties. Een sleutelfunctie is een bekwaamheid om bepaalde governancetaken uit te voeren. De vereisten waaraan pensioenfondsen moeten voldoen op het terrein van de sleutelfuncties worden vastgelegd in artikel 143a Pensioenwet.
ISAE 3402	Internationaal geaccepteerde auditingstandaard. Met een ISAE 3402-verklaring wordt aangegeven dat het interne beheersproces adequaat is vormgegeven (verklaring type I) en functioneert (verklaring type II).
Liability Driven Investments (LDI)	Vanuit de verplichtingen gedreven beleggingen.
Outperformance	Er wordt een beter resultaat behaald dan de benchmark.
Partnerpensioen	Levenslange uitkering aan een nabestaande partner, vanaf het overlijden van de deelnemer.
Pensioengrondslag	Het deel van het pensioengevend loon boven de franchise. Over de pensioengrondslag worden aanspraken opgebouwd.
Pension Fund Governance (PFG)	Ofwel goed pensioenfondsbestuur. PFG stelt aan pensioenfondsen eisen op het gebied van transparantie, verantwoording, intern toezicht en zeggenschap.
Performance	Direct resultaat in de vorm van rente en dividendopbrengsten;

indirect resultaat door waardeverandering van de portefeuille.

PPG	De PPG-route houdt kort gezegd in dat pensioenfondsen aftrek van inkoop-btw kunnen claimen op de operationele kosten (van externe dienstverleners).
Rekenrente	Fictief rendementspercentage dat het belegde vermogen in de toekomst wordt geacht op te brengen.
Rentedekking	Financieringsvorm waarin de betaalde premies gelijk zijn aan de contante waarde van de aanspraak die in dat jaar begint.
Servicelevel agreement (SLA)	In een service level agreement worden afspraken gemaakt over het niveau van de te leveren dienstverlening.
SIRA	Systematische IntegriteitRisikoAnalyse. Deze analyse maakt inzichtelijk welke integriteitsrisico's een rol spelen.
Solvabiliteit	Het vermogen dat op langere termijn aanwezig moet zijn om de verplichtingen te kunnen nakomen.
Toereikendheidstoets	Actuariële toets in hoeverre het pensioenvermogen voldoende is om de verplichtingen na te komen.
Toeslagverlening/Indexatie	Elk jaar probeert Bpf Beton de pensioenen te verhogen. Een verhoging heet toeslag (indexatie). Als de financiële situatie van ons pensioenfonds goed genoeg is, laat Bpf Beton uw pensioen meegroeien met de prijzen. Dit wordt ieder jaar besloten.
Underperformance	Er wordt een slechter resultaat behaald dan de benchmark.
UPO	Uniform Pensioenoverzicht. Iedereen die deelneemt aan een pensioenregeling krijgt van zijn pensioenuitvoeringsorganisatie jaarlijks een UPO zolang hij actief aan de regeling deelneemt. Het overzicht geeft aan hoeveel pensioen je ongeveer kunt verwachten bij pensionering en soms bij arbeidsongeschiktheid. En ook hoeveel je partner en kinderen aan pensioen uitgekeerd krijgen als je overlijdt.
Vastrentende waarden	Beleggingssoort waarvoor in beginsel een vaste rentevergoeding en een vaste looptijd geldt, zoals obligaties, onderhandse leningen en hypotheek.
Voorbeleggen	Vastleggen van huidige rente- of aandelen niveaus voor toekomstige cash flows.
Voorziening pensioenverplichting (VPV)	De passiva van Bpf Beton, gelijk aan de waarde van de pensioenverplichtingen.
Waardeoverdracht	Het naar een andere pensioenregeling overdragen van de waarde van een tot zeker moment opgebouwde pensioenaanspraak, in het geval de deelnemer verandert van werkgever of verzekeraar.

Wittenveenkader

Het Witteveen kader is in Nederland een begrip bij de heffing van belasting. Het bepaalt hoeveel er jaarlijks voor de opbouw van een pensioen maximaal mag worden afgetrokken. Op die manier bouwt men een pensioen op zonder dat men daar bij de inleg van de premie al belasting over heeft betaald. Het betalen van inkomstenbelasting wordt naar later doorgeschoven. Het gaat dus om de politieke begrenzing van de fiscale facilitering van de pensioenopbouw.

Z-score

Mate waarin het werkelijke rendement van een fonds afwijkt van het rendement van de door het bestuur vastgestelde normportefeuille. Een positieve z-score geeft aan dat het rendement hoger was dan dat van de normportefeuille. De performancetoets betreft de cumulatieve z-score over de laatste vijf jaar.

Bijlage 3 Overzicht benoemingen

Voorzitter en secretaris

Sinds 25 september 2020 is de heer Van der Peijl als vaste voorzitter van het bestuur benoemd.

Sinds 14 juni 2024 is de heer Seffinga als secretaris benoemd.

Een eerste reserve van het bestuur is vooralsnog niet benoemd.

Vertegenwoordiging bestuur in diverse gremia

Hieronder volgt het totale overzicht van de vertegenwoordiging van bestuursleden in diverse gremia, zoals van toepassing in 2024.

Afgevaardigde en stemgerechtigde voor de Pensioenfederatie:

- Alle bestuursleden.
Bij de algemene ledenvergaderingen zal het bestuur beoordelen wie er bij bepaalde (stem)onderdelen namens het fonds worden afgevaardigd. Bestuursadvies zorgt voor de afstemming wie er namens het bestuur de Pensioenfederatie vergaderingen bijwonen.

Algemene reserve:

- De heer G.J. Seffinga stelt zich beschikbaar als algemeen reserve.

Werkgroep datakwaliteit/Interne werkgroep Wtp:

- De heren G.W. van der Peijl, D.P. Slob en S.J.H. Borghouts

De heer Slob is benoemd tot programmamanager Wtp.

Projectgroep implementatie NPC

- De heren D. Slob, H. Kempen en M. de Jong namens het bestuur en de heer G.W. van der Peijl als toehoorder
- Mevrouw A. Houtman en de heren W. Timmer en M. de Rooij namens cao-partijen

De indeling van de commissies is als volgt:

	Annemiek Houtman	DickSlob	Gert- JanSeffinga	Govert van der Peijl	Hans Kempen	StefBorghouts	Morris de Jong	Pieter Verhoog
Dagelijks bestuur			secr	Vz				
BAC				lid	vz Onaf- hankelijk		lid	
IRM			lid			Vz SFH Risk Onaf- hankelijk	lid	
Pensioen- en communicatie commissie	lid	lid	lid					vz
Jaarwerk		lid	lid			vz		
Aandachtsgebied gegevensbescherming	X							

Bijlage 4 Externe adviseurs/uitbestedingspartijen

Het bestuur heeft de volgende taken uitbesteed conform het uitbestedingsbeleid, zoals beschreven in het document uitbestedingsbeleid. Dit document is een bijlage bij de ABTN.

Functie	Externe partijen
Adviserend actuaaris	Willis Towers Watson (WTW) Bart Weijers en Gerry Vlak
Compliance officer	Nederlands Compliance Instituut (NCI) Albert de Jong / Ruud van der Mast
Certificerend actuaaris	Willis Towers Watson (WTW) Herman Stofbergen, Rick Laan en Camiel van Hurck
Geschillencommissie	Montae & Partners B.V.
Houder en vervuller sleutelfunctie interne audit	Forvis Mazars N.V. Edward Mulder en Isabel van Maaren
Onafhankelijke accountant	BDO Audit & Assurance B.V. (BDO) Werner Hoeve
Privacy officer	Montae Bestuurscentrum B.V. Stefan van der Giessen
Sleutelfunctie actuaariaat	Certificerend actuaaris bij WTW Herman Stofbergen
Uitvoeringsorganisatie (administrateur)	Appel Pensioenuitvoering B.V. Jerry Timpico (relatiemanager)
Vermogensbeheerders	Columbia Threadneedle (CTI) – Steven de Bok en Alexander van Aken Achmea Real Estate (ARE) – Danny Verbeek Bank of New York Mellon (custodian)
Vervuller sleutelfunctie risicobeheer	Sprenkels & Verschuren B.V. Remco Dijkstra, Gijs Cremers en Marco Schoonhoven
Vertrouwenspersoon	Landelijk Instituut Vertrouwenspersonen Leontine Sintemaartensdijk

Pensioenbeheer

Het bestuur heeft de uitvoering van het pensioenbeheer in het verslagjaar uitbesteed aan Appel Pensioenuitvoering B.V. Appel beschikt over een ISAE 3402 Type II verklaring. In 2023 is gewerkt aan een nieuwe pensioenbeheerovereenkomst. Deze is per 29 augustus 2023 ondertekend. De overeenkomst is per 1 januari 2023 in werking getreden en geldt voor 3 jaar tot 1 januari 2026. Na afloop van deze termijn wordt de overeenkomst telkens met een jaar verlengd.

Vastgoedbeheer en hypotheek

Het bestuur heeft de uitvoering van het vastgoedbeheer uitbesteed aan:

- ARE: De overeenkomst met ARE betreffende vastgoedbeheer en hypotheek wordt vanaf 1 januari 2010 telkens stilzwijgend met 1 jaar verlengd. De voorwaarden zijn vastgelegd in een vermogensbeheerovereenkomst met serviceafspraken over het niveau van de dienstverlening en in de fondsvoorwaarden. ARE beschikt over een ISAE 3402 Type II verklaring.

Vermogensbeheer

De uitvoering van het vermogensbeheer is uitbesteed aan Colombia Threadneedle (CTI) voorheen BMO Global Asset Management (BMO). De voorwaarden zijn vastgelegd in een vermogensbeheerovereenkomst met serviceafspraken over het niveau van de dienstverlening. CTI beschikt over een ISAE 3402 / AAF (01/20) verklaring.

De vermogensbeheerovereenkomst is in 2021 vernieuwd en in januari 2022 vastgesteld.

Het bestuur heeft CTI aangesteld om het beleggingsplan uit te voeren. CTI adviseert het bestuur tevens over de jaarlijkse invulling van de totale beleggingsportefeuille. Het besluit tot jaarlijkse vaststelling van het beleggingsplan en de normportefeuille ligt bij het bestuur. In het beleggingsplan wordt onder meer voor elke beleggingscategorie het percentage van het totaal belegde vermogen vastgesteld en de toegestane marges.

Bijlage 5 Code Pensioenfondsen

De Code Pensioenfondsen (de Code) heeft als doel het stimuleren van goed pensioenfondsbestuur door duidelijke normen te bieden over verantwoord en transparant handelen. Pensioenfondsen beheren ingelegde gelden namens belanghebbenden en moeten daarbij hun vertrouwen verdienen door zorgvuldig en evenwichtig rekening te houden met alle betrokken belangen. De code bevordert openheid, reflectie en communicatie, zodat pensioenfondsen helder kunnen uitleggen hoe zij hun taken uitvoeren en de belangen van hun deelnemers waarborgen. De Monitoringcommissie Code Pensioenfondsen ziet toe op de naleving van de Code. Per 1 januari 2024 geldt er een gewijzigde Code pensioenfondsen.

Op 9 mei 2025 heeft het bestuur de naleving van de normen uit de gewijzigde Code geëvalueerd. De uit te voeren acties zijn opgenomen in de jaarplanning. Naast het 'pas-toe-of-leg-uit'-principe zijn er normen waarover altijd wordt gerapporteerd. Het betreft norm 1 over missie, visie en strategie, norm 4 over het verdiepen in de voorkeuren van belanghebbenden en norm 34-35 over diversiteit en inclusie.

Hieronder volgt een integraal overzicht over de naleving van de Code.

Norm 1 - Aandacht hebben voor de missie, visie, strategie

Beschrijving norm: Het pensioenfonds heeft een missie, visie en strategie. Daarin beschrijft het pensioenfonds wat het pensioenfonds wil betekenen en bereiken voor zijn belanghebbenden, rekening houdend met hun voorkeuren en belangen. Op deze wijze bepaalt het pensioenfonds wat zijn strategische doelstellingen en beleidsuitgangspunten, waaronder de risicohouding, zijn. Het pensioenfonds evalueert zijn missie, visie en strategie periodiek en rapporteert hierover in zijn bestuursverslag.

Toelichting: Dit is vastgelegd in de missie, visie en strategie en is verwerkt in de fondsdocumenten (ABTN, communicatiebeleidsplan en jaarverslag. Op 14 april 2023 vond een studiesessie plaats om de strategische risico's te herijken. Dit leidde niet tot aanpassing van de missie, visie en strategie.

In het jaarverslag in paragraaf 3.1.3 (pagina 21 en 22) is de missie, visie en strategie van het fonds opgenomen.

Norm 4 - Kennen van de voorkeuren van de belanghebbenden

Beschrijving norm: Het pensioenfonds verdiept zich in de voorkeuren van de bij het pensioenfonds betrokken belanghebbenden en betreft deze voorkeuren bij het bepalen van zijn strategische doelstellingen en beleidsuitgangspunten en gaat daarover met de belanghebbenden in gesprek. Het pensioenfonds rapporteert hierover jaarlijks in het bestuursverslag.

Toelichting: De top 10 vragen van belanghebbenden wordt met de afdeling communicatie besproken en vanuit voortschrijdend inzicht worden brieven en/of teksten op de website aangepast. Waar relevant betreft het bestuur nieuwe zienswijzen bij strategische doelstellingen. Het resultaat van het risicopreferentieonderzoek onder belanghebbenden vormt de basis voor de strategische risicohouding van het fonds. Er vindt constructief overleg plaats met de cao-partners waar het gaat om de voorkeuren van werknemers en werkgevers.

Norm 15 - Open en transparant zijn

Beschrijving norm: Het bestuur vervult zijn taken op een voor belanghebbenden transparante, open en toegankelijke wijze. Het bestuur rapporteert jaarlijks in zijn bestuursverslag in ieder geval over:

1. de missie, visie en strategie;
2. de naleving van deze code en de interne gedragscode;
3. de evaluatie van het functioneren van het bestuur;
4. de afhandeling van klachten en geschillen en de wijzigingen in regelingen of processen die daaruit voortvloeien.

Toelichting: De genoemde punten zijn opgenomen in het jaarverslag:

1. Paragraaf 3.1.3 – pagina 20 en 21;
2. Bijlage 5 – Vanaf pagina 118;
3. Paragraaf 3.2 – Pagina 25 en 26;
4. Paragraaf 3.1.4 – Pagina 23.

Norm 24 - Verantwoording afleggen door bestuur

Beschrijving norm: Het bestuur legt verantwoording af over het beleid dat het voert, de gerealiseerde uitkomsten van dit beleid en de beleidskeuzes die het voor de toekomst maakt. Het bestuur maakt daarbij inzichtelijk hoe het de verschillende belangen heeft afgewogen. Ook geeft het bestuur inzicht in de risico's van de belanghebbenden op korte en lange termijn.

Toelichting: Het bestuur legt verantwoording af in het jaarverslag.

Het bestuur heeft belangen van actieven, slapers, gepensioneerden en werkgevers expliciet afgewogen op basis van het evenwichtigheidskader, het transitieplan en risico-analyses. Keuzes zijn getoetst op uitlegbaarheid, verdedigbaarheid en evenwicht voor alle groepen. Consultatie vond plaats met cao-partijen, verantwoordingsorgaan en raad van toezicht.

De afwegingen zijn systematisch vastgelegd, in overeenstemming met norm 24 van de Code Pensioenfondsen. De onderliggende analyses (evenwichtigheidskader, ERB, maatmensen) zijn beschikbaar ter onderbouwing van de gemaakte belangenafwegingen.

Pensioenbeleid:

- kenmerken pensioenregeling: bestuursverslag pagina 4/6
- premiebesluit en toeslagen: bestuursverslag pagina 11/12 en 13//14
- grondslagen: bestuursverslag pagina 14 en jaarrekening pagina 6 t/m 13
- ontwikkeling dekkingsgraden: bestuursverslag 18 en jaarrekening pagina 19

Beleggingsbeleid: bestuursverslag pagina 22 en hoofdstuk 3.5 beleggingen pagina 33 t/m 39

Risicobeheerbeleid: bestuursverslag hoofdstuk 3.4 risicoparagraaf pagina 29 t/m 32

Communicatiebeleid: bestuursverslag hoofdstuk 3.3 communicatie pagina 27/28.

Norm 26 - Verantwoording afleggen door intern toezicht

Beschrijving norm: Het intern toezicht legt in het bestuursverslag, op basis van een vooraf door het intern toezicht vastgestelde toezichtvisie en een eerder geformuleerd normenkader, verantwoording af over de verrichte werkzaamheden, rapporteert de bevindingen en doet (zo nodig) aanbevelingen.

Toelichting: De raad van toezicht legt in hoofdstuk 4 van het jaarverslag verantwoording af over de uitgevoerde toezichtstaak.

Norm 28 - Bevoegdheden uitoefenen door een verantwoordingsorgaan

Beschrijving norm: Het verantwoordingsorgaan maakt het mogelijk dat het bestuur en het intern toezicht verantwoording kunnen afleggen en geeft een oordeel over het handelen van het bestuur. Daarnaast oefent het verantwoordingsorgaan de aan hem toegekende adviesrechten uit, tenzij het verantwoordingsorgaan daar gemotiveerd niet voor kiest. Het verantwoordingsorgaan houdt bij zijn taken rekening met alle belanghebbenden.

Toelichting: Het verantwoordingsorgaan rapporteert hierover in hoofdstuk 5 van het jaarverslag.

Norm 29 Bevoegdheden uitoefenen door een verantwoordingsorgaan

Beschrijving norm: Het verantwoordingsorgaan bewaakt of het bestuur de verschillende belangen evenwichtig afweegt.

Toelichting: Het verantwoordingsorgaan rapporteert hierover in hoofdstuk 5 van het jaarverslag.

Norm 33 - Geschiktheids-, diversiteits- en inclusiebeleid naleven en uitdragen

Beschrijving norm: De samenstelling van fondsorganen is wat betreft geschiktheid, complementariteit, diversiteit en inclusie, afspiegeling van belanghebbenden en continuïteit, vastgelegd in beleid.

Toelichting: In de ABTN is opgenomen dat het fonds bij invulling van een vacature invulling probeert te geven aan de diversiteitsnormen uit de code, waarbij het bestuur van mening is dat uiteindelijk geschiktheid boven diversiteit gaat.

Hierover wordt gerapporteerd in het jaarverslag (hoofdstuk 2.2.1).

Norm 34 - Geschiktheids-, diversiteits- en inclusiebeleid naleven en uitdragen

Beschrijving norm: Het pensioenfonds heeft een schriftelijk beleid vastgesteld om de diversiteit en inclusie in zijn fondsorganen te vergroten of in stand te houden. Dit beleid stelt passende doelen op ten aanzien van de mate van diversiteit op alle voor het pensioenfonds relevante maatschappelijke aspecten, waaronder tenminste geslacht of genderidentiteit, leeftijd en sociaal-culturele achtergrond. Op basis van dit beleid heeft het pensioenfonds een planmatige aanpak gericht op het bereiken van deze doelen. Het bestuur herijkt dit beleid periodiek en rapporteert jaarlijks in het bestuursverslag over de resultaten van dit beleid.

Toelichting: Bpf Beton voert hier geen expliciet beleid op. Bij invulling van een vacature invulling probeert te geven aan de diversiteitsnormen uit de code, waarbij het bestuur van mening is dat uiteindelijk geschiktheid boven diversiteit gaat. Zie tevens norm 33.

Norm 35 - Geschiktheids-, diversiteits- en inclusiebeleid naleven en uitdragen

Beschrijving norm: Ten aanzien van leeftijdsdiversiteit geldt als minimum dat er tenminste één persoon zitting heeft in het bestuur en het verantwoordingsorgaan of het belanghebbendenorgaan die jonger is dan 40 jaar. Ten aanzien van genderdiversiteit geldt als minimum dat er in de genoemde organen variatie is in geslacht of genderidentiteit.

Toelichting: Het bestuur bestaat uit 7 mannelijke leden, waarvan 1 onder de 40 jaar, en 1 vrouwelijk lid. Het VO bestaat uit 7 leden en bestaat alleen uit mannen. Een van de leden betreft een man van onder de 40 jaar.

Norm 36 - Geschiktheids-, diversiteits- en inclusiebeleid naleven en uitdragen

Beschrijving norm: Het bestuur, het intern toezicht, het verantwoordingsorgaan en het belanghebbendenorgaan houden rekening met het diversiteits- en inclusiebeleid bij het opstellen van de eisen waaraan nieuwe leden van het orgaan dienen te voldoen.

Toelichting: Bpf Beton voert hier geen expliciet beleid op. Bij invulling van een vacature probeert te geven aan de diversiteitsnormen uit de code, waarbij het bestuur van mening is dat uiteindelijk geschiktheid boven diversiteit gaat. Zie tevens norm 33.

Norm 37 - Benoeming, zittingstermijn en ontslag van leden van organen vastleggen

Beschrijving norm: De eerste zittingstermijn van een lid van het bestuur, de raad van toezicht, het belanghebbendenorgaan of verantwoordingsorgaan is maximaal vier jaar. Deze leden kunnen voor een tweede termijn van maximaal vier jaar worden benoemd. Een bestuurslid en een lid van het belanghebbendenorgaan of verantwoordingsorgaan kunnen als daarvoor aanleiding bestaat voor een derde termijn van maximaal vier jaar worden benoemd. In dat geval onderbouwt het bestuur de aanleiding voor een derde benoeming en deelt het bestuur dit met de overige organen. Leden van een visitatiecommissie zijn maximaal acht jaar betrokken bij hetzelfde pensioenfonds.

Toelichting: Vanaf 1 juli 2014 worden bestuursleden maximaal voor 4 jaar benoemd en 2 keer herbenoemd. Ter waarborging van kennis en kunde stelt het bestuur een rooster van aftreden op. Conform artikel 8 lid 5 van de statuten.

Bij vervulling van een tussentijdse vacature heeft het nieuwe lid zitting tot het einde van de lopende vierjaarlijkse periode en is na afloop van die termijn terstond opnieuw benoembaar.

Bij de herbenoeming van de heer Van der Peijl per 1 juli 2023 is aan DNB een toelichting conform het pas toe of leg uit beginsel gegeven.

Dat geldt ook voor de herbenoeming van de heer Slob per 1 juli 2024.

In beide gevallen heeft DNB ingestemd met de herbenoeming.

VO is opgericht per 1 juli 2014. Zittingsduur is vastgelegd in artikel 4 van het reglement VO. VO heeft een rooster van aftreden opgesteld.

RvT is opgericht per 1 juli 2014. Zittingsduur is vastgelegd in artikel 4 van het reglement RvT. RvT heeft een rooster van aftreden opgesteld.

Norm 49 - Jaarlijks zelfevalueren

Beschrijving norm: Het eigen functioneren is voor het bestuur, het intern toezicht, het belanghebbendenorgaan en het verantwoordingsorgaan een continu aandachtspunt. Deze organen evalueren in elk geval jaarlijks het eigen functioneren van het orgaan als geheel en van de individuele leden. Hierbij betrekken zij minstens één keer in de drie jaar een onafhankelijke derde partij. De organen besteden daarbij in elk geval periodiek aandacht aan bestuursmodel, integriteit, geschiktheid, continuïteit, diversiteit en inclusie, de wijze van opereren en de mate waarin de individuele leden zich voldoende onafhankelijk en kritisch kunnen opstellen. Het bestuur rapporteert in het jaarverslag over de zelfevaluatie (pagina 25/26).

Toelichting: Sinds 2007 kent het bestuur van Bpf Beton een jaarlijkse zelfevaluatie. Eenmaal per 3 jaar wordt de evaluatie door een externe partij uitgevoerd. In 2023 werd dat door De Erkende Toezichthouder gedaan.

De raad van toezicht evalueert jaarlijks haar eigen functioneren. Hierover wordt gerapporteerd aan het bestuur en het verantwoordingsorgaan. Eenmaal per drie jaar wordt de evaluatie door een externe partij uitgevoerd. In 2025 wordt dat door Montae gedaan.

VO heeft een competentieprofiel opgesteld en vastgesteld op 1 september 2020. In 2022 is een zelfevaluatie uitgevoerd. De uitkomsten zijn behandeld op 9 september 2022.

Voor de andere normen geldt geen rapportageverplichting. Conform de checklist code pensioenfondsen wordt aan deze normen voldaan.

Template periodieke informatieverschaffing voor de financiële producten, bedoeld in artikel 8, leden 1, 2 en 2 bis, van Verordening (EU) 2019/2088 en artikel 6, lid 1, van Verordening (EU) 2020/852

Productnaam: Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie

Identificatiecode juridische entiteiten (LEI): 72450078KVMERXY6DQ64

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S-kenmerken)

Heeft dit financieel product een duurzame beleggingsdoelstelling?

☒ ☒ ☐ Ja

☐ Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een **ecologische doelstelling** gedaan: ____%

☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

☐ in economische activiteiten die volgens EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

☐ Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een **sociale doelstelling** gedaan: ____%

☒ ☐ ☒ Nee

☐ Dit product **promootte ecologische/sociale (E/S) kenmerken**.

Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan was, had het een minimum van ____% duurzame beleggingen

☐ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

☐ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

☐ met een sociale doelstelling

☒ Dit product promootte E/S-kenmerken, maar heeft niet duurzaam belegd.

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een ecologische of een sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd, praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevat geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie (Bpf Beton) heeft de volgende kenmerken gepromoot:

1. Niet bijdragen aan controversieel gedrag en controversiële activiteiten door middel van uitsluitingen

Bpf Beton heeft beleggingen uitgesloten die niet passen bij verantwoord beleggen. Bpf Beton heeft niet in bedrijven belegd die zich substantieel bezig houden met het produceren, distribueren of verkopen van tabak.

Daarnaast zijn voor de aandelenportefeuille ook bedrijven uitgesloten die de VN Global Compact principes ernstig hebben geschonden of zich substantieel hebben bezig gehouden met de volgende activiteiten:

- Mijnbouw van thermische kolen & teerzanden;
- Produceren, distribueren of verkopen van controversiële wapens (inclusief clustermunitie, clusterbommen en landmijnen);
- Winning en exploitatie van onconventionele olie en gas;
- Exploitatie van commercieel beheerde gevangenissen

Voor de bedrijfsobligatieportefeuille zijn bedrijven uitgesloten die zich substantieel hebben bezig gehouden met de productie, distributie of verkoop van landmijnen en clusterbommen.

Bpf Beton heeft ook niet in staatsobligaties van landen waaraan sanctiemaatregelen zijn opgelegd belegd.

Bpf Beton heeft voor de aandelen- als de bedrijfsobligatieportefeuille in beleggingsfondsen belegd. Bpf Beton heeft beleggingsfondsen geselecteerd die waar mogelijk voorgaande uitsluitingen hanteren op het moment van selectie van het beleggingsfonds.

De prestaties van Bpf Beton ten aanzien van dit kenmerk is gemeten aan de hand van duurzaamheidsindicator 1. De resultaten zijn opgenomen in de volgende vraag.

2. Bedrijven stimuleren om duurzaamheidsrisico's te beheersen en in lijn te handelen met internationale verdragen en gedragscodes

Via actief aandeelhouderschap heeft Bpf Beton bedrijven gestimuleerd om in lijn te handelen met internationale verdragen en gedragscodes. Actief aandeelhouderschap betekent stemmen op aandeelhoudersvergaderingen en het aangaan van constructieve en kritische gesprekken ('engagement') met een deel van de bedrijven waarin Bpf Beton heeft belegd.

Voor het uitvoeren van actief aandeelhouderschap heeft Bpf Beton gebruik gemaakt van externe partijen. Columbia Threadneedle Investments (CTI) voert het engagement uit. Stemmen geschiedt via de onderliggende fondsen.

De prestaties van Bpf Beton ten aanzien van dit kenmerk is gemeten aan de hand van duurzaamheidsindicator 2. De resultaten zijn opgenomen in de volgende vraag.

3. Mitigeren klimaatverandering en verbeteren arbeidsomstandigheden

Bpf Beton heeft de zeventien duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties (de Sustainable Development Goals of SDG's) geïntegreerd in haar engagementproces. Deze doelen dienen een positieve verandering te bewerkstelligen als het gaat om onder meer armoede, ongelijkheid en klimaatverandering. Voor beleggers, bedrijven en overheden vormen de SDG's een gezamenlijk begrippenkader. Bpf Beton heeft twee prioriteiten voor haar engagement programma benoemd: klimaatverandering en arbeidsomstandigheden.

De prestaties van Bpf Beton ten aanzien van dit kenmerk is gemeten aan de hand van duurzaamheidsindicator 3. De resultaten zijn opgenomen in de volgende vraag.

4. Toepassen van criteria voor milieu, maatschappij en goed ondernemingsbestuur (ESG-criteria: Environmental, Social & Governance) in het beleggingsbeleid

Bpf Beton heeft met externe vermogensbeheerders afgesproken dat zij de ESG-criteria op een juiste wijze in hun beleggingsbeslissingen meenemen. Daarnaast wordt van externe vermogensbeheerders verwacht dat zij het MVB-beleid (MVB staat voor maatschappelijk verantwoord beleggen) van Bpf Beton op transparante wijze naleven. Bij de selectie en evaluatie van externe vermogensbeheerders zijn verschillende duurzaamheidscriteria meegewogen.

Ten aanzien van vastgoedbeleggingen wordt gekeken naar de Global Real Estate Sustainability Benchmark (GRESB) in de beoordeling van de wijze waarop ESG-criteria worden meegenomen door vermogensbeheerders.

De prestaties van Bpf Beton ten aanzien van dit kenmerk is gemeten aan de hand van duurzaamheidsindicator 4. De resultaten zijn opgenomen in de volgende vraag.

Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?

1. Aantal beleggingen in uitgesloten bedrijven en landen	0 Per 31/12/2024. Deze informatie betreft alleen discretionaire mandaten.
2. Aantal bedrijven waarmee de engagement provider in een engagementtraject zit	379 bedrijven Per 31/12/2024.
3. Verdeling engagement activiteiten naar onderliggende SDG doelstellingen	SDG 3 – Goede gezondheid en welzijn: 2% SDG 5 – Gendergelijkheid: 3% SDG 6 – Schoon water en sanitair: 7% SDG 8 – Eerlijk werk en economische groei: 9% SDG 9 – Industrie, innovatie en infrastructuur: 1% SDG 10 – Ongelijkheid verminderen: 4% SDG 11 – Duurzame steden en gemeenschappen: 2% SDG 12 – Verantwoorde consumptie en productie: 11% SDG 13 – Klimaatactie: 35% SDG 14 – Leven in het water: 2% SDG 15 – Leven op het land: 11%
4. GRESB scores van de onroerend goed fondsen waarin is belegd	Achmea Dutch Residential Fund: 91 sterren Achmea Dutch Health Care Property Fund: 93 sterren Achmea Dutch Retail Property Fund: 88 sterren

...en in vergelijking tot voorafgaande perioden?

Het aantal beleggingen in bedrijven op de uitsluitingslijst voor discretionaire mandaten is 0 gebleven. Het aantal bedrijven waarmee engagement wordt gevoerd is gedaald ten opzichte van vorig jaar. In 2023 was een aanzienlijke stijging van engagement activiteiten ten opzichte van 2022. De GRESB scores van de onroerend goed fondsen zijn stabiel.

	2024	2023	2022

Duurzaamheids-indicatoren meten hoe de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot, worden verwezenlijkt.

1. Aantal beleggingen in uitgesloten bedrijven en landen	0	0	0
2. Aantal bedrijven waarmee de engagement provider in een engagementtraject zit	379	470	133
3. Verdeling engagement activiteiten naar onderliggende SDG doelstellingen	SDG 1: 0% SDG 2: 0% SDG 3: 2% SDG 4: 0% SDG 5: 3% SDG 6: 7% SDG 7: 0% SDG 8: 9% SDG 9: 1% SDG 10: 4% SDG 11: 2% SDG 12: 11% SDG 13: 35% SDG 14: 2% SDG 15: 11% SDG 16: 0% SDG 17: 0% Geen SDG: 12%	SDG 1: 0% SDG 2: 1% SDG 3: 5% SDG 4: 0% SDG 5: 12% SDG 6: 1% SDG 7: 1% SDG 8: 18% SDG 9: 3% SDG 10: 3% SDG 11: 0% SDG 12: 17% SDG 13: 23% SDG 14: 2% SDG 15: 5% SDG 16: 2% SDG 17: 0% Geen SDG: 8%	SDG 1: 0% SDG 2: 4% SDG 3: 2% SDG 4: 0% SDG 5: 2% SDG 6: 2% SDG 7: 2% SDG 8: 12% SDG 9: 3% SDG 10: 5% SDG 11: 1% SDG 12: 14% SDG 13: 26% SDG 14: 2% SDG 15: 12% SDG 16: 3% SDG 17: 0% Geen SDG: 9%
4. GRESB scores van de onroerend goed fondsen waarin is belegd	Achmea Dutch Residential Fund: 91 Achmea Dutch Health Care Property Fund: 93 Achmea Dutch Retail Property Fund: 88	Achmea Dutch Residential Fund: 93 Achmea Dutch Health Care Property Fund: 94 Achmea Dutch Retail Property Fund: 89	Achmea Dutch Residential Fund: 91 Achmea Dutch Health Care Property Fund: 93 Achmea Dutch Retail Property Fund: 90

- ***Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?***

Niet van toepassing. Het pensioenfonds heeft gedurende de rapportageperiode geen duurzame beleggingen nagestreefd.

De **belangrijkste ongunstige effecten** zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan, geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologische of sociale duurzame beleggingsdoelstellingen?

— *Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?*

Niet van toepassing. Het pensioenfonds heeft gedurende de rapportageperiode geen duurzame beleggingen nagestreefd.

— *Waren de duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten? Details:*

Niet van toepassing. Het pensioenfonds heeft gedurende de rapportageperiode geen duurzame beleggingen nagestreefd.

In de EU-taxonomie is het beginsel “geen ernstige afbreuk doen” vastgelegd. Dit houdt in dat op de taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie, en dat een en ander vergezeld gaat van specifieke Uniecriteria.

Het beginsel “geen ernstige afbreuk doen” is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen evenmin ernstige afbreuk doen aan ecologische of sociale doelstellingen.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

Bpf Beton neemt de belangrijkste ongunstige effecten van zijn beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren in aanmerking. In het Maatschappelijk Verantwoord Beleggen beleid van Beton worden klimaatverandering en arbeidsvoorwaarden beschreven als de twee belangrijkste thema's. Deze twee thema's hangen samen met duurzaamheidsindicatoren in de verklaring over de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren. Klimaatverandering komt terug in de indicatoren die betrekking hebben op broeikasgasemissies. Het thema arbeidsomstandigheden komt terug in de indicatoren die zien op de schendingen door ondernemingen van de beginselen van het VN Global Compact en de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de OESO.

Bpf Beton neemt MVB-criteria mee bij de beoordeling van nieuwe beleggingscategorieën. Bpf Beton selecteert externe vermogensbeheerders en belegt in beleggingsfondsen. Het MVB-beleid ziet op selectie van die fondsen, waarbij de volgende criteria worden meegenomen:

- Uitsluitingen. Bpf Beton volgt het uitsluitingenbeleid van de beleggingsfondsen waar zij in belegt. De aandelenfondsen waar Bpf Beton op dit moment in belegt, streven ernaar een index te volgen die bedrijven uitsluiten die zijn betrokken bij thermische kolen, controversiële wapens, tabak, onconventionele olie en gas, commercieel beheerde gevangenissen of schendingen van de VN Global Compact principes. Binnen het bedrijfsobligatiemandaat gelden uitsluitingen voor landmijnen en clusterbommen en tabak.

- Stemmen. De uitvoering van het gebruik van stemrecht op de aandeelhoudersvergaderingen ligt bij de vermogensbeheerders.

- ESG-integratie. De toepassing van ESG-criteria wordt door Bpf Beton meegewogen bij de selectie en periodieke evaluatie van externe vermogensbeheerders. Ten aanzien van vastgoedbeleggingen wordt de Global Real Estate Sustainability Benchmark (GRESB) meegenomen.

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

De lijst bevat de beleggingen die het **grootste aandeel beleggingen** van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: 2024

Grootste beleggingen	Sector	% activa	Land
Achmea Particuliere Hypotheken Investment Trust	Hypotheken	10,36%	Nederland
Achmea Dutch Residential Fund	Vastgoed	3,55%	Nederland
Achmea Dutch Health Care Fund	Vastgoed	1,89%	Nederland
Nederlandse staatsobligaties Gov 4 15jan37	Overheid	1,67%	Nederland
Nederlandse staatsobligaties 3.75 42	Overheid	1,52%	Nederland
Achmea Dutch Retail Property	Vastgoed	1,36%	Nederland
Apple Inc	Technologie	1,32%	Verenigde Staten
Nvidia Corp	Technologie	1,15%	Verenigde Staten
Franse staatsobligaties Gov4.5 25apr41	Overheid	1,10%	Frankrijk
Nederlandse staatsobligaties Gov 2.75 15jan47	Overheid	1,07%	Nederland
Microsoft	Technologie	1,03%	Verenigde Staten
Duitse staatsobligaties Gov1.25 15aug48	Overheid	1,03%	Duitsland
Nederlandse staatsobligaties Gov3.25 15jan44	Overheid	1,01%	Nederland
Nederlandse staatsobligaties Gov2 15jan54	Overheid	0,96%	Nederland
Amazon	Technologie	0,72%	Verenigde Staten
Alphabet Inc	Technologie	0,72%	Verenigde Staten
Taiwan Semiconductor Manufacturing	Technologie	0,65%	Taiwan
Franse staatsobligaties Gov3.25 25may55	Overheid	0,63%	Frankrijk
Franse staatsobligaties Gov0.5 25may40	Overheid	0,62%	Frankrijk
Duitse staatsobligaties Gov1 15may38	Overheid	0,58%	Duitsland

De percentages zijn gebaseerd op de stand per 31-12-2024 en gebaseerd op de totale portefeuille van Beton. Derivaten en contanten zijn niet opgenomen in de tabel. Er is niet doorgekeken in beleggingsfondsen.

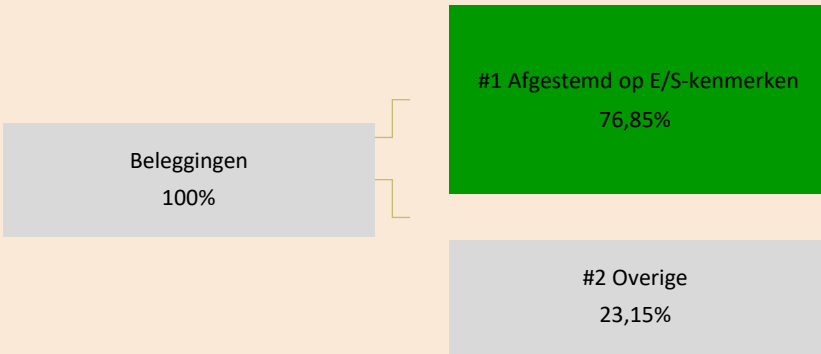

De activa-allocatie beschrijft het aandeel beleggingen in specifieke activa.

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Bpf Beton promootte ecologische en sociale kenmerken zonder dat het een duurzame beleggingsdoelselling nastreefde. Bpf Beton heeft geen minimumallocatie naar duurzame beleggingen in de zin van SFDR of beleggingen in ecologisch duurzame activiteiten in de zin van de Taxonomie-Verordening gemaakt. Het overgrote deel van de beleggingen van Bpf Beton was afgestemd op de ecologische en/of sociale kenmerken. Deze beleggingen hadden betrekking op aandelen, bedrijfsobligaties, beleggingen in onroerend goed en staatsobligaties. De overige beleggingen waren niet afgestemd op deze kenmerken en waren belegd in hypotheek, catastrofe en hoogrentende obligaties, derivaten of liquide middelen. Daarvoor waren geen ecologische of sociale minimumwaarborgen van toepassing.

Hoe zag de activa-allocatie eruit?

#1 Afgestemd op E/S-kenmerken omvat de beleggingen van het financiële product die worden gebruikt om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en evenmin als duurzame belegging gelden.

In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	%
Overig	29,25%
Overheid	25,59%
Financiële sector	10,25%
Technologie	8,47%
Consumptiegoederen discretionair	4,85%
Gezondheidszorg	4,60%
Communicatie	3,93%
Basisconsumptiegoederen	2,88%
Energie	2,36%
Vastgoed	2,21%
Industrie	1,94%
Materialen	1,86%
Nutsbedrijven	1,82%

Om te bepalen of aan de EU-taxonomie wordt voldaan, bevatten de criteria voor **fossiel gas** emissiegrenswaarden en de omschakeling naar hernieuwbare energie of koolstofarme brandstoffen tegen eind 2035. Voor **kernenergie** bevatten de criteria uitgebreide regels inzake veiligheid en afvalbeheer.

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een ecologische doelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die onder meer broeikasgasemissieniveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

De percentages zijn gebaseerd op de stand per 31-12-2024. De sectorverdeling is gemaakt op basis van doorkijk in onderliggende beleggingsfondsen voorzover er data hierover beschikbaar was (hetgeen doorgaans voor alle liquide beleggingen het geval is).

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Van de beleggingen (exclusief staatsobligaties) was 0,33% afgestemd op een van de zes ecologische doelstellingen van de EU-taxonomie op basis van de omzet van de onderliggende beleggingen. De afstemming van beleggingen op de EU-taxonomie is niet onderworpen aan een betrouwbaarheidsverklaring van een accountant of een toetsing door derden.

Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen¹?

Ja:

In fossiel gas

In kernenergie

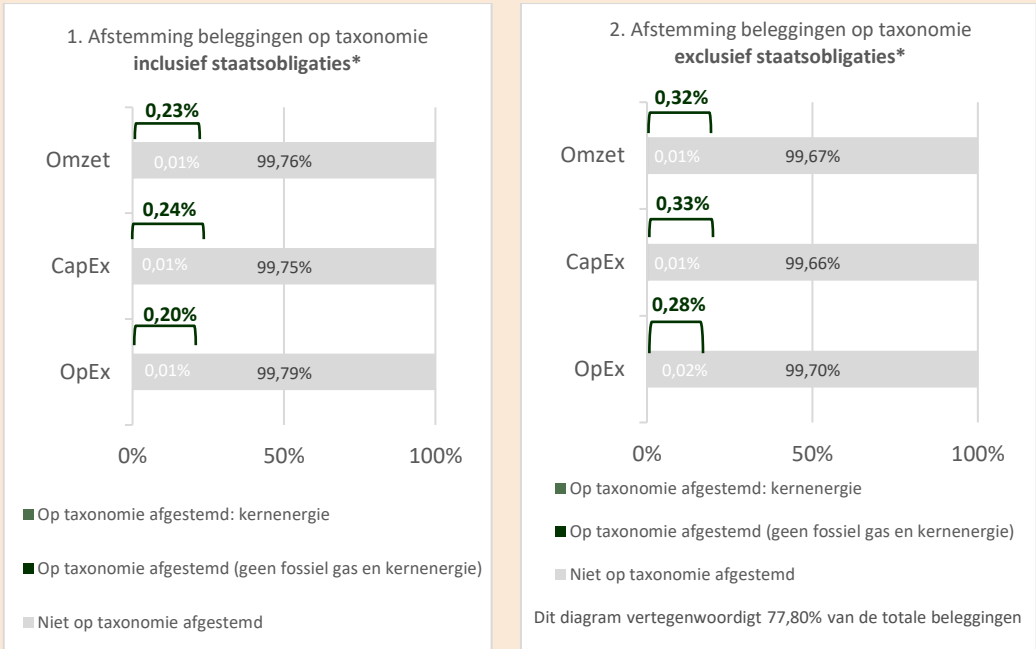
Nee

¹ Activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie zullen alleen aan de EU-taxonomie voldoen indien zij bijdragen aan het beperken van de klimaatverandering ("klimaatmitigatie") en geen ernstige afbreuk doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie – zie de toelichting in de linkermarge. De uitgebreide criteria voor economische activiteiten in de sectoren fossiel gas en kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen, zijn vastgesteld in Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/1214 van de Commissie.

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten van ondernemingen waarin is belegd, weergeeft;
- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;
- de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd, weergeven.

De onderstaande diagrammen geven in het groen het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen. Er is geen geschikte methode om te bepalen in hoeverre staatsobligaties* op de taxonomie zijn afgestemd. Daarom geeft het eerste diagram de mate van afstemming voor alle beleggingen van het financiële product inclusief staatsobligaties, terwijl het tweede diagram alleen voor de beleggingen van het financiële product in andere producten dan staatsobligaties aangeeft in hoeverre die op de taxonomie zijn afgestemd.

* In deze diagrammen omvat 'staatsobligaties' alle blootstellingen aan overheden.

● **Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?**

Het aandeel beleggingen in transitie activiteiten was 0,01% en in faciliterende activiteiten 0,12%.

● **Hoe verhiel het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?**

Voorgaande referentieperiode was 0% van de beleggingen op de EU-taxonomie afgestemd. Het percentage beleggingen afgestemd op de EU-taxonomie is dus gestegen. Dit heeft onder andere te maken met meer beschikbare data.

● **Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd?**

Niet van toepassing. Bpf Beton heeft zich gedurende de referentieperiode niet gecommitteerd aan duurzame beleggingen en heeft daarom niet gemeten of het belegd heeft in duurzame beleggingen conform SFDR.

● **Wat was het aandeel sociaal duurzame beleggingen?**

zijn duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die **geen rekening houden met de criteria** voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU) 2020/852.

Niet van toepassing. Bpf Beton heeft zich gedurende de referentieperiode niet gecommitteerd aan duurzame beleggingen en heeft daarom niet gemeten of het belegd heeft in duurzame beleggingen conform SFDR.

Welke beleggingen zijn opgenomen in “overige”? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

De beleggingen die zijn opgenomen in #2 Overige waren de belegging in hypotheek, catastrofe en hoogrentende obligaties, derivaten of liquide middelen. Daarvoor waren geen ecologische of sociale minimumwaarborgen van toepassing. Derivaten worden gebruikt om grote financiële risico's mee af te dekken. Liquide middelen worden gebruikt om te kunnen voldoen aan kortetermijn verplichtingen, zoals margin calls en pensioenuitkeringen.

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen?

Bpf Beton heeft de volgende maatregelen getroffen:

- In opdracht van Bpf Beton heeft de fiduciair een lijst opgesteld waarin niet belegd mag worden op basis van de uitsluitingscriteria. Deze lijst werd ter uitvoering aan alle onderliggende vermogensbeheerders gecommuniceerd en tweemaal geactualiseerd. Eventuele overschrijdingen zijn door de externe vermogensbeheerders gemeld aan Bpf Beton en de fiduciaire vermogensbeheerder van Bpf Beton. De fiduciaire vermogensbeheerder van Bpf Beton heeft periodiek gecontroleerd of er niet in deze beleggingen belegd is.
- Bpf Beton heeft gebruik gemaakt van CTI voor het uitvoeren van de engagementactiviteiten. Bpf Beton heeft input gegeven ten aanzien van de thema's die zij van het grootste belang achtte bij het uitvoeren van engagementactiviteiten. Bpf Beton is periodiek geïnformeerd over de uitvoering van de engagement en over de voortgang van de engagement trajecten.
- Bpf Beton is periodiek geïnformeerd over de GRESB score van de vastgoedfondsen waarin ze heeft belegd en heeft waar nodig op basis daarvan bijgestuurd.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Niet van toepassing. Bpf Beton heeft geen referentiebenchmark om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken voor de gehele pensioenregeling.

Referentie-benchmarks zijn indices waarmee wordt gemeten of het financiële product de ecologische of sociale kenmerken verwezenlijkt die dat product promoot.